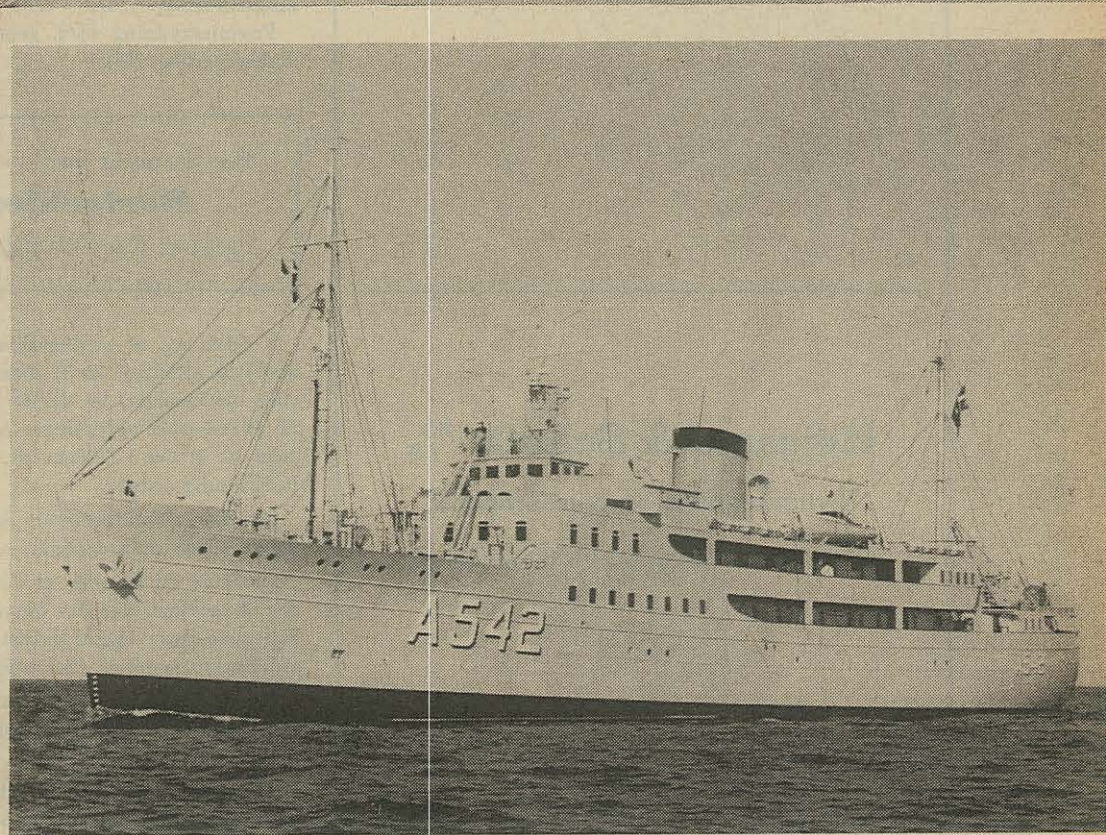

UNDER DANNEBROG

Undervandsbaadsdepotskibet HENRIK GERNER

(Se artiklen side 3)

ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART

Hefte 1 - Febr.
53. aarg. - 1966

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

JESPER CHRISTENSEN & CO. Vin en gros
Nørregade 28 . København K

^{A/s} **Em. Z. Svitzers**
Bjergnings-Entreprise

OTTO SUENSON & CO.
Dronningens Tværgade 7 Telf. 482
Grundl. 1880
VINFORRETNING
LAGER AF CIGARER
Lev. til Officersforeningen og Søofficerforeningen

HEDE NIELSENS FABRIKER %

HORSENS - Telefon 2 47 11

Højgaard & Schultz ^{A/s}

Civilingeniører og entreprenører

Hovedkontor: Ewaldsgade 9 - København N

J. Chr. Andersen **OST**
VIMMELSKAFTET 41 . TLF. 1345 - 14345

Marineforeningens Kalender

- 17/2 *Kongens Lyngby* afd. Generalforsamling i Marine-
stuen paa »Løttenborg«.
- 26/2 *Distrikt X., Midtjylland*, afholder distriktsmøde paa
Hotel »Niels Ebbesen« i Skanderborg.
- 3/3 *Glostrup/Taastrup* afd. Medlemsmøde i »Kahytten«,
Hovedvejen 58, Glostrup.
- 5/3 *Silkeborg afd.* deltager i den sædvanlige fællesskyd-
ning — i aar arrangeret af Forsvarsbrødrene i Silke-
borg.
- Randers* afd. afholder »Katteskydning« 5/3 med paaføl-
gende gule ærter i Haandværkerforeningens skydebane.
- Odense* afd. holder sæsonens sidste kammerataften paa
»Trafikken« den 8/3 kl. 1830 — denne gang serveres der
rigtig grønlangkaal.
- 9/3 *Gentofte* afd. Møde med maritimt foredrag og film.
- 11/3 *Kongens Lyngby* afd. Medlemsmøde.
- 19/3 *Randers* afd. Vinterafslutning med damer i Marine-
stuen til »Messe-mors Marineanretning«.
- 27/3 I *Silkeborg* vil Odder Amatørteater opføre *Nitouche*,
og Marineforeningen vil her deltage med de flest
mulige.
- 14/4 Paa grund af paasken afholder *Glostrup/Taastrup*
april mødet den 2. torsdag (se nærmere i »Saa til søs«).
- 5/5 *Glostrup/Taastrup* fejrer Danmarks befrielsesdag. —
Derefter holdes sommerferie til september.

Frederiksberg afd. staar i aar som arrangør for den fæl-
les sammenkomst i marts maaned for de storkøbenhavnske
afdelinger. Nærmere herom vil tilgaa gennem de respektive
afdelinger.

Marineforeningens Skyttelav, København, afholder træ-
ningsskydning: - 1/3 - 15/3 - 29/3 - 12/4.

Præmieskydning 15/2, generalforsamling 22/2 og mester-
skabsskydning 26/4.

Har du tænkt over — at der i

Marinehjemmeværnet

ogsaa er plads til *alle* gamle orlogsgæster —

I sidste nr. af medlemsbladet var nævnt, at der fra en
nordjysk afdeling var fremsat ønske om en fortegnelse over
vore marinestuer, og derfor blev alle afdelinger opfordret
til at indsende oplysninger om deres egen marinestue, saa-
ledes at vi her i februar nr. kunne bringe en revideret og
fuldstændig liste.

Det kan vi beklageligvis ikke, idet kun 16 afdelinger har
reageret paa opfordringen — det er da for ringe.

Det maa da antages, at der indenfor hver bestyrelse fin-
des et medlem, der har opsyn med afdelingens marinestue,
han maa ogsaa kunne indsende oplysninger om stuen, naar
afdelingsformanden eller sekretæren ikke kunne gøre det.

Altsaa, vi prøver igen, saaledes at vi om muligt kan faa
listen over marinestuerne offentliggjort i Under Danne-
brogs april nr.

Skriv derfor snarest til hovedkontoret (brev eller brev-
kort) og meddel marinestuens beliggenhed (nøjagtig adresse
og telf. nr.), dens oprettelsesaar og andre oplysninger —
samt ogsaa om den har været flyttet flere gange o. l.

Gør nu alvor af det, saa vi kan komme i gang!

Nytaarshilsen fra Marineforeningens formand

Ved aarsskiftet er det jo normalt at gøre status — at se tilbage over opnaaet-ikke opnaaet, for derudfra at tage bestik og sætte kurs for den kommende tid.

En vanskelighed at bekæmpe i vort foreningsliv er stadig den gennemgaaende lave mødeprocent ved sammenkomsterne, dette til trods for afdelingsbestyrelsernes ihærdige bestræbelser for med lødige programmer at samle kammeraterne. Den lave mødeprocent er imidlertid ikke noget særkende for Marineforeningen. Det samme gælder mange andre foreninger — og maaske er netop dette efterhaanden almindelige træk: den enkeltes medlemsskab af flere og flere foreninger en af aarsagerne til det svigtende fremmøde, naar man samtidig skal konkurrere med radio, TV, bilture med familien og mange andre interesser, der beslaglægger aftenerne.

Lad dog ikke dette nedsætte arbejdslysten, lad det tværtimod for bestyrelser og »den faste klump« kalde paa sportsaanden i kampen om at ligge forrest, naar det gælder at vække mødeinteressen.

Et glædeligt tegn er det fortsat stigende medlemstal. Det viser, at der er bærekraft i foreningens grundidé, der er trods alt fornyelse i rækkerne, der er noget at bygge paa.

Vi kan ikke se tilbage uden at mindes kammerater, venner og bekendte med hvem vi har maattet tage den sidste afsked, og vi sender medfølelse tanker til deres efterladte kære.

Vi føler anledning til taknemlighed for megen støtte og opmuntring i foreningsarbejdet.

Marineforeningen takker vor høje *Æresformand* for bevaagenhed og interesse i det forløbne aar.

Tak til alle enkeltpersoner og institutioner inden for Søværnet og udenfor, som paa een eller anden maade har støttet vor forening, har vist den interesse eller har medvirket i foreningsarbejdet.

En særlig tak for kammeratligt samarbejde rettes til vore forskellige soldaterforeninger og til vore brødreforeninger i Sverige og Norge.

For det kommende aar fremsættes de bedste ønsker for Søværnet, for Handelsflaaden, for Fiskerierhvervet og for alle, der gennem deres tilknytning til livet paa søen virker for vort lands ære og anseelse som søfarende nation.

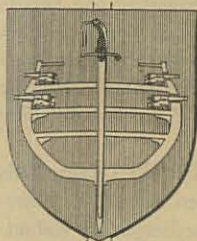
Sluttelig bringes paa Hovedbestyrelsens vegne en hilsen til alle Marineforeningens medlemmer, deres hjem og familier med de bedste ønsker for det nye aar. Med tak for god indsats i aaret, der er gaet, udtales haabet om fortsat levende initiativrigt arbejde til gavn for vor forening.

Godt nytaar.

GUD BEVARE KONGEN

Undervandsbaadsdepotskibet HENRIK GERNER

Fra passagerskib til orlogsfartøj

*Depotskibet
HENRIK GERNERs
skibsvaaben*

Fra undervandsbaadenes fremkomst herhjemme i begyndelsen af det 20. aarhundrede var man klar over, at dette nye, lette — men meget komplicerede og ret saarbare vaaben ikke som andre af Søværnets enheder kunne være sig selv nok, men nødvendigvis maatte have en særlig base at støtte sig til.

I begyndelsen af 1. verdenskrig var vore undervandsbaade derfor baseret paa stationer i land.

Et Døckersk telt paa den sydlige havnemole gjorde det ud for U-baadsstationen i Helsingør. Og i Slipshavn ved Nyborg — den nuværende Marinehjemmeværnsskole — blev de derværende U-baads- og luftfartøjsbesætninger underbragt i de uvirksomme DSB-hjuldampskibe fra Korsør-Kiel-ruten, hvis passageraptering

gjorde dem velegnede som logisskibe. Værksteder og depoter blev indrettet i istransport-jernbanestationens forskellige bygninger. Den paa Slipshavn staaende træhangar stammer netop fra denne periode.

Paa *Holmen* blev krydseren HEKLA samtidig ombygget til fastliggende stationsskib for flyvere og u-baadsfolk.

I 1916 blev dampkanonbaaden GRØNSUND fra 1883 ombygget til værkstedsskib for u-baade forsynet med særligt diesel-elektrisk fremdrivningsmaskineri. GRØNSUND fulgte vore u-baade i tykt og tyndt, men var paa grund af sin ringe fart ofte i agterhaanden paa flotillens øvelsetogter — trods ombygningen var det et gammelt skib, der ikke kunne holde trit med udviklingen.

Imidlertid lykkedes det trods mellemkrigsaaarenes kraftige nedskæring af forsvarsudgifterne at faa bygget et nyt værkstedsskib paa Orlogsværftet, og i 1928 højste det kommando under navnet HENRIK GERNER. Med sine 2 dieselmotorer af u-baadstypen og andet moderne udstyr,

f. eks. Flettnorror, var det bedre egnet som ledsageskib for undervandsbaadene, der paa togter i ind- og udlænd fylkedes om dette skib, indtil det sammen med størstedelen af en danske orlogsflaade blev sænket paa Holmen den 29. august 1943.

Savnet af dette hjælpeskib følte stærkt ved Flaadens genopbygning efter 1945. Under 2. verdenskrig var U-baadsstationen genopstaaet i Helsingør, denne gang dog med fast fortojet skib — opmaalingsskibet FREJA — som base, og statsisbryderen TYR, der ved sikringsstyrkens formering i 1939 havde tjent som U-baadsdepotskib i Aarhus, fik nu atter denne opgave helt op til 1952, da den blev afløst af depotskibet ÆGIR (ex tysk TANGA).

Mange opgaver meldte der sig dog til dette nye, rummelige skib. Det tjente baade som kommandoskib i øvelsesdelinger, som skoleskib og meget andet — og det var kun sjældent, at det alene brugtes til sit egentlige formaal som U-baadsdepotskib. Imidlertid medførte de stadig voksende krav til et saadant specialskib at der efter grundige undersøgelser og økonomiske overvejelser i december 1963 blev givet en bevilling til Søværnet paa 10,5 million kr. til indkøb og ombygning af passagermotorskibet HAMMERSHUS. Skibet blev overtaget den 8/1 1964 og afleveret til ombygning ved Orlogsværftet.

Søværnskommandoen fandt det ønskeligt, at det nye U-baadsdepotskib blev navngivet efter det tidligere værkstedsskib HENRIK GERNER, hvilket forslag under 15/1 1964 blev bifaldet af Hans Majestæt Kongen.

HENRIK GERNER (II) blev bygget i 1936 paa Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri paa Refshaleøen i København som et smukt, moderne passagerskib til ruten København-Rønne. Skibet var paa 1775 br. reg. ts. og 1078 net. reg. ts. og fik det gode bornholmske navn HAMMERSHUS. Dens 6 cylindrede B. & W. dieselmotor udvikler normalt 2250 HK, hvilket gav skibet en fart paa 15 knob, men dog med saa meget overskud, at ruten kunne holdes, naar vejret da ikke var helt orkanagtigt.

Ved overtagelsen i 1936 lød de samme ord, som 70 aar tidligere blev udtalt om *Dampskibsselskabet paa Bornholm af 1866's* første postdampskib S/S SKANDIA: den var et udtryk for højdepunktet af passagerkomfort — disse betragtninger er vel nok maalt med de forskellige tidsaldres maalestok; kravene er jo noget større i vor luksusbetonede tidsalder.

Den nye HENRIK GERNER er et af de faa skibe i den danske orlogsflaade, der oprindeligt er bygget til civilt formaal og først senere er kommet under orlogsflaget.

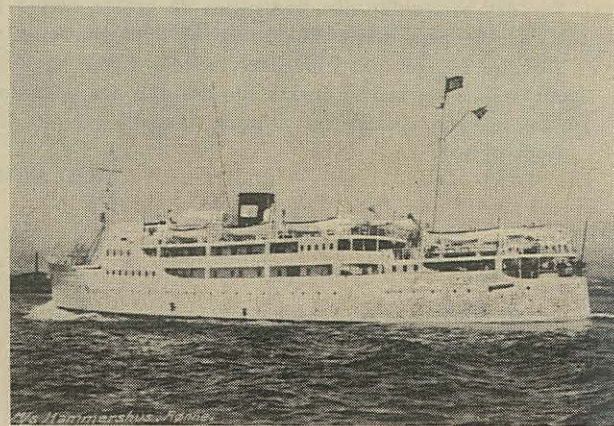
Under 1ste verdenskrig indkøbtes 2 smaa inspektionsskibe, der var bygget i Holland: DIANA fra 1916 — indkøbt 1917 — efter krigen i mange aar brugt som fiskeriinspektionsskib indtil den i 1937 blev solgt. Gamle DIANA optraadte dog under 2. verdenskrig atter i de danske farvande som tysk ministryger. Det andet skib, FENRIS, bygget i 1915, blev aaret efter overtaget af det danske Søværn. Ogsaa dette blev under 1ste verdenskrig brugt som inspektionsskib, senere blev det i en aarrække som tender for øvelseseskadrene kendt af mange postventende orlogsgaster. I 1950 kom FENRIS ved salg tilbage til D.F.D.S., til hvilket rederi det oprindeligt var bestilt i 1915 — den blev nu benyttet som det, den egentlig var: en kraftig bugserbaad — en tidlang i Esbjerg havn — indtil den i 1954 blev afhændet til en privat skibsfører.

I denne forbindelse maa ogsaa nævnes, at Søværnet under 1ste verdenskrig lejede forskelligt civilt skibsmateriel: S/S PRINS CHRISTIAN (1915-16 i Lille Bælt) og Øresunds-selskabets S/S SALTHOLM (1916-19, ligeledes i Lille Bælt),

som senere atter i mange aar sejlede i Sundfarten. Fiske-trawleren THOR var bygget i England i 1899 til et dansk-islandsk fiskeriselskab, som i 1907 solgte det til Danmark til havundersøgelsesskib. I 1914 overgik skibet fra Landbrugministeriet (Fiskeridirektoratet) til Marineministeriet og apteredes som inspektionsskib under sikringsstyrken 1914-18. I 1920 blev THOR solgt til den islandske stat til fiskeriinspektionstjeneste, fra 1924 med statsbesætning, indtil det i 1929 strandede paa klippeøens kyst og blev slaaet til vrage.

Ogsaa under 2. verdenskrig benyttede Søværnet forskellige civile fartøjer som hjælpeskibe. Den nu ophuggede statsisbryder (tidl. D.S.B.) TYR blev som tidligere anført helt op til 1952 brugt netop som U-baadsdepotskib, og den tidligere lodsdamper SKAGERAK, sygetransportskibet THORSHAVN og talrige fiskekuttere benyttedes i minestrygnings- og kystbevogtningstjenesten.

Marineforeningens hovedbestyrelsesmedlem, Kaptajn Carl Thomsen, der nu som ældste fører er skipper paa 66-selskabets »flagskib« M/S BORNHOLM, og som har sejlet med ex-HAMMERSHUS (= HENRIK GERNER), det nu hundreaarige rederis første hvidmalede skib, baade som styrmand og skibsfører og taget manganen en torn med det, fortæller her lidt om den tidligere passagerbaad:

Fra passagerskibsepoken.

M/S HAMMERSHUS var hvad vi kalder et handigt skib. Det manøvrerede godt, var let at styre, kom hurtigt igang, drejede og stoppede godt, og saa var wirer og trosser ikke saa svære; de var til at arbejde med, naar det skulle gaa lidt kvikt. Skibet blev foruden i den regelmæssige rutefart Rønne-København ogsaa benyttet til krydstogter udenfor den egentlige sommersæson. Disse togter gik til havne i Østersøen, i den engelske Kanal samt hollandske og belgiske havne. En meget populær tur var besøgene paa kanaløerne Jersey og Guernsey. I selve sæsonen sejlede skibet ogsaa paa Rønne-Ystad og i nogle aar opretholdtes ligeledes en sommerrute paa Karlskrona og Karlshamn. Endelig sejlede M/S HAMMERSHUS i de sidste 2 aar før det blev solgt to ugentlige ture paa Travemünde.

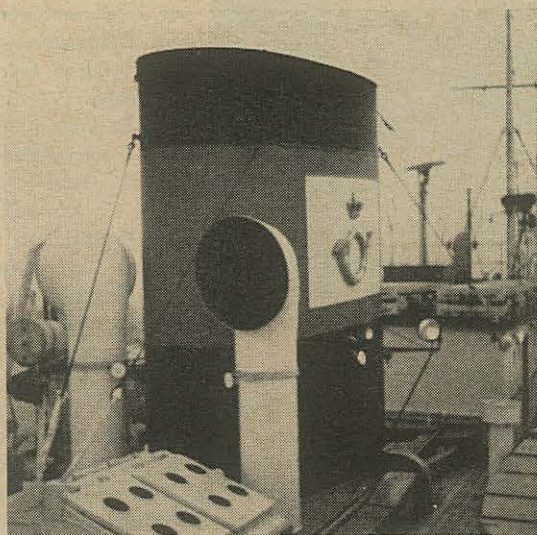
Under sidste krig blev M/S HAMMERSHUS i dagsejlsads paa rejse fra København til Rønne den 4/8 1940 minesprængt ved Middelgrunden ud for indsejlingen til Københavns havn. Kun en enkelt passager kom til skade, enkelte fik chock og alle blev sat i land af tyske marinefartøjer, medens skibet blev slæbt til B. & W. og repareret for 1/2 million kr. I 1944 blev det beslaglagt af tyskerne, som ombyggede skibet til moderskib for u-baade (det har det alt-saa prøvet, før det som saadant kom til den danske Marine). Efter krigen blev skibet fundet i Hamburg i noget medtaget stand. Rederiet overtog igen sit gamle skib, som nu blev gjort sejlklart og sat i fart mellem Ostende og Tilbury til

transport af engelske soldater, og først i 1947 var skibet atter at finde paa ruten Rønne-København.

Efterhaanden blev HAMMERSHUS for lille og utidsvarende til den stadig voksende passagertrafik og især overfor den tiltagende biltransport, og da »66« anskaffede færger, blev det udbudt til salg, og den 7/1 1964 forlod M/S HAMMERSHUS for sidste gang Rønne under »66«s kontorflag.

Oprindelig førte »Dampskibsselskabet paa Bornholm af 1866«s postdampskibe, som det hed i ældre tider, en lang, helt sort skorsten. I 1910 indførtes det stadig brugte, kendte og meget karakteristiske skorstensmærke: et gyldent, kronet posthorn i et firkantet, hvidt felt i en dybrød ring paa begge sider af en sort skorsten. »De store 66-baade« af i dag fører ogsaa dette mærke paa den store og kraftige midtskibs »skorsten«, der dækker over ventilatorer, akkumulatører, varmeaftræk m. m., medens hovedmotorens egentlige udstød f. eks. i BORNHOLM er ledet op gennem den agterste mast, som vel er den mindste, men dog stadig ifølge sømandsterminologien maa betegnes som *stormasten*, det er herfra 66-selskabets kontorflag (= skorstensmærket) vajer. Løvrigt sejler rederiets skibe under dansk postflag = splitflag med et kronet posthorn i øverste stangfelt.

Det kendte skorstensmærke.

Ogsaa Marineforeningen har haft en vis tilknytning til ex-HAMMERSHUS, idet det sejlede deltagerne i det meget vellykkede 2-dages sendemandsmøde i 1959 til Bornholm, og de mange sendemænd og deres damer hyggede sig svært godt her ombord.

Den nuværende HENRIK GERNER var rederiets 1. bærer af skibsnavnet HAMMERSHUS, men da salget var en kendsgerning, kom det større M/S ROTNA i fjor sommer til at sejle paa Travemünde under navnet HAMMERSHUS for at bevare dette skibsnavn for 66-selskabet. I 1965 sattes den 3. HAMMERSHUS, en stor ny motorfærge, i fart, og ROTNA fik sit gamle navn igen. HAMMERSHUS-navnet vil nu fortsat leve i 66-flaaden — som Kaptajn Thomsen udtrykte det: *Der maa hos os altid være et HAMMERSHUS* —

I denne lille redegørelse maa Søværnets første HENRIK GERNER dog ikke glemmes. Det var et smukt lille motorskib med Flettneror — U-baadsmoderskib — som fra 1927 til 1943 fulgte vore undervandsbaade paa togterne i de hjemlige farvande — iblandt med besøg i Sverige,

England, Holland m. v., ligesom det blev benyttet som dykkerskoleskib.

Den 29/8 1943 blev det sænket paa lavt vand paa Holmen og stukket i brand. Benjamin Olsens smukke kopi af Jens Juels karakteristiske portræt af Holmens Fabrikmester, Kommandørkaptajn Henrik Gerner, »littede« herunder fra sin plads paa agterskottet i officersmessen, drev ud af skibet og ned gennem Flaadens Leje, hvor det heldigvis blev fisket op af en behjertet, civilklædt maskinofficer — i dag har det atter hæderspladsen i det skib, der bærer den berømte skibskonstruktørs navn.

Det bør i denne forbindelse lige nævnes, at tyskerne hævdede vraget af HENRIK GERNER og byggede det op igen, saaledes at det i dag under navnet PRENZLAU sejler som østtysk vagtskib.

HENRIK GERNER (I) til ankers paa Spithead rhed med 4 undervandsbaade paa siden, juni 1929.

Den 12/6 1965 stod et stort graamalet skib under dansk orlogsflag og med NATO-kendingsmærket A 542 paa skibssiderne Rønne havn ind — men alle paa havnen nikkede genkendende velkommen til det tidligere HAMMERSHUS, der nu i ny skikkelse, noget ændret i ydre siden det hin pinsemorgen 1936, da det samme skib for første gang anløb sin hjemstedsby, Rønne — byen, der har adopteret det nye U-baadsdepotskib HENRIK GERNER.

H. de L.

Afdelingsjubilæer

I 1966 kan nedenanførte af Marineforeningens afdelinger fejre jubilæum — stiftelsesdato og -aar er angivet.

50 aar	Kolding	26/2 1916
	Roskilde	18/5 1916
	Korsør	14/1 1916
45 aar	Frederikshavn	12/6 1921
	Hirtshals	25/1 1921
	Næstved	9/2 1921
	Skagen	25/7 1921
40 aar	Middelfart	17/1 1926
25 aar	Køge	27/11 1941
	Ringkøbing	18/3 1941
	Samsø	16/11 1941
	Skive	10/6 1941
	Skjern-Tarm	2/11 1941
	Thisted	32/4 1941

OHM

Fra Hovedbestyrelsen

Ved aarsskiftet overbragte formanden Marineforeningens høje *Æresformand* medlemmernes allerunderdanigste ønsker om et godt nytår for Majestæten og hele det kongelige hus, og Hans Majestæt *Kongen* har med tak ønsket Marineforeningen et godt nytår.

Som sædvanligt er der udvekslet nytårshilsen med *Norges Orlogsforbund*, *Flottans Män* i Sverige, *Danske Soldaterforeningers Landsraad*, *Flyvevaabnets Soldaterforening*, *Søværnets Sergent- og Oversergentforening*, *Soldatens og Orlogsgastens Fond*, *Radiotelegrafistforeningen af 1917*, *Kvindeligt Marinekorps* samt hovedbestyrelsesmedlemmet og afd. i Godthaab paa Grønland.

Gammel skik byder, at der her i medlemsbladets første nr. omtales nogle af det nye aars vigtigste programpunkter: *Sendemandsmødet* afholdes i Aarhus søndag den 22. maj 1966.

Forsaavidt uforudsete tekniske vanskeligheder ikke melder sig, er udsendelsen af medlemsbladet planlagt med 4 nr. i indeværende aar, nemlig i februar, april, september og november, og fristen for modtagelse af bidrag til bladet bliver: 25/3 — 15/8 — 15/10 1966.

Det vil bemærkes, at der for aaret 1966 er forsøgt en forskydning af medlemsbladets udsendelsesterminer. Som sædvanlig vil der komme et nr. medio februar og april, det sidste med program og dagsorden m. m. for aarets sendemandsmøde (i Aarhus den 22/5).

Saa holdes der sommerferie overalt, hvorfor bladet først udkommer medio september, hvor der er lejlighed til at bringe efteraarsprogrammerne, og igen medio november med lidt om, hvad resten af vinteren kan byde paa.

Den aarlige jubilardag sidste søndag i august maa med sit traditionelle besøg med omvisning paa Holmen, frokost paa Marinekasernen samt bustur til Søværnets Eksercerskole i Avderød, hvor der er omvisning og middag, nu ligge saa fast, at den ikke længere behøver et nr. af medlemsbladet i juli maaned til bekendtgørelse af dagens program. Datoen bliver iøvrigt 28. august.

Dagspressen vil naturligvis blive holdt underrettet og de sædvanlige løse programblade med alle detailoplysningerne vil blive tilsendt fra Hovedkontoret fra begyndelsen af juli efter skriftlig eller telefonisk henvendelse, ligesom de vil kunne faas hos distriktsrepræsentanterne og hos forskellige afdelingsformænd.

— og saa et hjertesuk fra *redaktøren*: Med hensyn til referater til UNDER DANNEBROG, skriv saa kun paa den ene side af papiret (helst med maskine) og med stor linieafstand og bred margin, men husk frem for alt at paaføre en dato for begivenheden, den mangler altfor ofte, og skriv hellere referaterne ned umiddelbart efter begivenhederne og send dem ind med det samme, medens stoffet er friskt; billeder bedes paaført navne paa de gængivne personer. Redaktionen modtager meget gerne bidrag fra læsekredsen, herunder ogsaa avisudklip, husk da at paaføre dato og bladets navn.

Udebliver medlemsbladet UNDER DANNEBROG — efterspørg da først paa eget lokalpostkontor om der ikke her er sket en fejlkspedition — hjælper dette ikke; send da et par ord — eller ring — til Hovedkontoret; men som sagt først: eget postkontor.

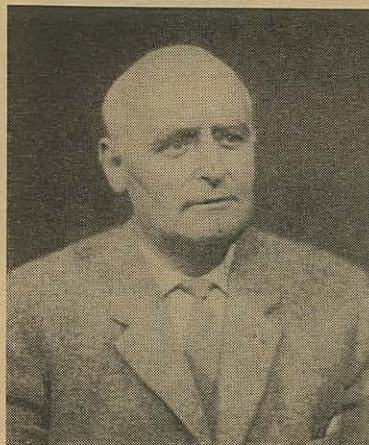
Sluttelig erindres om, at Hovedkontoret som sædvanlig altid staar til raadighed med besvarelser af forespørgsler og fremskaffelse af oplysninger, som maatte have medlem-

mernes interesse. Paa Hovedkontoret haves ogsaa forskellige effekter (Marineslips, -naale og -emblemer m. m.) til forhandling. Hovedkontoret vil ogsaa altid være behjælpelig med forslag til foredragsemner og foredragsholdere eller anden underholdning for afdelingerne rundt om i landet.

Ved en festlighed i Marinestuen i Varde fik hjemsendt vpl. *Stig Schack* fra Varde overrakt »Admiral Carstensens Mindebæger« med tilhørende diplom. Overrækkelsen foretoges af hovedbestyrelsesmedlem *Knud Schrøder* fra Esbjerg.

Marineforeningens distrikt X, Midtjylland, har indkaldt til distriktsmøde den 26. februar kl. 1600 paa Hotel Niels Ebbesen i Skanderborg. Tilmeldelse til skafningen til distriktsrepræsentanten, *Bøgh-Sørensen* pr. telf. Silkeborg 1292 inden 24/2.

25 aar som Marineforeningens landssekretær

I 1921 var der en ung somand, vor nuværende landssekretær, der meldte sig ind i Marineforeningens Københavns afdeling, altsaa for 45 aar siden — men først da han i 1940 som overstyrmand gik i land »for godt«, fik han lejlighed til med iver og interesse at deltage i foreningslivet. I efteraaret 1940 indvalgte han i Kbhv.s

afd.s bestyrelse, men virkede kun ret kort her, idet Marineforeningens daværende formand, kommandør *Paul Ipsen*, sendte bud efter ham, og den 29/3 1941 indtraadte han i hovedbestyrelsen som landssekretær, og som saadan kan *Honnens de Lichtenberg* om en maanedstid se tilbage paa 25 aars virke og arbejde for Marineforeningen. Med andre ord har han tjent under alle Marineforeningens 6 formænd som medlem og under 3 af dem som sekretær. Af de 25 aar som landssekretær har han i 22 aar tillige virket som redaktør af UNDER DANNEBROG, og i anciennitet er han i dag langt det ældste medlem af Marineforeningens hovedbestyrelse.

Det er intet under, at »Nons«, som mange kalder ham, kender Marineforeningens arbejde og betydning bedre end nogen anden.

Der er grund til i dagens anledning at hylde vor landssekretær og til at takke ham for hans store indsats. Man imponeres over, at han har kunnet overkomme det kæmpearbejde, han har udført til gavn for Marineforeningen, thi i fjor fejrede han 25 aars jubilæum i Redningsvæsenet og tillige ogsaa som forretningsfører i Søofficers-Foreningen, men han har altid haft en evne til at samle paa arbejde: som medredaktør og forfatter af forskellige bøger og talrige artikler og tillige som foredragsholder. I 1943 blev H. de L. medlem af bestyrelsen for »Soldatens og Orlogsgastens Fond« og i 1951 medstifter og bestyrelsesmedlem i Marinehistorisk Selskab og endelig i 1958 medlem af Søværnets Museumsudvalg — og saa er han som flotillechef aktivt medlem af Marinehjemmeværnet.

En ting, der er fælles for alt det, vor ven beskæftiger sig med, er »skib«. Han har været meget flittig med at sætte sig grundigt ind i historiske maritime emner og har erhvervet sig en kolossal viden, der ikke blot er grundlag for hans eget virke, men som ogsaa andre trækker stærkt paa.

Jeg tror at kunne sige, at Landssekretæren kan se tilbage paa de 25 aar i Marineforeningens ledelse med glæde, ligesom vi har været glade for ham. Der er enkelte punkter, som skal fremhæves her ved 25-aars jubilæet —, saa en omtale af hans udmærkede arbejde som redaktør af medlemsbladet maa vente, til han om 3 aar kan fejre 25-aars redaktørjubilæum.

Som landssekretær er Honnens de Lichtenberg kendt af alle Marineforeningens medlemmer fra vore sendemandsmøder, jubilæarfester og mindefester m. m.

Det er selvfølgelig et stort arbejde at forberede et sendemandsmøde, og det kan ske, at alt ikke klapper som haabet, men saa er det ogsaa meget sjældent, at dette kan tilskrives landssekretæren. Jeg ved, at jubilæarstævnerne er det, som glæder ham mest, og der er han rigtig i sit es. Paa en straalende maade forstaar han at vise »Holmen« frem, man skulle næsten tro, at han ejede disse smaa øer med de mange minder, og hvor han kender alt, hvert skib, hver bygning, og de gamle gaster, der møder frem, har altid udbytte af hans omvisning.

Marinestuerne, adoption af Søværnets skibe — ja, er der i det hele taget noget omraade indenfor Marineforeningens virke, hvor man ikke sporer H. de L., hans interesse for foreningsarbejdet og for bevarelse af marineminderne.

Det er ikke alene her i Danmark, han virker for Marinens minder. Da »Flottans Män« skulle indvie sin første marinestue i Vadstena, sendte man bud efter vor landssekretær, og da Norges Orlogsforbund blev stiftet i 1948, var han ogsaa med. Sammen med Norges Orlogsforbund rejste vi jo i 1958 Tordenskiold-Mindestenen i Gleidingen, og ganske naturligt var *Nons* i spidsen for arbejdet her, ligesom ogsaa de nordiske soldaterstævner har haft hans interesse og har haft meget udbytte af hans rige erfaringer.

Tænk — at man kan overkomme alt dette og mere til; dog nu slutter jeg med paa hovedbestyrelsens, afdelingernes, ja, paa alle medlemmernes vegne at hylde dig og sige hjertelig tak for dit store arbejde for Marineforeningen og for et godt kammeratskab.

O. H. M., næstformand.

Paa jubilæumsdagen vil Landssekretæren paa Marineforeningens hovedkontor kl. 14—16 tage imod eventuelle gratulanter.

Marineforeningens mange medlemmer kendes paa naalen med

Faas paa hovedkontoret eller gennem afdelingen.

- og saa var der Køjekampagnen...

Ja, det kan vist roligt siges, at med den idé havde vor hovedkasserer fundet netop det helt rigtige. Ideen slog an, den syntes morsom, og bestillingerne væltede ind, langt over forventning, og i mange blade landet over har Køjekampagnen været omtalt som et friskt initiativ fra Marineforeningens side.

I første omgang sikrede vi os 300 stk., men det slog ikke nær nok til. Saa fik vi fat paa 100 til, disse blev ganske vist lidt dyrere, men vi fik dem med i forsendelsen. Endnu er der — ganske vist for sent — modtaget et anseligt antal bestillinger, og det skal blive forsøgt, om der kan skaffes endnu et mindre parti køjer, saa at alle liebhavere kan blive tilfredsstillet, men saa maa det ogsaa være slut.

Naturligvis maatte der ved en saadan omfattende udsendelse forekomme fejltagelser og misforstaaelser, men ogsaa de er nu bragt i orden og overstaaet.

Det maa nemlig erindres, at køjerne var hentet i Dragør og oplagt paa et koldt loft paa Christianshavn. Vor kontorhjælp havde med velvillig assistance af en kvindelig mariner fra landssekretærens hjemmeværnsflotille udskrevet hundreder af fragtbreve, sorteret disse, kontrolleret mange adresser og tilrettelagt hele afsendelsen, medens 3 af forretningsudvalgets medlemmer tilbragte 3 aftener med at fordele og pakke de mange køjer og køjestjærter.

Naar som forud meddelt forsendelsen kun kunne ske som fragtgods, saaledes at modtageren betalte for forsendelsen, havde det sin grund i, at vi hverken havde tid, mulighed eller personale til at udføre en mere detaljeret ekspedition. Det kunne kun blive til en engangs- og masseudsendelse, ganske vist i tre omgange, saaledes at sidste læs kom paa banen ret tæt op mod jul og af den grund fik sig en yderligere lille forsinkelse.

Men nu er alt besværet overstaaet, forhaabentlig har alle faaet efter ønske, saa sommeren kan tilbringes i en god gammeldags hængekøje, der kan fremme jeres minder om ungdommens dage under de trange dæk, hvor det ikke var egentlig skøn tobakstaage, der svøbte sig om poserne. Nyd nu hvilen i ro og mag, saa glæder *de fra det kolde loft* sig.

Fra Søværnet

Chefen for Søværnet

København, den 4. februar 1966.

Idet jeg herved takker for den venlige bekendtgørelse i »Under Dannebrog« — nov. 1965 — i anledning af min tiltræden som chef for Søværnet, benytter jeg lejligheden til at sende Marineforeningens medlemmer en venlig hilsen.

Meget tidligt fik jeg gennem min fader kendskab til Marineforeningen og havde hyppigt lejlighed til at følge dens virke inden for min hjemstavn. Der var altid en baade hyggelig og fornøjelig stemning ved sammenkomsterne den gang, men ogsaa en bestandig stræben efter at iagttage god orlogsskik og at holde marinens traditioner i hævd. Dette skabte en atmosfære, som gjorde indtryk — ikke mindst paa unge.

Jeg har senere som farende officer og som skibschef været i kontakt med afdelinger forskellige steder i landet og har her fundet en tilsvarende atmosfære, ligesom jeg har kunnet konstatere en god indsats for at opfylde foreningens formaal. Ofte har foreningens afdelinger med stor venlighed og hjælpsomhed draget omsorg for at skaffe underholdning og adspredelse for besøgende skibes menige mandskab — hvilket altid bliver meget værdsat.

Til denne hilsen vil jer gerne føje mine bedste ønsker om held og lykke for Marineforeningens fortsatte virke til gavn for Søværn og Søfart samt om alt godt for hvert af dens medlemmer.

S. Thostrup.

Kontreadmiral S. S. *Thostrup*, der nu som Viceadmiral er Chef for Søværnet, deltog i november i en uges NATO-symposium i London, hvor 35 admiraler fra NATO-landenes flaadestyrker drøftede en række problemer i forbindelse med alliancens søstridskræfter.

Ved sin fratræden som Chef for Søværnet pr. 1. december 1965 udtalte Viceadmiral S. E. *Pontoppidan* over for pressen:

— I mine aar som søofficer — siden 1919 — har den danske Flaades liv været præget af opgange og nedgange. Den sidste opgang begyndte i 1959 med det store dansk-amerikanske skibsbygningsprogram. Paa dette tidspunkt var jeg chef for Søværnsstaben. Siden da, og altsaa ogsaa i mine aar som Chef for Søværnet, har vi haft fuldt op at gøre med at bemane de nye skibe, efterhaanden som de tilgik flaaen. Jeg er glad for at trække mig tilbage paa et tidspunkt, hvor Søværnet er inde i en opgangsperiode.

Søværnet har to fregatter, to motortorpedobaade og fire undervandsbaade under bygning. Naar de er færdige, mangler vi endnu to motortorpedobaade og to fregatter i at naa det maal, der med forsvarsloven er sat for Søværnets skibe, oplyste Admiral Pontoppidan og pointerede, at dette maal maa naas. Vort Søværns største problem i dag er vor totale mangel paa større enheder. Kun større enheder er sødygtige i al slags vejr, og kun større enheder kan bære sværere vaaben, der kan beskytte de andre, mindre skibstyper mod fjendtlige angreb. Men lad mig tilføje, at der desuden er behov for nogle nye skibe til afløsning af andre, der i mellemtiden er blevet for gamle og udslidte. Her har vi paa ønskesedlen én lille minelægger, et motortorpedobaadsmotherskib og en erstating for skoleskibet *ÆGIR*.

Danske ubaadsbesætninger skal igen i aar uddannes i dykkertank i Sverige. Sidst i oktober gik undervandsbaaden SPÆKHUGGEREN til Karlskrona, og siden kom det danske depotfartøj HENRIK GERNER og ubaadene TUMLEREN og SPRINGEREN til den svenske flaadestation. Ialt 70 mand af den 194 mands store besætning skal gennemgaa uddannelse i dykkertanken under ledelse af danske og svenske instruktører.

Den 1/1 1966 er musiker H. E. *Christensen* ansat som musiker i Søværnet. Han har afløst musikdirigent K. W. *Bentzen*, der gennem sin afstamning havde rod tilbage i Flaadens gamle musikkorps, hvor hans fader var stabshornblæser, og han selv er begyndt som hornblæser.

Knud Bentzen, der senest havde rang som Orlogskaptajn i reserven (med grønne klædestriber mellem guldsnorene) og populært omtaltes som: »Commander Hornblower«, gjorde gennem mange aar et stort arbejde med opbygning og uddannelse af Søværnets Tambourkorps, som udelukkende bestod af værnepligtige, og som gang paa gang ved stævner rundt om i landet vakte beundring for sin dygtighed og præcision.

Musikdirigent Bentzen vil ogsaa blive husket som den dygtige og inciterende instruktør for Kvindelige Marineres Musikkorps (hvortil Marineforeningen i sin tid forærede en stadig i brug værende tambourstav).

Alle gamle orlogsgaster vil ogsaa huske, da Søværnets Tambourkorps efter Hans Majestæt Kongens bestemmelse i spidsen for Søværnets vagtdetachement »trak op« til palævagt paa Amalienborg den 27/6 1958 til afløsning af de granhøje gardere med bjørneskindshuerne under festlighederne i anledning af *Den kongelige Livgardes* 300-aars jubilæum.

Det var uden tvivl den største begivenhed i tambourkorpsets historie.

Marineforeningen gratulerer Søværnets nye og foreløbig eneste musiker, der ligesom orlogspræster, auditører og forskellige mekanikergrupper staar udenfor den militære rækkefølge, og vort ønske skal være, at vi forhaabentlig inden alt for længe faar ham at se i spidsen for et virkeligt musikkorps — at *Søværnets Musikkorps* en gang igen maa genopstaa.

Den 11. januar søsattes torpedobaaden SØHUNDEN fra Orlogsværftet paa Holmen. Det er den tredje af en serie paa fire gasturbinedrevne torpedobaade, der alle bygges paa Orlogsværftet.

Den første baad i serien, SØBJØRNEN, søsattes i august 1964 og blev, efter at have gennemgaaet et meget omfattende prøveprogram, afleveret til Søværnet i oktober sidste aar. Den anden baad, SØHESTEN, søsattes i marts sidste aar og har netop paabegyndt prøverne, der forventes afsluttet i løbet af nogle maaneder. Den sidste baad, SØULVEN, vil blive søsat i løbet af de kommende maaneder. Disse baade bygges paa licens fra firmaet Vosper Ltd., Portsmouth.

Paa dette firmas eget værft er der bygget yderligere to søsterskibe, SØLØVEN og SØRIDDEREN, der i begyndelsen af 1965 hjemkom til Holmen, saaledes at Søværnet ialt faar 6 skibe af denne type, der bærer navne, hvoraf mange har god klang langt tilbage i vor Flaades historie — senest til torpedobaade og ministrygere.

Tid efter anden ændres *Holmens* konturer, gamle bygninger forsvinder eller udskiftes med mere moderne hus-typer. Nu er de store og grimme rustrøde bølgeblisksure paa *Nyholms* SE-side revet ned.

80'ernes stærke udvikling indenfor torpedobaadsvaabenet krævede, at de mindre, spinklere og ret saarbare fartøjer blev oplagt under tag, og til dette brug opførtes i 1881/82 de første jern-torpedobaadsskure. De blev leveret fra »Germania« i Neuwied og blev udskibet over Amsterdam, og inden 1890 var der opstillet 6 saadanne skure samt to mindre patruljebaadsskure paa *Frederiksholms* NE-side.

Forsynet med ophalerbeddinger med taljetræk i svært gods til en stor, nu elektrisk spilkop i vejkrødset mellem Søminevæsenets kontorbygning og værksted rummede de oprindelig vore første mindre »2. klasses torpedobaade«.

Man vil vide, at i augustdagene 1914 blev stoppeklodserne til beddingerne i den første mobiliseringsnervositet slaaet fra af de forskellige regnskabsførere, og snart var den nordre del af »Ærtekedelgraven« fuld af drivende torpedofartøjer, saa *Holmens* folk fik nok at gøre med at indfange de »løsgaaende« torpedobaade og bringe dem til udrustningskajerne.

Senere har ogsaa undervandsbaade og ministrygere af mindre typer været bragt under tag her, men efterhaanden var de store bølgeblisksure ved at ruste op. Konstruktionsmæssigt og arkitektonisk set skulle disse bygninger være meget vellykkede, men nu, hvor de er væk, vil de ikke blive savnet, selv om de repræsenterede en svunden udviklingsperiode indenfor vort Søværn.

Marineforeningens nye glas forefindes nu i to størrelser — lige velegnede til hver sit formaal —

Radiostyret fyrtaarn i Læsø Rende til afløsning paa den 114 aar gamle Fyrskibsstation

- og lidt om fyrskibet og dets første fører

Kort før jul blev det nye og helt moderne fyrtaarn paa Dvalegrunden i Læsø Rende mellem Vendsyssel og Læsø til virkelighed, og dermed fik det danske Fyrvæsen sit første radiostyrede fyr, der som et særsyn er forsynet med et landingsdæk for helikoptere, som transporterer inspektionspersonel til og fra det ubevogtede fyretablisement.

Den nye 20 m høje fyrbaake afløste den 114 aar gamle fyrskibsstation i Læsø Rende paa samme maade, som Drogden fyrskib udfør Dragør i 1937 som det første blev afløst af en fast fyrbaake. Den nye fyrbaake har kostet 2,9 millioner kroner, og dens lysstyrke er seks gange saa stor som det inddragne fyrskibs. Ganske vist byggedes Hals Barre fyr i 1912 til afløsning af Aalborg Havevæsens fyrskib HALS ved Limfjordens østlige indsejling (udlagt 1898-1912), men paa begge disse sidstnævnte fyr er der tjenstgørende personale »ombord« hele døgnet; radiostyringen af det nye fyr i Læsø Rende vil forøvrigt netop ske fra Hals Barre fyr

I tidligere tider blev al sejlads saa godt som indstillet om vinteren — i søkrigshistorien slutter mange afsnit med ordene: »... og saa gik Flaaden i Havn og kom ikke mere ud det Aar ...«, og rundt om ved mange havne var der vinteroplægningspladser for de uvirksomme koffardiskibe, f. eks. »Blødens Pæle« i Limfjorden W. for Hals, i Thuro Bund og ved Marstal Havn.

Den begyndende dampskibsfart skabte imidlertid en mere intensiv vintersejlads, omend datidens første svage hjulskibe ikke evnede meget i kamp mod isen — dog saa længe der blot var nogenlunde isfrit, kunne sejladsen fortsætte, men det krævede forøget og forbedret afmærkning og fyrbelysning i de indre forvande.

I 1851 bestemtes det, at passagen af Læsø Rende mellem Dvalegrunden SE. og Søndre Rønner skulle sikres og vejledes, og den 1. september 1852 udlagdes der her et fyrskib paa Fyrvæsenets 4de fyrskibsstation. Trafikken i Læsø Rende var nemlig tiltaget væsentligt; medens sejl-skibene tidligere hyppigst havde lagt kursen sydpaa i Kattegat øst om Læsø med *Læsø Trindel* fyrskib som anduvningspunkt. Dette fyrskib var udlagt i 1829 til afløsning af en her siden 1561 udlagt klokketønde som det første egentlige fyrskib i det danske monarki, idet der dog faa aar forinden (1815) var anbragt en fyrlygte paa lodsgalienten i Eideren, det senere Eider fyrskib.

Fyrskibstjenesten var i de første aartier af ret beskeden omfang. *Læsø Trindel* (1829), *Drogden* (1838) og *Anholt Knob* — eller *Knoben* (1842) var de første fyrskibe herhjemme, og i 1852 kom det fjerde i Læsø Rende. Efterhaanden udviklede det sig til 14 danske stats-fyrskibe plus nogle enkelte periodiske af mere privat karakter, men med *Drogden* og *Læsø Rendes* afløsning med baakefyr og en efter 2. verdenskrig stedfunden omplacering af Nordsofyrskibene, hvorved *Graadyb* gled ud, vil antallet af danske udeliggende fyrskibe nu være reduceret til 11.

Det første fyrskib — Nr. 1 — var bygget i København i 1828—29 og havde to master med fyrapparatet anbragt

paa den agterste. Iøvrigt var det skønnertrigget og laa paa *Læsø Trindel* til 1838, da det som det første skib kom til den nyoprettede station *Drogden* i Sundets sydlige del, for derpaa i 1852 at blive flyttet til *Læsø Rende* — ogsaa her som stationens første skib. I 1881 blev Fyrskib Nr. 1 kaseret og ophugget, det var bygget efter tegning af Holmens fabrikmester, den senere viceadmiral *A. Schifter*, som det første skib herhjemme til dette specielle formaal.

Oprindeligt viste vore første fyrskibe som dagmærke et rødt stutflag fra fortoppen — Eiderfyrskibet dog et lille Dannebrogflag — senere afløstes flagene af de kendte røde tremmeværksballoner, som holdt sig helt op til vore dage, da de har maattet vige pladsen for de store lanterner paa masterne i de elektrificerede fyrskibe, kun *Vyl* i Nordsoen havde for at undgaa forveksling med *Horns Rev* og *Graadyb* fyrskibe et timeglas i stedet for ballon som dagmærke.

Fra den første begyndelse har de danske fyrskibe haft rødmaledede skrog med et karakteristisk hvidt kors paa hver skibsside — Eiderfyrskibet dog kun en hvid »gang« skibet rundt. I 1859 anføres i »Skriv- og Reiscalenderen«, at *Læsø Rende F/S* er rødmalet med et hvidt kors, og det i 1853 udlagte *Kobbergrunden F/S* (stationen ophævet 1908) var rødmalet med et hvidt kors, i hvis vandrette stribe stationens navn var anført med sorte bogstaver, hvilket sidste siden da har været gældende for alle vore fyrskibe.

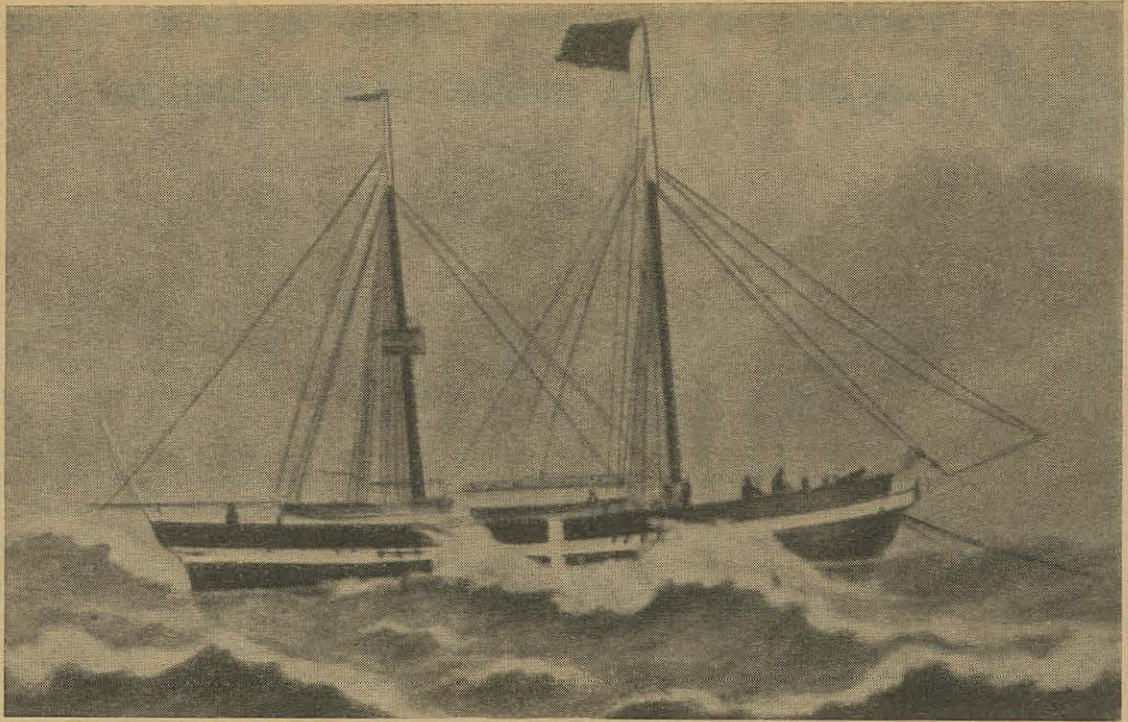
Fyrskibsfører
Peter Johan Larssen

Til fører paa det nyudlagte fyrskib i Læsø Rende ansattes den tidligere maanedslieutenant (reserveløjtnant) fra trearskrigen, skipper *Peter Johan Larssen* fra Sæby, der blev hjemkaldt fra Dardanellerne, hvor han laa som styrmand i en Libaubrig UNITAS, der vistnok førtes af hans ældre broder.

Fra sin tjeneste som kanonbaadschef i orlogsflaaden var *Larssen* efter Fredericiaslaget 6/7 1849 blevet Dannebrogsmænd, og han havde fra sin krigstjeneste gode forbindelser til ledende søofficerer. Han havde oprindeligt været købmand i Sæby og ogsaa været lodsoldermand der, saa en bedre og mere stedkendt mand til den nyoprettede post kunne næppe faas.

Eftersyns- og vedligeholdelsesarbejder nødvendiggjorde en vis omskiftning af fyrskibene paa de forskellige stationer. Nr. 1 kom saaledes til at ligge som det første skib paa *Læsø Trindel*, *Drogden* og *Læsø Rende* og efter en fireaarig periode som afløsningsskib paa forskellige stationer, kom det i tiden 1868—78 atter tilbage til *Drogden*. Da *P. J. Larssen* i 1876 efter ansøgning blev forflyttet til det mere rolligere *Drogden* fyrskib, kom han derved atter tilbage til sit gamle skib, der i 1868 som det første danske fyrskib havde faaet blinkfyraparat. I mange aar blev der

Fyrskib nr. 1 bygget 1829 til stationen LÆSØ TRINDEL, senere bl. a. som første skib i 1852 paa station LÆSØ RENDE og i 1868—78 paa DROGDEN, ophugget 1881.

(Dragør Museum).

afgivet taagesignal med gongong, senere (1879) med en haandsirene, som i 1884 blev afløst af en maskindreven sirene. Oprindeligt viste *Læsø Rende* fyrskib hvidt fast fyr, men i 1887 ændredes karakteren til blinkfyr, og i 1916 fik det derværende skib radiofyr.

Fra første færd har isen været en frygtet trussel for vore »flydefyr«, som man dengang ogsaa kaldte vore fyrskibe, der kun havde sejlene til bevægkraft. Derfor forlod de stationerne ved egen hjælp hvert aar i begyndelsen af december og kom først paa plads igen den 28. februar, saafremt der da var isfrit farvand til den tid. Men med dampskibenes tiltagende vintersejladts var man efterhaanden ikke tilfreds med denne ordning, hvorfor der paa forskellig maade indførtes formildende udveje. I oktober 1853 »bragtes det i de Søfarendes Erindring, at der fra Skagens Fyrtaarn vaier et hvidt Flag med en blaa lodret Stribe, naar der er Iis i Kattegattet, og Fyrskibet i Læsø Rende som følge heraf har forladt sin Station«. I februar 1854 blev denne bestemmelse udvidet saaledes »at Fyrskibene inddrages 31/12 og ikke vil blive udlagte tidligere end den 1ste Marts — samt at Fyrskibene i Drogden og Læsø Rende ere beordrede til at holde deres Stationer, saalænge Iisen tillader det. Tvinges de ved Iisgang til at forlade Stationerne, ville de ikke blive udlagte tidligere end den 1ste Marts« — og bestemmelsen om visning af hvidt flag med blaa stribe, naar fyrskibene paa grund af isgang ikke var paa station, kom nu ogsaa til at omfatte Hanstholm Fyrtaarn, og »har de af andre Grunde maattet forlade Stationen, vil der fra Skagens og Hirsholms Fyrtaarne blive vist en rød Ballon«.

Den første vinter denne nye bestemmelse om forlænget stationstid var gældende, kom *Læsø Rende* fyrskib til at drive rundt med isen i Kattegat i en 14 dages tid, inden det naaede havn, og paa basis af sine erfaringer fra denne isdrift skrev føreren, kaptajn P. J. Larssen, i Tidsskrift for Søvæsen (1865) en artikel: »Fyrskibene«. Foruden sit kend-

skab til isvanskelighederne fra sin fyrskibstjeneste, havde Larssen saa tidligt som i vinteren 1849—50 været i drift med isen mellem Marstrand og Læsø paa rejse med briggen PREBENE af København fra Oran til Frederikshavn.

I artiklen omtales, at flere skibsførere i bladene havde beklaget sig over, at de danske fyrskibe i milde vintermaaneder laa i havn, medens skibsfarten endnu var i fuld gang, men Larssen anfører, at her var spørgsmaalet ikke kun, om fyrskibene bør ligge ude, men nok saa meget, om de kan ligge ude — uden i en given situation at have et maskindrevet skib til hjælp for at naa i havn. »... Ved disse Linier haaber jeg tilstrækkelig at have paaviist, at Fyrskibene for at opfylde deres Bestemmelse og ikke være for meget udsat for Tilintetgjørelse maa have betimelig Dampskibsassistance. Naar et Dampskib om Vinteren stationeres i Frederikshavn, da vilde det — naar ikke overordentlige Uheld er tilstede — kunde sikre de ved Læsø stationerede Fyrskibe (*Læsø Trindel*, *Læsø Rende* og *Kobbergrunden*), »Knoben« (Anholt Knob Fyrskib) maatte da hentes fra Helsingør.

Ved dene Ordning forekommer det mig, at denne vigtige Sag lader sig udføre paa en for alle Parter tilfredsstillende Maade, og mangfoldige Søfolk ville med langt større Tillid og Ro søge ind i Kattegattet paa den allerfarligste Aarstid ... «

En reaktion paa denne saglige paavisning udeblev heller ikke, thi allerede i 1866 fik vagerdampskibet, den tidligere skruekanonbaad THURA vinterstation i Frederikshavn, ligesom det bestemtes, at fra nu af skulle alle fyrskibene ligge ude hele aaret, naar isen tillod dette.

I 1871 bragte Tidsskrift for Søvæsen en artikel: »Nogle Bemærkninger om Fyrskibenes Vinterstationer« (Af en Skibsreder). I en note er redaktionen dog ikke enig med forfatteren, men erkender dog artiklens betydning for søfarten. Trods pseudonymet røber emnet og den særlige omtale af fyrskibet *Læsø Rende* samt detailkendskabet til

specielle fyrskibsforhold tydeligt kaptajn P. J. Larssen som forfatter til disse kommentarer vedrørende det for skibsfarten saa vigtige spørgsmål.

Dog det var ikke alene denne tilbundsaaende reform af dansk fyrskibstjeneste, der saaledes blev gennemført — vel nok tildels paa Larssens anvisning, men den rummede i sig selv kimen til den omfangsrige inspektionstjeneste indenfor vort fyrvæsen, hvor store og kraftige motorskibe i dag — foruden talrige andre og meget forskelligartede opgaver — under isvintre tager mangen en haard tårn med isen for at faa fyrskibe og lystønder bragt sikkert i havn, lige inden det haarde, hvide dække lægger til — for atter at faa hele afmærkningen (fyrskibe, lystønder og vagere) paa plads hurtigst muligt, naar farvandene atter er isfrie.

I denne kamp vil fyrskibets afløsning af en fast baake i Læsø Rende være en væsentlig besparelse og tillige en meget stor forbedring. Det faststaaende fyr vil ikke vige for isens kraft, det vil altid være »paa station«, og her med sine muligheder for indlæggelse af faste og farvede vinkler i fyret være til hjælp for skibsfarten, som i vore dage holder ud til det sidste, omend med isbryderhjælp.

Fyrinspektionsskibet ARGUS slæber 1/12 1965 det sidste fyrskib (nr. XV) fra station LÆSØ RENDE, hvor den nye fyrbaake har overtaget funktionerne.

Forinden den i Aalborg havn støbte beton-fyrbaake blev slæbt paa plads i Læsø Rende, fandt der en grundig og omfattende minestrykning sted i farvandet, hvor det moderne fyrtaarn nu erstatter den gamle fyrskibsstation i overensstemmelse med udviklingens krav. Hvor det er muligt, lægger de gamle fyrskibe op »for godt« og erstattes af mere teknisk fuldkomne fyrbaaker — alene i Sundet er der saaledes forsvundet tre svenske fyrskibe, og det er i denne forbindelse værd at bemærke, at det danske ingeniørfirma *Christiani og Nielsen* netop har bygget et tilsvarende ubevogtet fast fyr 14 sm til søs udenfor Dublin.

-del.

I Marineforeningens rækker mødes alle unge og gamle orlogsgaster

*fra alle ældre og nye maritime
tjenestesteder.*

Henvendelse: den lokale Marineforeningsafdeling (der er 100 ialt) eller Hovedkontoret, Havnegade 55, København K., tlf. PA 2886.

Gamle norske orlogsskikke.

I »Norge paa Havet« citeres admiral Jacob Børresen, der fortæller, at der altid i de gamle norske sejl-orlogsskibe efter »Taptoen« kl. 9 lød enkelt skud fra banjerne. Det var kokken, som fyrede sin gamle historiske pistol af op gennem kabysrøret for at ryste dagens sod ned — og saa først blev der stille ombord; ligeledes, at i den gamle fregat NORNEN, hvor der ikke var varmeapparater, maatte chefens aftentoddy gøres stærkere og stærkere, efterhaanden som man paa togtet kom længere nordpaa, for at »den gamle« kunne holde sig varm.

Hans fra Harbøre var blevet orlogsgast, og under et besøg i Nyhavn havde han stiftet bekendtskab med verdens dejligste pige, som ogsaa kunne lide ham — troede han da. Han drømte om hende dag og nat, og nogle dage før han skulle til Grønland, gik han til »Tatto-Ole« for at spørge ham, om han kunne faa hendes smukke ansigt tatoveret paa sit mandige bryst. Ole svarede, at det kunne godt lade sig gøre, naar han bare havde et billede at se efter. Hans kom med billedet, hvorefter Ole udbød: »Naah, det er Margrethe, saa behøver jeg ikke noget billede«.

Der var eftersyn hos mandskabet paa en norsk torpedojager, og det viste sig, at 47 ikke havde nogen tandbørste.
— Hvor er Deres tandbørste, spurgte løjtnanten.
— Her, hr. løjtnant, sagde 47 og holdt en svaber frem.
— Den kan De ikke faa ind i munden!
— Nej, men derfor tager jeg ogsaa tænderne ud!

Fra Vejle meldes: I forbindelse med en ny vejføring vil lidt af den berømmelige *Vorbasse krigshavn*, der i virkeligheden kun er et stort gadekær, blive oplugt. Vorbasse marked staar i øvrigt over for at skulle flytte, idet det nuværende areal skal bebygges. Det var professor Labri, der ved sine arlige besøg i Vorbasse var med til at gøre krigshavnen kendt.

Opgørelsen over den danske skibsbestand pr. 1. december 1965 foreligger fra Statistisk Departement, og den viser, at bestanden af danske skibe er øget med 59 siden 1. december 1964.

Antallet af passagerskibe er uændret 83. Af tørlastskibe er der kommet en forøgelse på 27. Antallet af tankskibe er faldet fra 80 til 77. Der er 87 færges imod 81 for et aar siden, og der er i alt 1258 fiskefartøjer imod 1236. I alt omfatter den danske skibsbestand 2726 enheder.

Opgørelsen over tonnagen viser, at den samlede tonnage for alle grupper er 2.670.000 brt. imod 2.618.000 brt. for et aar siden. FRAGTFARTEN.

Ærøskøbing Flaskeskibs- og Pibesamling har faaet to nye meget sjældne piber, den ene har tilhørt den svenske kong Carl XV, der brugte piben i felten, den anden er tyrkisk, udskaaet i merskum. Det lille museum besøges hvert aar af adskillige tusinde turister.

Hellere gaa ned med skraldespanden end med skibet.
»At tænke sig —«

Meld dig til
Marinehjemmeværnet

Nyt fra

DET MARITIME HJEMMEVÆRN

Forenings- Meddelelser

Efter at have været lagt op i halvandet aar er den tidligere ministryger MANØ gjort i stand og overdraget Marinehjemmeværnsflotille 306 i Randers. Fartøjet er indtil videre stationeret i Grenaa og kan i vinter arbejde for søredningstjenesten, hvis det skulle blive nødvendigt.

Søsterskibene ASKØ og ENØ er paa tilsvarende maade overtaget af henholdsvis Hjemmeværnsflotille (HVF) 314, Odense og 323, København Syd.

En »historie« fra Marinehjemmeværnsskolen paa Slips-havn ved Nyborg, som iøvrigt til sommer kan holde 10 aars jubilæum:

En grundskolegast fik under sin vagt ordre til at rapportere alt, hvad der kom ind paa stationsområdet. Pligt-tro, som disse frivillige gaster altid er, purrede han vagt-assistenten kl. 0200 med melding om, at et pindsvin var paa vej ind gennem porten. Vagtassistentens korte replik paa meldingen var: »Det er et pindsvin — det er et NATO symbol — det er venligsindet, lad det passere — læs din tjenestekendskab bedre.

Tilgang af nye medlemmer i okt. kv. 1965

Aarhus 10, Bornholm 3, Esbjerg 9, Faaborg 1, Frederiks-havn 1, Frederikssund 1, Frederiksværk 1, Gentofte 1, Glostrup 1, Grenaa 2, Godthaab, Grønland 50, Hals 1, Haslev 1, Helsingør 6, Hjørring 2, Holbæk 3, Hornbæk 2, Horsens 1, Kolding 6, Kgs. Lyngby 3, Hundested 8, Maribo 1, Nykøbing Morsø 6, Nykøbing S. 13, Næstved 2, Odense 3, Padborg/Graasten 2, Præstø 2, Ribe 4, Roskilde 1, Skagen 4, Skanderborg 3, Slagelse 1, Struer 2, Svendborg 1, Thisted 2, Tønder 2, Viborg 1. *Samlet tilgang: 155, samlet af-gang 143, ialt + 12.*

Stiftelsen »Georg Stages Minde« antager elever til togt med skoleskibet GEORG STAGE for sommeren 1966.

Togtet begynder ca. 21. april og varer 4—5 maaneder. Sunde, velanbe-falede drenge, der den 1. april 1966 er fyldt 15 aar, men ikke fyldt 18 aar, antages.

Ansøgningsskema tilsendes eller ud-leveres fra stiftelsens kontor, Chri-stianshavns Kanal 12, 2. sal, København K., telefon Amager 8019, mellem kl. 10 og 13 (ikke lørdage) senest 22. februar. Ansøgningen skal være stiftelsen i hænde senest den 24. februar.

Togt med skoleskibet gælder som kursus paa sømands-skole. For sejlads med skoleskibet gives et tillæg paa halv-delen af den faktisk erhvervede fartstid.

Skoleskibet vil formentlig deltage i en kapsejlad med andre skoleskibe.

Varde afd. afholdt 2/10 sit aarlige bankospil, som ind-ledtes med en hyggelig og munter skafning. Der var ind-lagt amerikansk lotteri i bankospillets pauser, og den for-nøjelige aften gav et pænt overskud, men desværre var der alt for mange, der glimrede ved deres fraværelse.

Bornholms afd. afholdt 9/10 keglespil paa Vandmølle-kroen. 55 deltagere, damer og herrer, 8 om Kongen, godt humor, god mad og fornøjelig dans.

Marineforeningens Skyttelav, København, udnævnte ved sin fødselsdagsfest i oktober maaned lavets tidligere mange-aarige formand, Richard Ljungberg, til æresmedlem, og »Bryggeren«, J. Andersen, fik 25-aars emblemet.

Randers afd. indledte sæsonen 16/10 med et fornøjeligt torskegilde i Marinestuen. Sangbogen blev flittigt benyttet.

Hjørring afd. genoptog tidligere tiders vellykkede fregat-skydninger den 30/10. Forinden var fregatten og præmierne udstillet i guldsmed Bidstrups vindue. Afd.s æresmedlem, staldforpagter A. Jørgensen affyrede det første skud. For-uden hovedskydningen blev der skudt en A og B skydning samt en kikkertskydning. Efter skydningen samledes man med damerne til skafning, og herunder overrakte afd.sfor-manden P. Torpegaard de mange fine præmier.

Roskilde afd. havde 4/11 arrangeret ande- og gevinstspil paa Hotel Prinsen..

Bornholms afd. havde 3/11 kammeratskabsaften paa pro-grammet: Sild og »pilske« — 15 gamle gutter — hygge!

Glostrup/Taastrup havde 4/11 medlemsmøde med et in-teressant og fornøjeligt foredrag med film ved orlogskap-tajn Bilde Jensen.

Kongens Lyngby holdt et stort andespil 6/11 — 9 spil i serien — om ænder, flæsk og kyllinger samt et ekstraspil om en gaas.

Hirtshals afd. havde døbt sin efteraarsfest 6/11: »Efter-aarsslaget 1965«. Efter spisningen var der dans paa dækket, og senere var der konkurrence mellem de medlemmer, der ønskede at optræde paa de skraa brædder, og her gik Iver Espensen af med sejren. Dette fornøjelige arrange-ment gjorde stor lykke og vil blive gentaget ved lejlighed, og bestyrelsen takker de fremmødte medlemmer for deres medvirken.

Kolding afd. holdt 9/11 sammen med Sømandsforeningen sit aarlige andespil. Tilstrømningen, der altid har været god, sprængte i aar alle rammer, hotellet havde daarligt nok stole og borde til andre gæster, og det store overskud var et særligt velkomment bidrag til 50-aars jubilæet næste aar.

Gentofte afd. afholdt 11/11 medlemsmøde, hvor et med-lem fortalte om og viste lysbilleder fra en sommerferie-rejse med en af Ø.K.s baade. Traditionen tro var afd.s to marinemødre inviteret, ligesaa den senere tids 70-aars »fødselarer«.

Kolding afd. havde med økonomisk tilskud fra Kolding kommune arrangeret udflugt til Skamling for 40 mand af landlovsholdet fra skoleskibet ÆGIR, der besøgte byen 13—14/11. Om søndagen gæbnemførtes et besøg for 50 andre gaster paa Koldinghus.

Holbæk afd. fejrede sin 45-aars stiftelsesfest 16/11 paa »Strandparken«, hvor ogsaa Marinestuen har til huse, med fællesspisning og stort bal.

Næstved afd. overraskede sin formand, medlem af hovedbestyrelsen, kontorbestyrer *Ejnar Nielsen*, ved paa et udvidet bestyrelsesmøde 5/1 at udnævne ham til æresmedlem. Man havde ønsket denne udmærkelse af den dygtige og initiativrige formand, endnu medens han var aktivt med i foreningsarbejdet, og toldkontrollør *Bohn-Jespersen*, som foretog udnævnelsen, gav udtryk for, at man haabede, at *Ejnar Nielsen* endnu i mange aar maatte staa i spidsen for afdelingen. Formanden takkede for den overraskende udnævnelse, som han havde glædet sig meget over, og som kun kunne spore ham til fortsat arbejde for foreningen.

Forrest: *Ejnar Nielsen* og *Bohn-Jespersen*.
Bagest: *Kaj Jensen*, *Schönemann Larsen*,
Aage Pedersen og *Arne Kristensen*.

Silkeborg afd. mødtes 17/11 til torskespisning i afd.s kommende Marinestue, salon 2 paa 1. sal i »La Strada«, med tilslutning fra gamle og unge medlemmer.

Aarhus afd. gennemførte 18/11 sin traditionelle »Mannefest« marinekasernen. Efter at de fortræffelige gule ærter m. m. var vederfaret al retfærdighed, overrakte afd.sformanden aarets sølvbæger for eksemplarisk optræden i tjenestetiden til hjemsendt vpl. 637815 *Benny Lyngaa*, og aftenen sluttede med underholdning og kammeratligt samvær, hvis stemnings højder naaede op mod orkanagtig storm.

Randers afd. havde stor tilslutning til Damernes Pakkefest 20/11, hvortil der var skænket mange gaver, hvorom lotterispillet drejede sig, og indtægten heraf kr. 515 gik til fordel for juletræsfesten. Damekomiteen havde megen ære af denne gode aften, der sluttede med kaffe og æbleskiver.

Hørholm/Rungsted afd.s vandrepokal i Rungsted sejlklub blev ved klubbens afriggerfest 20/11 af Marineforeningens næstformand, *O. H. Maegaard* overrakt til aarets vinder, *Henrik Søderlund*, søn af sejlklubbens energiske formand, orlogskaptajn Søderlund.

Hjørring afd.s arbejde med genopbygning af sin marinestue har faaet en fin presseomtale, hvoraf »plukkes«: Efter hotelbranden i 1957 gik alt tabt paanær skibsklokken og et gammelt forladegevær; afd.s flag var dog reddet ved faa dage før at være sendt til rensning. Og forsikringssummen man fik udbetalt var latterlig lille — dette maa være en lære for andre afd.: hold marinestuens ofte uerstattelige effekter godt forsikret. Her føltes især tabet af den af kommandør Ipsen skænkede æressabel og en deponeret historisk vaabensamling, men tabene fremmede endnu mere interessen for at faa genopbygget marinestuen, hvortil der for nogle aar siden skaffedes lokale paa Hotel Postgaarden. Fra hele Vendsyssel er der samlet effekter, saaledes at de mange genstande og billeder med tilknytning til søen har skabt et bemærkelsesværdigt interieur, og man har haab om at skaffe sig en hel kommandobro, ligesom der er planer om at indrette en speciel mindevæg med erindringer om større begivenheder. Jo, *Hjørring* afd. har vidst at rejse en fugl Phønix af den gamle marinestuens aske.

Fredensborg afd. har afholdt stiftelsesfest 27/11 i Marinestuen paa Asminderød kro. *John A. Olsen* og fru *Gerda Hansen* blev mesterskytter.

Glostrup/Taastrup sluttede aaret med en hyggelig julekomsammen: Gule ærter og æbleskiver inden det traditionelle bancospil om juleænder.

Roskilde afd. samledes til filmaften i »Kahytten« 2/12.

Lenvig afd. har uden at oplyse om nærmere detaljer, meddelt om en dejlig 40-aars jubilæumsfest med 130 deltagere.

Næstved afd. har i efteraaret haft et par hyggelige »manneaftner«, og det er iøvrigt ved at være tradition, at afdelingen afholder andespil i november maaned. Det foregaar paa den maade, at afdelingen udsætter et antal dobbeltkuverter som gevinster. Det er en forudsætning, at alle deltagere i forvejen tegner sig som deltagere. Naar spillet er tilendebragt samles alle i de tilstødende lokaler, hvor andesteg med tilbehør serveres. Har man været saa heldig at faa banco 2 gange, er den næste præmie 1/2 fl. rødvin.

Efter skafningen er der dans paa banjerne med præmie-dans og lign. Det er en fornøjelig maade at holde andespil paa.

Københavns afd. havde stor tilslutning til sit traditionelle flæske- og andespil i november, som af pladshensyn maatte flyttes til Sk. Andreas Ordenens lokaler — og saa gav det et godt overskud til den slunkne afd.s-kasse.

Kerteminde er altid i god tid — denne gang med at holde juleskafning 24/11 i Clausens Conditori, hvor der var mødt alt, hvad der kunne rummes i marinestuen. De mange medbragte pakker blev spillet væk, og det gav ca. kr. 2000 til den slunkne afd.s-kasse.

Tønder afd. holdt kammeratskabsaften 26/11 med sædvanlig god tilslutning. *Vestergaard* skænkede 100 kr. til flagindvielsen, og *Falkenberg* tilbød at betale 3 medlems-hvervningsannoncer i Ugebladet. En meget hyggelig aften med tak til værtsparret, som desværre snart forlader stedet.

Roskilde afd. samledes 2/12 til filmaften: »Sardinien, den glemte ø« og »Med kongeparret i Thailand« med paafølgende selskabeligt samvær.

Randers afd. gik med friskt mod og stor spillelyst til et formidabelt andespil om 10 fine ænder, desuden havde marinestuens messefar, *Peter Jensen* skænket 2 kuverter til bortlodning. Det blev en fin aften med god tilslutning.

Frederiksberg afd.s store festlige andespil 4/11 havde et væld af gevinster og præmier, gaver m. m., mange med henblik paa den kære juletid. Kort sagt: et godt møde med rigeligt udbytte for baade medlemmer og afd.s-kassen.

Hjørring afd.s kammeratskabsaften 6/12 havde filmforevisning paa programmet: *Jens Hansen* viste nogle film fra sin tid som »sailor« paa Østen, ligesaa vistes en film om kongeparrets besøg i Hjørring. Ved det paafølgende kammeratlige samvær blev afd.s 22-aarige fødselsdag fejret paa behørig vis.

Gentofte afd. har heller ikke holdt sig tilbage. Den 9/12 afholdt man det aarlige store, ja, helt eventyrlige andespil.

Københavns afd. holdt sin julehyggeaften i Marinestuen i Kongens Have. Der var gave-godteposer til alle (fra American Tobacco Comp., Nivea og Elizabeth Arden). Blandt aftenens gæster var to studenter fra Afrika, og den ene, *Emanuel Quaye*, fortalte om sit hjemland Ghana og deres juleskikke. Afd.s 50-aars jubilare var inviteret, men kun murermester Thiel var mødt, ogsaa Skyttelavets formand med frue var blandt gæsterne. Et af de ældste medlemmer (90 aar) citerede digte, og lodskaptajn *P. Bom* fortalte om, hvorledes unge mænd bliver rigtige mandfolk. Til slut stod julemanden for julegavebytningen, og der var megen morskab og sjove gaver. En god og velbesøgt aften.

Marineforeningens Skyttelav, København, havde godt besøg til sin juleskydning, og der herskede en dejlig stemning, da man efter skydningen samledes i »Parken«, hvor sang, taler og musik vekslede.

Kongens Lyngby afd. holdt 15/12 »Julestue« i Marinestuen paa »Lottenborg«.

Godthaab afd. afholdt 27/12 juletræ, kl. 1400 for børn, hvor ogsaa mødrene var velkomne; kl. 2000 for voksne, som alle skulle medbringe en gave — vejledende pris kr. 5,00.

Viborg afd. afholdt juletræsfest 28/12, hvortil var mødt 75 børn med forældre. Programmet var det traditionelle: Nissen, som legede med børnene og uddelte godteposer, og *Peter Vindums* forevisning af et par morsomme film — en aften, som børnene altid glæder sig til.

Randers afd. holdt som sædvanlig juletræsfest sammen med Maskinmestrenes Forening den 28/12. Afd.s formanden, *Schytte Hansen*, bød velkommen, der var gaveuddeling, og en nissemand underholdt børnene, ligesom der var filmforevisning. Den vellykkede fest havde samlet 150 deltagere, saavel børn som voksne.

Roskilde afd. holdt 29/12 juletræsfest paa »Prinsen« sammen med Sjællandske Livregiments Soldaterforening (4. regiment). Der var juletræ for børnene, som underholdtes af en nisse, filmforevisning, godteposeuddeling og dans.

Aarhus afd. samlede sine medlemmer med børn til stor juletræsfest i Marinestuen. 45 børn morede sig over de muntre julenisser og den morsomme tegnefilm og glædede sig over de lækre godteposer.

Hirtshals afd. havde gjort en stor indsats for, at afd.s 45-aars stiftelsesfest 29/12 kunne faa et festligt og fornøjeligt forløb.

Glostrup/Taastrup begyndte det nye aar med en gang pragtfuld torsk, der satte liv og humør i samværet.

Københavns afd. indledte 12/1 det nye aar med en foredragsaften. Orlogskaptajn *Bilde Jensen* fortalte om Sø- og luftredningstjenesten, herunder ogsaa Søværnets og Flyvevaabnets indsats i denne tjeneste, og viste en film om redningsarbejdet og alt det materiel, som træder i virksomhed, naar der slaas alarm. Som afslutning vistes en film om de danske soldater paa Cypern. Ved denne lejlighed optoges orlogskaptajnen som medlem af afdelingen, og formanden takkede for det udmærkede foredrag samt for den gode service, man altid mødte fra Forsvarets Velfærdstjenestes side.

Gentofte afd. samlede sine medlemmer til foredragsmøde 12/1, hvor kaptajn *S. E. Fabricius* fortalte om isbrydningstjenesten og viste sin egen gamle isfilm samt en film fra »foregangsrederiet« *J. Lauritzen*.

Godthaab afd. afholdt generalforsamling 23/1 kl. 1400, og kl. 1900 samledes man med damerne til fællesspisning.

Glostrup/Taastrup holdt 3/2 sin aarlige »admiralforsamling«. Af formandens beretning fremgik, at afd. er i god fremgang, og aarets status udviste: medlemstal 148 (1964: 139), beholdninger kr. 5203 (1964: 3901), formue kr. 5757 (1864: 4450), mødedeltagelse 31,5 eller 21,5 pct. pr. gang (1964: 28 eller 21 pct.).

Ebeltoft afd. har mistet en af de helt gamle kammerater. Fyrassistent *F. Hinrichsen* døde 8/12 efter faa dages sygdom. Han havde været medlem af Marineforeningen siden 3/4 1914, altsaa fra de allerførste dage. Ved begravelsen var afd. repræsenteret ved sit flag, næstformanden og formanden, hvilken sidste bragte en tak for mange aars trofasthed.

Sakskøbing har ligeledes mistet en af de gode gamle kammerater ved skrædermester *Bernhard Hansens* død. Gennem mere end 50 aar mødte han trofast op, naar Marineforeningen kaldte. »Bernhard« havde været med fra afd.s stiftelse, ligesom han var æresmedlem.

Fredericia har ved glarmester *Anthon Brøgers* død mistet et af sine trofaste medlemmer. Gennem mange aar fungerede *Brøgger* som kasserer og forstod at møde til generalforsamlingerne med et regnskab uden restancer. Med stor interesse deltog han i afd.s virke, mødte som Sendeemand indtil han i fjor bad sig fritaget for kassererposten af helbredshensyn — nu hvor den gode kammerat er gaaet bort, vil hans minde leve længe blandt kammeraterne.

Fredensborg afd.s æresmedlem, tømmermester *S. H. Mathiasen Jernlage*, er afgaaet ved døden paa Vejle sygehus og begravedes fra Hover kirke 17/1, hvortil afd. havde sendt krans. Afdøde var kendt som »Staalfarfar«, der altid mødte til Søndemandsmøderne paa cykel, hvor mødet saa end blev holdt.

ÆRET VÆRE DERES MINDE

Marineforeningen gratulerer

- 1/11 *Jens Madsen*, Glostrup/Taastrup afd. 65 aar.
- 21/11 *Niels Henrik Nielsen*, Kongens Lyngby afd. 70 aar.
- 6/1 Fiskeskipper *Ludvig Nielsen*, Hals afd., 70 aar.
- 11/1 *H. Nygaard*, Glostrup/Taastrup afd., 50 aar.
- 15/1 Skibsfører *Th. Nielsen*, Aalborg, Nibe afd., 70 aar.
- 16/1 Fisker *Marcellus Richard Petersen*, Svinø, Næstved afd., 60 aar.
- 17/1 Lokomotivfører *E. Justesen*, Randers afd. 60 aar.
- 22/1 Prokurist *Bjarne Krantz*, Aarhus afd. 60 aar.
- 1/2 Fhv. skibstømmer *E. Jørgensen*, Masnedø, Vordingborg afd. 75 aar.
- 4/2 Lagerarbejder *V. R. Jørgensen*, Københavns afd., 65 aar.
- 4/2 Direktør *Harald Momme*, Randers afd., 60 aar.
- 5/2 Isenkræmmer *Carl Rehkopff*, Københavns afd., 75 aar.

- 13/2 Chauffør *G. Vald. Nielsen*, Glostrup/Taastrup afd., 50 aar.
 23/2 Matros *Margon Jensen*, Randers afd., 60 aar.
 24/2 Assurandør *Magnus Hansen*, Aarhus afd. 50 aar.
 24/2 Brændehandler *Vald. Nielsen*, Randers afd., 70 aar.
 27/2 Værkfører *Ove Gregers Petersen*, Københavns afd., 50 aar.
 27/2 Fuldmægtig *H. Dalbøge Andersen*, Aarhus afd., 60 aar.
 10/3 Gas- og vandmester *N. Loft Sørensen*, Aarhus afd., 60 aar.
 15/3 Salgschef *H. R. Knudsen*, Aarhus afd., 50 aar.
 16/3 Lokomotivfører *Knud Erik Friis*, Aarhus afd., 50 aar.
 18/3 Telefonmontør *Ejner Nibek*, Næstved afd., 60 aar.
 22/3 Kedelpasser *Hans Peter Knudsen*, Aarhus afd., 60 aar.
 22/3 Cigarhandler *Knud Strube*, Aarhus afd., 60 aar.
 23/3 Poliassistente *E. Thomsen*, Hinnerup, Aarhus afd., 70 aar.
 29/3 Snedkermester *Otto Jens Olsen*, Københavns afd., 50 aar.
 4/4 Frisørmester *Norman Berhard Johansen*, Københavns afd., 60 aar.
 15/4 Bagermester *J. O. Sørensen*, Aarhus afd., 70 aar.
 25/4 Driftsbestyrer *G. Meng-Lund*, Næstved afd., 60 aar.

MARINEFORENINGSGLASSENE
 falder til i haand og mund
 ... og saa er det pæne glas

Bog anmeldelser

Handels- og Søfartsmuseet paa Kronborg har udsendt sin aarbog 1965. Den rummer ogsaa i aar meget interessant stof. Hornbæks personalhistoriker *P. K. Hofmansen* skriver om Drachmanns »Store Bjørn«, og denne levnedsbeskrivelse af fiskeren *Peder Andersen* giver et meget levende billede af denne nordsjællandske fiskers begivenhedsrige liv. Museumsinspektør *O. Crumlin-Petersen* behandler et gammelt skibbygningsproblem, ligesom ogsaa gamle søkort behandles i en særlig artikel. Endelig gen-

nemgaar museumsdirektør *K. Klem* i anledning af museets 50-aarsdag i august dets tilblivelse og udvikling gennem det svundne halvsekel og dets ønsker i samme anledning. Et interessant skrift, der tjener et godt formaal.

Per Hækkerup: »Danmarks Udenrigspolitik« giver en meget omfattende og klar fremstilling af Danmarks udenrigspolitik og dens relation til De forenede Nationer, NATO, de europæiske samarbejdsorganisationer, det nordiske samarbejde, u-landsarbejdet og mange andre spørgsmaal fra dagens debat, som er værd at faa frisket op.

Blandt aarets mange og ofte meget smukt udstyrede kalenderer maa nævnes det smukke billedværk, som D.F.D.S. har udsendt. Her veksler gamle skibsbilleder med moderne tegninger og fotografier af den store flaaedes fremtidsprospektiver. Ogsaa det gamle skoleskib VIKING, der sluttede sin æra under Dannebrog i D.F.D.S. eje, og som nu ligger stationært i Göteborg, er gengivet ved en stregtegning — men oplysningen om, at farten for denne 4 m bark uden maskkraft var 17 knob, maa nok tages med et vist forbehold. Det bør nævnes, at D.F.D.S. i anledning af sit tilstundende 100-aars jubilæum 11/12 1966 har indbudt til en ungdoms-stilekonkurrence med mange spændende rejsepræmier.

Beretningen om *Søfartens Biblioteks* virke i 1965 fortæller, at Biblioteket har en bogbestand paa 61.485 bind med skibsbiblioteker i 329 handelsskibe, 41 af Søværnets og andre statsskibe samt paa søfartsskoler og sømandshjem. I anledning af bibliotekets 25 aars jubilæum er stiftet et jubilæumsfond, hvortil allerede er indgaaet 57.900 kr.

Günther Karweina: Konvoj P. Q. 17. (Spektrums Farlag). Denne meget levende og grundige redegørelse for forløbet af et af 2. verdenskrigs store maritime dramaer, den ulykkelige konvoj, der naadeløst efter højere ordre blev forladt i Ishavet af sin eskorte og givet til fals for tyske luft- og undervandsstridskræfter, giver en realistisk skildring af den moderne totalitære krigsførelse til søs. Sir *Winston Churchill* har karakteriseret denne skibsmassakre: »Det var en af de værste episoder i hele søkrigen, hvert enkelt skibs dystre skæbne indeholder stof til en hel saga«.

Beretningen er gribende, men interessant; dog lader oversættelsen meget tilbage. Den er totalt blottet for kendskab til dansk maritim terminologi, kun baseret paa grundigt kendskab til tysk. Skade, at interessante værker som dette alt for ofte lider for meget under oversætternes manglende faglige kundskaber.

Red.

AALBORG

Aalborg Sømandshjem

Hyggelige restaurationslokaler og god mad
Teglgaardshaven . Tlf. 1986
 Nymonterede værelser med rindende vand

AARHUS

Aarhus „Artol“ Renseri

Telf. 3 00 30

VILLY KYST GLARMESTER

TELEFON 6 96 96

Tordenskjoldsgade 3 — Aarhus
 Aargang 8968/1928

AARHUS MASKINFABRIK

Telf. 3 67 44

Kraner — gravemaskiner og
 transportanlæg

A/S AARHUS FLYDEDOK

og MASKINKOMPAGNI

Tlf. 3 40 00

Som han regnede med,
 blev Marineforeningens
 køjesalg
 den helt store succes!

BORNHOLM**Skibsproviaivering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. Haagensen
 JUVELER, GULDSMED & GRAVØR
 St. Torv 8 - Telf. 270

ESBJERG

Claus Sørensen
 Esbjerg

H. J. Christensen & Søn
 VAADBINDERI OG TOVTØRRERI
 ESBJERG

»Hotel Spangsberg«
 Mødested for marineforeningens
 medlemmer
 ESBJERG Tlf. 1753 - 1754 - 1755

FREDERIKSHAVN

ELECTRA ¹/_s
 Elektroinstallatørfirma
 Danmarksvej 38 Frederikshavn Tlf. 239

Johan Damsgaard
 Kolonial & skibshandel
 Tlf. 63 Frederikshavn

P. CONRADSEN
 Teknisk maskinforretning
 SKIBSARTIKLER — OLIE TLF. 900

Einer Sørensen
 STEVEDORE
 Havnegade 11 - Telf. 932 - Frederikshavn

FYN

AKTIESELSKABET
SVENDBORG
 SKIBSVÆRFT

Carl Antonsen

Guld- og sølvmed

N. Due-Petersen
 & Kryger INGENIØRER

Telf. 118 (3 ledn.) Svendborg

HIRTSHALS

Sig det med blomster

»VIOLA« Telf. 74

Levorsen & Jørgensen
 Lys-kraft-skibsinstallation-ekkolod
 Betjening dag og nat — Tlf. Hirtshals 11

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING**

Klaaborgs
CONDITORI

Østergade 18-20

NYKØBING F.

Nykøbing F. Bryghus
 Lager og pilsner

NYKØBING M.**MORSØ STØBEGODS**

Nykøbing Mors

AKTIESELSKABET
 N. A. CHRISTENSEN & CO.
 Kongelig hofleverandør

RANDERS

AKTIESELSKABET

Bryggeriet „Thor“
 RANDERS

Chas. Mortensen
 SEJL, PRESENNING, FLAG OG
 TELTFABRIK
 Randers Telf. 529

ROSKILDE

Under Deres besøg i Roskilde bør De ikke undlade et besøg i den interessante marinestue

Hotel Prinsen
 Algade 13, Roskilde, tlf. 10 - 811

SKAGEN

Oscar Skougaard
 Aut. installatør Tlf 41345
 Skibradio, sendere og pejleanlæg

Sejl, flag og presenninger
 Sejlmager Alex Jørgensen
 Skagen Tlf. 41423

THYBORØN

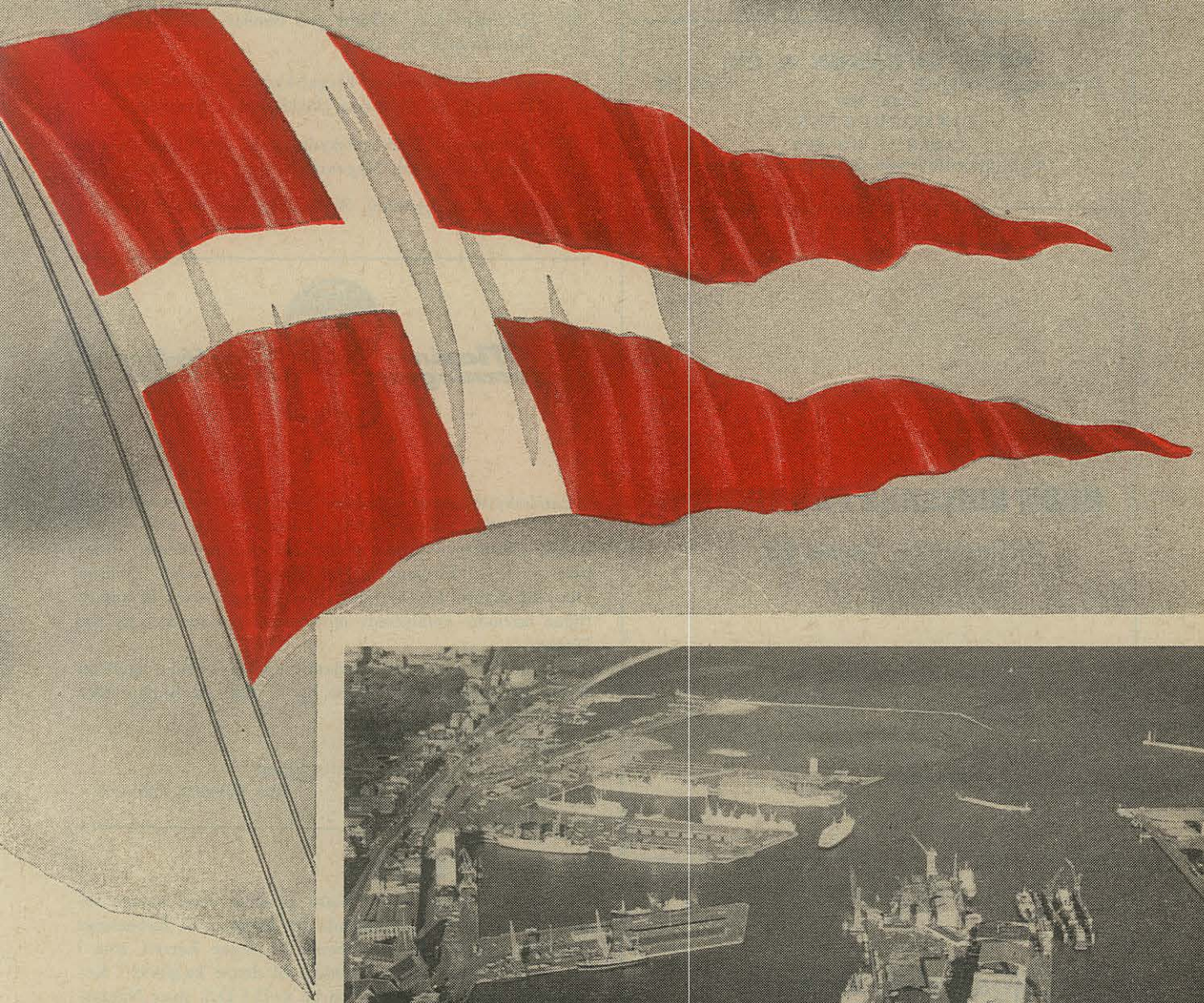
Thyborøn Fiskeauktion
 v/ Albert Steen - Telf. 57

Udgivet af »Marineforeningen«. — Redigeret af G. Honnens de Lichtenberg.
 Marineforeningens hovedkontor, Havnegade 55, København K., ekspeditionstid
 daglig kl. 13—16, lørdag undtagen. Telf. PA 2886. Postkonto nr. 1608.
 Annonceekspedition: Amaliegade 22, Kbhvn. K., Central 611, Postkonto 3253.
 Holbæk Amts Bogtrykkeri, Holbæk.

MEGLEM AF
 FORENINGEN AF DANSKE
 UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER

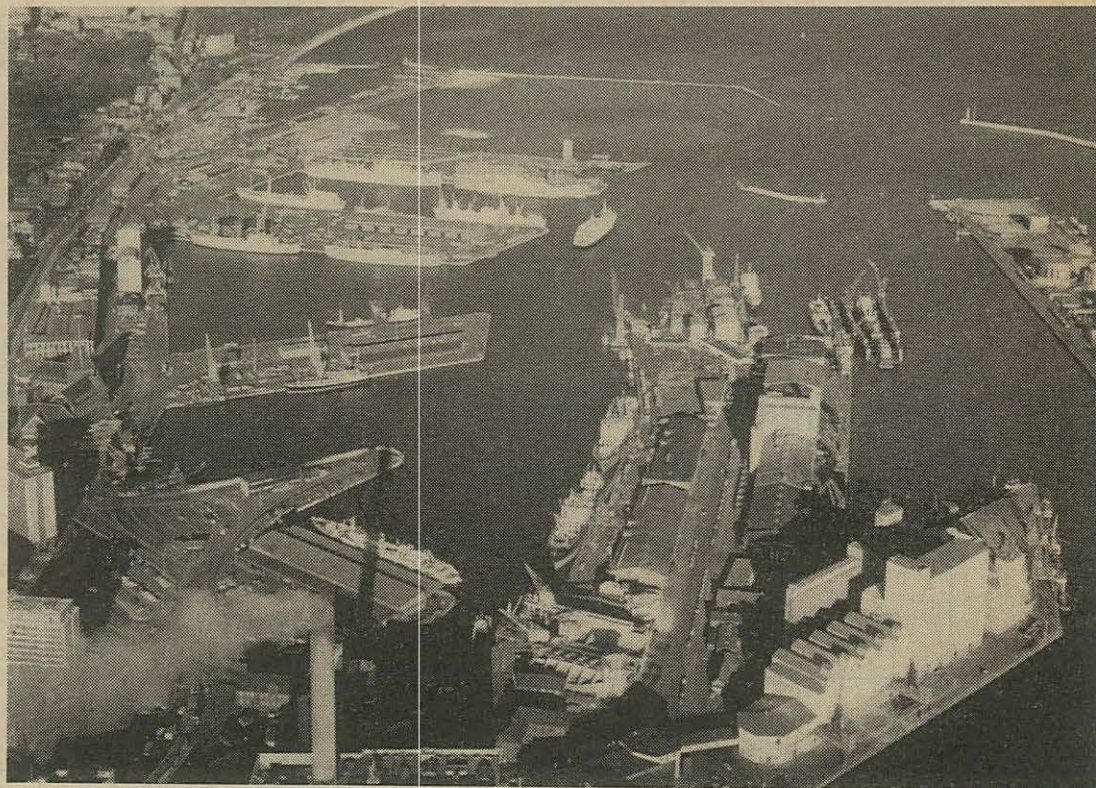

UNDER DANNEBROG

ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART

Hefte 2 - April
53. aarg. - 1966

Udsigt over Århus havn.

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

JESPER CHRISTENSEN & CO. Vin en gros
Nørregade 28 . København K

^{A/s} **Em. Z. Svitzers**
Bjergnings-Entreprise

OTTO SUENSON & CO.
Dronningens Tværgade 7 Telf. 482
Grundl. 1880
VINFORRETNING
LAGER AF CIGARER
Lev. til Officersforeningen og Søofficersforeningen

HEDÉ NIELSENS FABRIKER %

HORSENS - Telefon 2 47 11

Højgaard & Schultz ^{A/s}

Civilingeniører og entreprenører

Hovedkontor: Ewaldsgade 9 - København N

D. Chr. Andersen

VIMMELSKAFTET 41 . TLF. 1345 - 14345

OST

Marineforeningens Kalender

- 5/5 *Kongens Lyngby* afd. sæsonafslutning paa »Lottenborg« med underholdning og dans til god musik.
- 5/5 (Danmarks Befrielsesdag) afholder *Glostrup/Taastrup* afd. medlemsmøde.
- 6/5 *Helsingør* afd. fisketur paa Sundet med afgang fra Nordhavnen kl. 0800.
- 19/5 *Skive* afd. afholder Fregatskydning (Kristi Himmelfartsdag) kl. 1000 paa skydebanen i Braarup.
- 12/6 *Helsingør* afd. Fregatskydning kl. 0900 paa de nye skydebaner ved Nygaard.

Randers afd.s skyttelav. Skydeaften den første fredag i hver maaned.

Landsskyttestævnet afholdes, som tidligere bekendtgjort, den 11/9 1966 i København. Vi haaber at se alle skyttelavene i København, men skulle der være problemer, bedes man skrive til formanden, *Ove Gregers Petersen*, Emdrup Huse 16, Kbhvn Ø. Iøvrigt vil der i begyndelsen af august tilgaa nærmere detaljerede oplysninger om stævnet til alle lavene.

Skytter, der eventuelt vil danne nye lav, bedes ligeledes skrive til ovennævnte adresse og vi skal da hjælpe med raad og daad.

Paa gensyn allesammen.

Med venlig hilsen

Ove Gregers Petersen.

LARSENS PLADS

Navnet er kendt af de fleste københavnere, mange søfolk og en hel del nordmænd, der kommer til København fra Oslo ad søvejen, men hvem er denne *Larsen*, som i mere end 100 aar har givet navn til denne kajplads i Københavns gamle havn, hvor nu bl. a. D.F.D.S. store Norgesbaade lægger til.

Lars Larsen var reder og værftsejer. Han var født i 1758 i København, som søn af en silkevæver, senere brygger, og han hørte til inderkredsen af de københavnske storkøbmænd. I aarenes løb købte han en del grunde, bl. andet det areal øst for Toldbodgade, som i dag bærer navnet Larsens Plads. Grunden, der laa lige bag Amalienborg Slot, kostede i 1802 42.000 rigsdaler, men det viste sig at være en god forretning, da Københavns Havn senere skulle udvides og Larsen døde i 1844 som en hovedrig mand, — men hvorfor een af »Holmens Lastdragere«, en slup paa 61 tons, bygget 1829 og udgaaet 1883, og som var under kommando under begge de sønderjyske krige, bar det mærkelige skibsnavn LARSENS PLADS, kan vist ikke forklares paa anden maade, end at sluppen var bygget paa skibsværftet paa *Larsens Plads*.

Sendemandsmødet 1966

Som traditionen byder, stævner Marineforeningens Sendemænd ogsaa i aar til landsmødet i den lyse maj maaned. Ligesom sidste aar finder mødet ogsaa i aar sted i Jylland, i landsdelens hovedstad: Aarhus.

Fra den derværende afdeling er der gjort store forarbejder med tilrettelæggelsen af vort aarsmøde efter de snart mangeaarige, uskrevne regler: lørdagens arrangementer forestaas af værtsafdelingen, og her byder Aarhus afdelingen paa en kammeratlig sammenkomst i »Søsporten« ved Aarhus lystbaadehavn, hvor den har sin Marinestue.

Ansvar for søndagens program paahviler til gengæld Hovedbestyrelsen, som naturligvis i denne sag er i nøje samarbejde med lokalafdelingen, der bl. a. forestaar bus-turen for damerne og desuden anbefaler besøg paa bryggeriet »Ceres«, hvor den store model af fuldriggeren CUTTY SARK kan beses lørdag emd.

Tidligere tiders parade gennem Sendemandsbyen kan beklageligvis ikke mere gennemføres. Dels paa grund af selve Sendemandsmødets omlægning til formiddagsmøde, for at alle i vor bilprægede tidsalder kan naa hjem fra mødet i løbet af søndagen — men ogsaa fordi helligdagslovens bestemmelser forbyder offentlig musik paa søndage m. m. inden kl. 1600. I en enkelt østjysk by har en organisation ladet spørgsmaalet prøve for retten, men der var intet at gøre, loven gælder for os alle.

Ganske vist sætter musikken saa sandelig et festligt præg over et større festarrangement, men vi maa huske, at dagens hovedpunkt fortsat er selve *Sendemandsmødet*. Musikken er mere knyttet til det udvendige, men den maa nu undværes, selv om *Hjørring* afdelingens dygtige Musikkorps havde haabet ved denne lejlighed at kunne give en prøve paa sin kunnen over for kammeraterne fra hele landet. Imidlertid kan Sendemandsmødet trods manglende

musik alligevel blive en festlig sammenkomst, hvor der udover foreningsbetonede diskussioner ogsaa kan blive tid til at dyrke kammeratskabet.

Teknik og rationalisering er løsenet i vor forhastede tid. Vi ser det ogsaa inden for Søværnet, som i aar venter at kunne tage de to nye fregatter HERLUF TROLLE og PEDER SKRAM under kommando, ligesom torpedovaabnet udvides med gasturbinemotorbaade. Vi hører ogsaa om det inden for søfart, fiskeri og skibbygning, vigtige erhvervsgrane af vital betydning for vort lands eksistens.

De to nye fregatter bærer navne, der havde god klang i Orlogsflaaden i begyndelsen af dette aarhundrede. Mange af Marineforeningens medlemmer har tjent om bord i skibe, der har baaret disse navne, hvorfor samhørighedsfølelsen og navneligheden letter overgangen til den nye tids mekaniserede vidundere.

Skibsfarten bygger kæmpetankere og baserer sig paa moderne laste- og lossemetoder. Staalkuttere, nylonovværk og meget andet moderne grej dukker op inden for fiskerikredse, men man maa stadig erindre, at det gamle havde sin betydning, da det i en tidligere udviklingsperiode var nyt og moderne. Derfor er det værd at bevare minder om tidligere tiders arbejdsmetoder og -materiel, om skibstyper af alle arter fra vikingeskibe til veterandampere — kun skade, at det ikke har været muligt at bevare en prøve paa de smukke gamle orlogsskibe med deres takkel og tov.

Minderne om vore forfædre og deres indsats med samtidigt, ofte primitivt materiel maalt med vor tids alen, er derfor værd at bevare og ære, saaledes som det ogsaa er nævnt i Marineforeningens formalsparagraf, ikke mindst i kammeratskabets aand og kreds.

Vel mødt til sendemandsmøde i Århus

Marineforeningen holdt sendemandsmøde i Århus i 1926 og i 1949. Det er saaledes for tredje gang, Århus afdelingen i år — i 1966 — kan byde velkommen til vort landsmøde.

Der skal derfor gives et indtryk af årets sendemandsmødeby og dens marineforeningsafdeling.

Århus, hvis købstadsprivilegier er fra 1441, har mange seværdigheder. Vi indskrænker os til at nævne Skt. Klemenskirke (domkirken), købstadsmuseet »Den gamle By«, Marselisborg slot og mindepark. Dette nr. af UNDER DANNEBROG præges af et luftfoto af Århus havn, der er inde i en rivende udvikling med stadige udvidelser. Havnen har 10 km kaj med indtil 11 m vanddybde. Der sker noget på Århus havn, som har mange oversøiske ruter foruden daglige ruteskibsforbindelse med København og færgefart på Samsø og Kalundborg.

På havnen, hvor Åboulevarden munder ud i Europaplads, bemærker man monumentet for omkomne søfolk under verdenskrigene. Dette søfartsmonument er rejst i 1952 på initiativ af Marineforeningens Århus afdeling og med støtte af Århus havn og byens borgere. På soklen er indhugget Havnens segl og Marineforeningens emblem samt disse linier af *Hans Hartvig Seedorf*:

DA DANMARK FALDT FOR FJENDEMAGT,
BLEV DU VOR FRIHEDS FØRSTE VAGT,
OG EVIGT SYNGER BLÆST OG SØ,
USELVISK DÅD SKAL ALDRIG DØ.

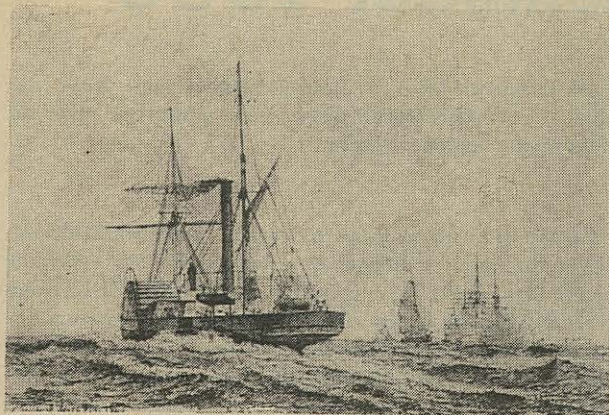

Knud Jacob Birthin

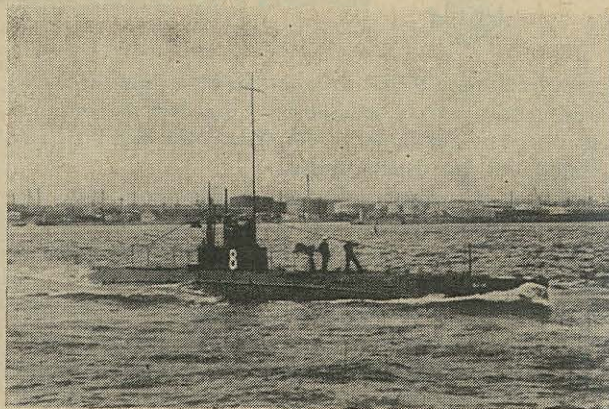
Marineforeningens Århus afdeling har gennem årene haft et traditionsrigt virke, hvoraf skal gives et par træk:

Ved vor 40-årsdag i 1950 oprettedes et jubilæumsfond, hvis renter hvert år siden 1951 er anvendt til at hædre en værnepligtig orlogsgast på Marinestation Århus. Denne bestemmelse blev fra 1952 udvidet til ogsaa at gælde en vpl. orlogsgast fra det daværende depot-

Kongeskibet ÆGIR 1841—72.

Undervandsbaaden ÆGIR 1914—33.

skib — nuværende skoleskib ÆGIR, der da var blevet adopteret af dels Århus by — dels af Marineforeningens Århus afdeling. Der er således 2 orlogsgaster, der hvert år får overrakt afdelingens sølvbæger for eksemplarisk opførsel i Søværnet.

Vi har det mest udmærkede samarbejde med Marinestation Århus, som bl. a. har givet sig udslag i, at vi hvert efterår på Marinekasernen har haft en både højtidelig og fornøjelig mannefest sammen med Marinestationens personel af alle kategorier. Denne aften plejer at blive indledt med en fælles parade af de værnepligtige gaster og Marineforeningens medlemmer. Derefter skaffes der — naturligvis gule ærter! Det nys omtalte sølvbæger bliver overrakt — og endelig slutes med en festlig underholdning.

Vort adoptionsskib, skoleskibet ÆGIR, som vi også har et frugtbart samarbejde med, skulle have anløbet Århus i forbindelse med sendemandsmødet; men en uforudset dokning har desværre bevirket, at ÆGIR først kommer i juni.

Århus afdelingen har haft megen glæde af sine maritime foredragsaftener, som hvert år arrangeres med vidt forskellige emner.

Endelig må også anføres, at Århus afdelingens tyveårige, initiativrige skyttelav tæller nogle af vore mest interesserede medlemmer.

Ingen af Marineforeningens mange afdelinger har en historie, der går så langt tilbage som Århus afdelingens.

En kreds af gamle orlogsgaster stiftede således i 1910 selskabet *De danske Marinere*, som senere fik navneforandring til Aarhus Amts Marineforening, som i 1923 ganske naturligt blev sammensluttet med en i 1919 oprettet Århus afdeling af Marineforeningen. Vi er derfor i den pudsige situation, at vi som *forening* betragtet har landets ældste marineforening, mens vi som *afdeling* kun er nr. 24 i rækken. Det er muligt, at man i 1910 og de følgende år kunne være sig selv nok — det var en anden tid end vor. Godt er det, at man omsider fik øjnene op for det værdifulde i fællesskab og kammeratskab med gamle orlogsgaster ikke bare fra ens egen by; men fra hele landet.

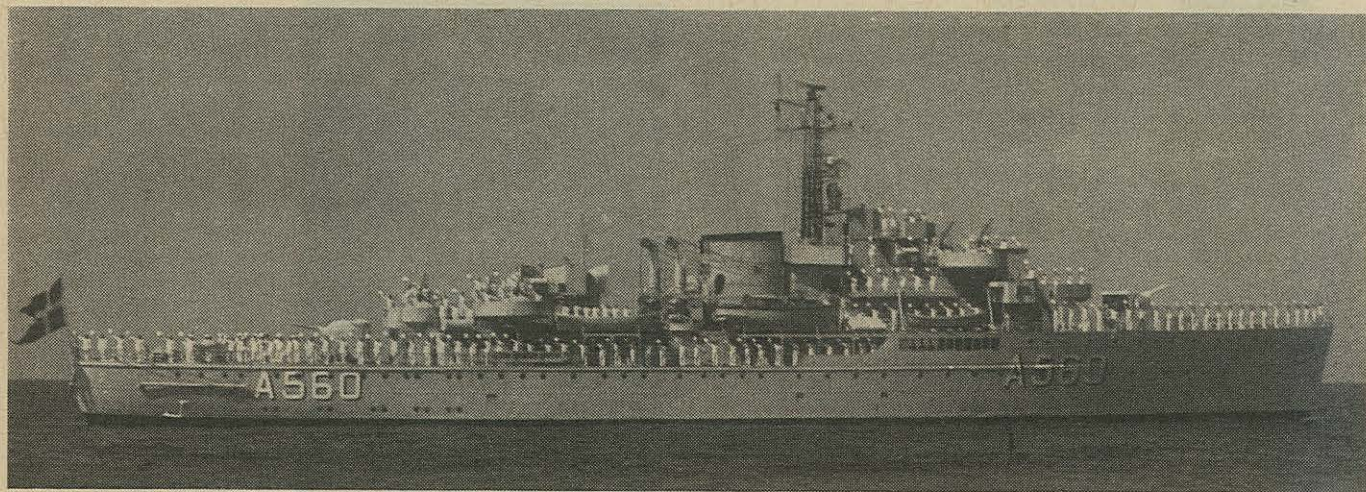
Admiral, Hans kongelige Højhed Arveprins Knud har siden 1929 været Århus afdelingens æresformand. Vi har ofte haft besøg af vor høje æresformand, der omfatter Århus afdelingen med megen interesse og kærlighed. Arveprinsen var selvfølgelig inviteret til det forestående sendemandsmøde i Århus, men har meddelt, at han desværre ikke kan komme på grund af rejse til Grønland.

Til Marineforeningens hovedbestyrelse og til de mange sendemænd med damer skal lyde et hjerteligt og velment:

Vel mødt til sendemandsmøde i Århus!

Knud Jakob Birthin.

Formand for Marineforeningens
Århus afdeling.

Skoleskibet ÆGIR paraderer i Athen i anledning af brylluppet mellem Hds. kgl. Højhed Prinsesse Anne-Marie og Hs. Majestæt Kong Konstantin.

Program for Marineforeningens Sendemandsmøde i Århus

LØRDAG-SØNDAG DEN 21. OG 22. MAJ 1966

Alle anmeldelser og henvendelser samt indbetalinger bedes mærket *Marine* og indsendt til *Turistbureauet, Rådhuset, Århus, telf. (061) 2 16 00*. Indbetalingerne kan ske pr. postanvisning, check eller giro (nr. 98 016).

Som anført i de til afdelingerne udsendte anmeldelseskemaer for sendemændene, skal skemaerne snarest og senest den 2. maj være indsendt til *Turistbureauet* og indbetalingerne samtidig foretaget.

For værelsesreservering og anden turistmæssig service betales kr. 2,50 pr. deltager, og ved bestilling af værelser bedes angivet type (prisklasse): *luxus - 1ste klasse - middel og billigste, evt. Motel*.

Programmet er som følger:

For tilrejsende gæster vil der være information i *Marine-stuen* paa Restaurant »Søsporten« i Århus Lystbaadhavn. (tydelige vejviserskilte vil vejlede til mødestedet fra det lysregulerede vejkryds: Nørreport—Kystvejen.) Informationskontoret her vil være aabent lørdag fra kl. 1500—2400, og om søndagen i *Haandværkerforeningen, Klostergade 28, Århus C. Telf. (061) 202 33* fra kl. 0800—0900. Begge steder vil spørgsmaal til Hovedkontoret m. m. kunne modtages til senere skriftlig besvarelse.

Lørdag den 21. maj kl. 2000:

arrangerer Marineforeningens Århus afdeling en kammeratskabsaften paa »Søsporten«. Entrébilletter à kr. 5,00 pr. persona kan bestilles forud, som anvist i anmeldelseskemaet samt løses ved indgangen.

Søndag den 22. maj kl. 0930

starter byturen (»Dameturen«) ved *Turistbureauet, Rådhuset, Park Allé* og slutter 2½ time senere ved *Haandværkerforeningen* og herunder besøges med stedkendt fører bl. a. *Domkirken, »Den gamle By«* og *Marselisborg Mindepark*.

Sendemandsmødet afholdes i *Haandværkerforeningen* (adr. se ovenfor). Nærmeste store parkeringsplads er *Bispefortvet* ved *Domkirken*, hvorfra der er 5 minutters gang til *Haandværkerforeningen*, andre parkeringsmuligheder i nærheden findes paa *Klostertorv*, i *Klostergade* og i *Klosterport*.

Sendemandsmødet begynder kl. 0900, men garderoben er aaben fra kl. 0830 og mønstring af samt udlevering af stemmebevis til sendemændene begynder samtidig.

Efter flaghejsning aabnes *Sendemandsmødet* kl. 0900 og dagsordenen er følgende:

1. Valg af dirigent.
2. Aflæggelse af hovedbestyrelsens aarsberetning.
3. Aflæggelse af det reviderede regnskab¹⁾
4. Behandling af indkomne forslag.²⁾
5. Valg af hovedbestyrelsesmedlem.³⁾
6. Valg af 1 revisor og 1 revisorsuppleant.⁴⁾
7. Eventuelt.

¹⁾ Paa grund af Hovedkassererskitte og regnskabsomlægning beklager Hovedbestyrelsen at afslutning og revisionen har trukket saa længe ud, at regnskabet ikke kunne naa at være færdigtrykt inden den angivne frist: 1ste april. Det vil først

kunne foreligge og udsendes til afdelingerne i slutningen af april.

- ²⁾ A. I henhold til Love for Marineforeningen, § 6, stk. 2, skal Hovedbestyrelsen i aar fremsætte forslag om kontingentets størrelse for det kommende femaar. Der foreslaas et aarligt kontingent paa ialt kr. 10,00.
- ²⁾ B. Aalborg afdelingen har fremsat forslag om afholdelse af sendemandsmøde i Aalborg 1967.
- ³⁾ A. Hovedbestyrelsens næstformand, Inspektør *O. H. Maegaard*, er paa valg i aar og har paa hovedbestyrelsens opfordring erklæret sig villig til genvalg.
- ³⁾ B. I følgende distrikter er i henhold til Marineforeningens love foretaget valg af hovedbestyrelsesmedlemmer (distriktsrepræsentanter) og suppleanter for disse som nedenfor anført:

Distrikt I. Storkøbenhavn:

Genvalg af Københavns afd.s formand, Boghandler *O. Reumert* med Næstformanden i Gentofted afd., Repræsentant *G. Sejersen* som suppleant.

Distrikt IV. Sydsjælland:

Genvalg af Næstved afd.s formand, Kontorbestyrer *E. Nielsen*, med formanden for Vordingborg afd., Blikkenslagermester *Arne Hansen*, som suppleant.

Distrikt X. Midtjylland:

Distriktsrepræsentanten, formand for Silkeborg afd., Afdelingsleder *S. Bøgh-Sørensen* havde frabedt sig genvalg, hvorfor suppleanten, formand for Randers afd., Frisørmester *P. Schytte Hansen* valgtes til distriktsrepræsentant med formanden for Århus afd., Assistent *K. J. Birthin* som suppleant.

Distrikt XI. Jylland NW:

Distriktsrepræsentanten, formand for Ringkøbing afd. Manufakturhandler *Th. Skaaning*, havde frabedt sig genvalg, hvorfor Distriktet har valgt formanden for Morsø afd., Skibbygmester *H. J. Rothaus Larsen*, til distriktsrepræsentant med formanden for Skive afd., Værkmester *Egon Hansen*, som suppleant.

- ⁴⁾ Den afgaaende revisor, bankfuldmægtig *O. Manhof* har frabedt sig genvalg. Til ny revisor med den afgaaende revisorsuppleant, Direktør *V. Thomsen* som suppleant foreslaas

Efter *Sendemandsmødets* afslutning, forventelig kl. 1300, afholdes en frokost i *Haandværkerforeningens* festsal, hvor der serveres:

1 sild med smør og kartofler
Forløren havskildpadde
Ostesnitter

à kr. 16,50 pr. kuvert ekskl. serveringsafgift.

Efter frokosten vil der kunne serveres kaffe m. m. ved mindre borde i mødesalen.

— og saa mødes vi i Århus med godt humor —

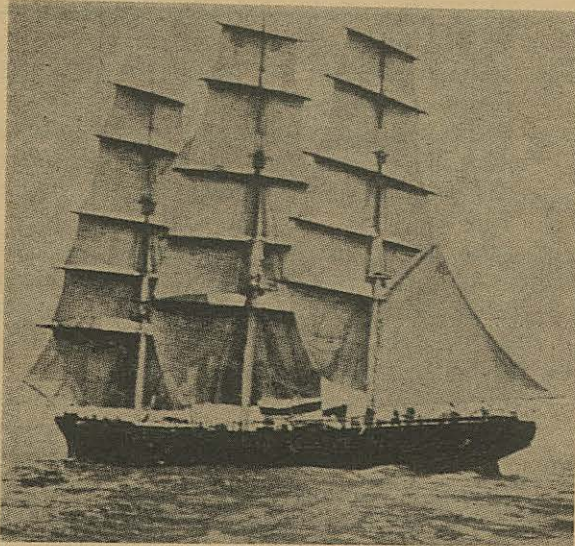

CUTTY SARK

ÅRHUS AFDELINGENS STORE CLIPPERMODEL

For godt 100 år siden var der hvert år spændende kapsejladser fra Kina til England med the. Sejladserne udførtes med de såkaldte the-clippere, der var særlig bygget til en så særpræget sejlads, og som sejlede yderst hårdt.

Det gjaldt om at komme først til London, og førstepræmien var 1.000 pund til skipperen, og rederiet fik 1 pund ekstra for hver tons last.

Clipperen for fulde sejl paa de store have.

Vinder-clipperen fik desuden en guldliste om skanseklædningen og en guldhane på stortoppen, og hele mandskabet soledede sig i dette gyldne skær.

Den mest dramatiske sejlads foregik i 1866, da ikke mindre end 5 the-clippere gik fra Fuchow i Kina fra samme kaj inden for samme højvande, altså i løbet af 12 timer, og de kom alle til London med mindre end 12 timers mellemrum efter en sejlads på 100 døgn, uden at de havde været i forbindelse med hinanden.

Clipperne ARIEL og TAISTING nåede først til Gravesend med TAISTING en smule foran, efter at ARIEL en tid havde ført.

Da højvandet kom, erobrede ARIEL igen førstepladsen, og den kom først til dokkerne. Men så blev det atter ebbe, og de to konkurrenter ventede utålmodigt på højvandet til den sidste dyst. TAISTING var lidt mindre dybtgående end ARIEL og nåede først til kaj, men skipperen og redere enedes dog om at dele førsteprisen for sejladsen dette år.

I 1870 byggedes CUTTY SARK. Rederen og skipperen, kaptajn *Willys*, kaldet »Old Captain Tophat«, ønskede et fartøj, der kunne sejle de øvrige clippere sønder og sammen.

CUTTY SARK nåede imidlertid aldrig at sejle med den fra Kina, men i uldsejladserne fra Australien viste den sig alle de øvrige clippere langt overlegen og besejrede dem alle.

Nu er CUTTY SARK lagt op »for godt« som det hedder på sømandssproget. Den er indstøbt i en kæmpemæssig betonblok i London, hvor den ligger som museum, der hvert år besøges af tusinder.

En af de mange, der blev betaget af de spændende beretninger om kapsejladserne med clipperne, var århusianeren *Peter Bredal*. Han havde været sømand i sine unge år, og indtil krigens udbrud i 1940 havde han sejlet senest som 1. styrmand.

Nu gik han i land og fik ansættelse ved politiet, men han glemte aldrig sin kærlighed til søen.

Bredal var fingernem, og han besluttede at fremstille en model af den navnkundige CUTTY SARK. Modellen skulle være nøjagtig i alle enkeltheder, og det blev den.

Han skaffede sig linietegninger af fartøjet, den mest fuldkomne the-clipper, der nogensinde var bygget, og han konfererede med navigationsskolelærere, der selv havde sejlet med clipperne, og efter mange forberedelser kunne han påbegynde bygningen af sin model.

Dette var i 1943, men i 1944 måtte Peter Bredal forsvinde til Sverige på grund af sit modstandsarbejde, og først da han vendte tilbage i 1945 kunne han genoptage arbejdet med CUTTY SARK, og i foråret 1946 kunne han lade foretage »stabelafløbning«.

Modellen for fulde sejl over Århusbugten.

Bredals clipper har en køllængde på 2 meter, den er 38 cm bred og har en totallængde på godt 3 meter.

Stortoppen er 1,40 meter over dæk, og brutto-tonnagen er 74 kg, hvoraf egenvægten er 27 kg.

Til fremstilling af sejlene gik tre kvadratmeter lærred. Skroget er af fyr, masterne af det lette White-wood, medens dækket er af pitchpine. Styremaskine og ankerspil er mekaniske.

Bredal brugte ca. 1.000 arbejdstimer til fremstilling af clipperen. Han havde beregnet, at den med 35 kg ballast og 3—4 sekundmeter vind ville krænge ca. 5 grader for fulde sejl, og det slog til.

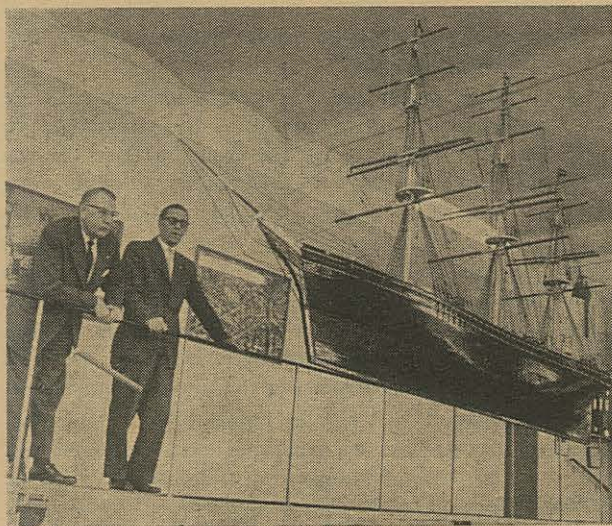
Efter søsætningen på Vejlbj Fed stillede Bredal ror og sejl, og så lod han skuden stikke til søs. Der er godt et par sømil til Molskysten, og Bredal havde beregnet sejlretning og tid til landing ved Skødshoved.

Han satte sig ind i sin bil og kørte over land de ca. 50 km til Skødshoved, og i løbet af en kort ventetid kom CUTTY SARK stævrende ret mod land som beregnet og havde dermed bevist sin overlegne sejldygtighed.

Peter Bredal døde i 1954, og hans hustru skænkede den særprægede model til *Århus Marineforening*. En tid var modellen opstillet i skiftende marinestuer, og til sidst endte den på Marinekasernens loft, hvor den forfaldt.

Marineforeningen fik da den gode idé at skænke skibet til afdelingens gode ven, den britiske konsul i Århus, brygger *Vagn Klæbel*, der med tak modtog gaven.

En af landets efterhånden få sejskibssagkyndige, handagist *Sv. Fischer*, påtog sig en gennemgribende restaurering af modellen, og så blev den ophængt i CERES-bryggeriernes besøgslokale, hvor den hvert år betragtes af ca. 25.000 mennesker.

Århus afd.s overordentlige medlem, Brygger Vagn Klæbel og den afd. formand Villy Kyst ved modellen paa »Ceres«.

Når besøgslederen byder gæsterne velkommen og omtaler bryggeriets virksomhed, giver han også en kort forklaring om CUTTY SARK, og ofte kommer søfolk fra mange nationer til bryggeriet for at beundre den smukke model, der nu har fundet sin endelige placering.

Ved velvilje fra CERES-bryggerierne er det arrangeret således, at sendemændene, der stævner til møde i Århus den 21. og 22. maj i år, kan få modellen at se.

Besøgslokalet på Silkeborgvej 1—3 er åbent for sendemændene lørdag den 21. maj 1966 fra kl. 1400—1800 ved henvendelse til portneren.

Der er sikkert ingen tvivl om, at mange af sendemændene vil benytte sig af muligheden for at se modellen af den the-clipper, som er berømt i sejlerkredse i hele verden, og som den engelske nation er stolt over.

E. Thomasen.

Århus afd.s 2. viceformand.

Har du tænkt over — at der i

Marinehjemmeværnet

ogsaa er plads til *alle* gamle orlogsgaster —

Den 2/4 nedlagde formanden for Marineforeningen, Kommandørkaptajn *K. Hertz* sammen med Chefen for Flaadestation København, Kontreadmiral *H. J. Bahnsen*, repræsentanter for Søe-Lieutenant-Selskabet og en repræsentant for Kystartilleriforeningen kranse ved mindehøjen paa Holmens kirkegaard for de i slaget paa Rheden 1801 faldne fra Søværnet og Hæren.

Marineforeningens Hovedbestyrelse afholdt sit ordinære halvårlige møde 19/3 — og ved den paafølgende souper blev den jubilerende landssekretær og Hovedbestyrelsens senior-medlem hyldet af kammeraterne.

50 års jubilæum i Kolding

Marineforeningen Kolding afd. fejrede 26/2 sit 50 års jubilæum under megen festivitas og gjaldende hornsignaler; man havde for tilfældet indforskrevet en vpl. »hornhyler« fra *Søværnets Tambourkorps*, og hans medvirken satte prikken over »i'et«.

Om formiddagen var der reception med gaveoverrækelse paa *Grand hotel*, og samme aften blev festmiddagen celebreret her. Et væld af gaver, hvoriblandt maa nævnes to marinebilleder af *Søren Brunoe* samt et større beløb til anskaffelse af en model af fregatten JYLLAND. Formandens moder, fru *Burcharth*, skænkede et søvdrikkekrus, et gammelt familieklenodie, og datteren af den tidligere formand, *Strange-Friis* bragte et gl. flintegevær, en signalkanon m. m. Sejlklubben skænkede et smukt dekoreret fajancefad.

Marineforeningens formand, Kommandørkaptajn *K. Hertz* overrakte en baadsmanspipe i kæde til afdelingsformanden og 40-aarsemblemet til direktør *S. Petersen* og proprietær *Uldal Juhl*, medens konditor *P. Klaaborg*, havnefoged *Fink* og tandlæge *N. Westergaard* modtog 50-aars-emblemet. Grosserer *Chr. Christensen* blev udnævnt til æresmedlem og fik 40-aars emblemet, medens 3 mand modtog 25-aars emblemet. Der var telegrafisk lykønskning fra *H. M. Kongen* som tak for en hilsen. I sin tale dvælede afd.sformanden ved traditionernes betydning og takkede ikke mindst museumsbestyrer *Skov* for gæstfrihed og samarbejde. *KK Hertz* mindedes i sin tale, at i Kolding fandtes et af landets faa civile salutbatterier — i fabrikant *Burcharths* have. Ogsaa Koldings borgmester mødte med en kontant gave til festen, et tegn paa, at byen paaskønnede Marineforeningens indsats i dens daglige liv.

Distriktsmøder

Distrikt IV, Sydsjælland, afholdt møde 12/2 i Marinestuen i Næstved, hvor distriktsrepræsentanten og suppleanten blev genvalgt. Iøvrigt drøftedes fællesarrangementer, sommerudflugter o. l. og med henblik paa en forventet kontingentforhøjelse oplystes, at Næstved afd. har forhøjet kontingentet til kr. 20,00.

Sekretæren har tilskrevet de afd., der ikke var repræsenteret ved mødet, om dettes forløb.

Distrikt X Midtjylland, afholdt møde 26/2 i Skanderborg, hvor der var mødt repræsentanter for afd. i Aarhus, Randers, Silkeborg, Skanderborg og Viborg. Distriktsrepræsentanten refererede fra Hovedbestyrelsen og der foretoges nyvalg af distriktsrepræsentant og suppleant. Næste aars mødested fastsattes til Ebeltoft.

Distrikt XI Jylland NW afholdt møde i Struer 19/3 med deltagelse fra samtlige afdelinger: Lemvig, Nykøbing M., Ringkøbing, Skive, Struer, Thisted og Thyborøn. I beretningen berøres ogsaa den forventede kontingentforhøjelse, som man dog mente maatte begrænses mest muligt.

Der foretoges nyvalg af saavel distriktsrepræsentant som suppleant. Næste aars møde henlægges til Bovbjerg arrangeret af Thyborøn afd.

Distrikt VIII Sydjylland, havde indkaldt til distriktsmøde den 2/4 kl. 1500 paa *Grand* hotel i Kolding.

Distrikt II, Sjælland Nord har afholdt distriktsmøde 3/4 i Birkerød med den derværende afd.sformand, *Frank Knudsen*, som dirigent. 8 af distriktets 11 afd. var repræsenteret, kun Holte, Frederikssund og Hornbæk manglede.

Distriktsrepræsentanten, *Hans Pedersen*, Frederiksværk, aflagde beretning om begivenhederne i distriktet i aarets løb og refererede fra hovedbestyrelsesmøderne.

Drøftelserne drejede sig især om den forventede kontingentforhøjelse, regnskabs forsinkelse, udgifterne til medlemsbladet m. m., herunder ogsaa rent redaktionelle spørgsmaal. Det vedtoges ved afstemning, at distriktet skulle stemme for en kontingentforhøjelse paa 2 kr. ved aarets sendemandsmøde. Aarets sommerudflugt blev fastlagt til beg. af sept. med Hørsholm som mødested og den derværende afd. som arrangør.

Husk — at der, som tidligere meddelt, ikke kommer noget medlemsblad før sept. maaned.

Programmet for det aarlige jubilarstævne 28/8 kan fra begyndelsen af juli maaned rekvireres fra Hovedkontoret.

En afdelingsformand beder medlemmerne erindre at melde flytning, det sker alt for ofte, at uanmeldte flytninger volder stort besvær for kontingentopkrævere og postvæsen.

Fra Søværnet

Af Viceadmiralens nytårsbudskab til Søværnet citeres:

»Aaret 1965 har bragt en fortsat forbedring af flaadens materiel, og yderligere forbedring vil finde sted med færdiggørelsen af de skibe, som endnu er under bygning.

Følgende 4 nye skibe er saaledes indgaaet i flaadens tal: Torpedobaadene SØLØVEN, SØRIDDEREN, og SØBJØRNEN, samt bevogtningsfartøjet ROTA. Desuden er torpedobaaden SØHESTEN samt fregatterne PEDER SKRAM og HERLUF TROLLE søsat, ligesom kølen blev lagt til undervandsbaaden NARHVALEN og torpedobaaden SØULVEN. I aarets løb udgik til gengæld 9 skibe og fartøjer, idet 3 øvelsesfartøjer af Ø-klassen overførtes til Marinehjemmeværnet, medens 6 enheder udrangeredes paa grund af alder.

Særlig interesse knytter sig til vore nye fregatter PEDER SKRAM og HERLUF TROLLE, idet disse skibe delvis erstatter de nu udrangerede fregatter af ESBERN SNARE-klassen, og de vil efter færdiggørelsen kunne gengive Flaaden en alsidig type, som behøves, saafremt Søværnet under alle forhold skal kunne løse sine opgaver.

Naar de igangværende byggeprogrammer er gennemført — antagelig i 1968 — vil en betydelig del af Flaaden være fornyet, men forsvarslovens maal vil dog ikke dermed være naaet, ligesom en del ældre enheder vil pas-

sere aldersgrænsen i løbet af de nærmeste aar. Derfor agter jeg i løbet af det kommende aar at lade udarbejdelse af forslag til et nyt byggeprogram paabegynde.

Mange gode erfaringer er indhøstet i 1965, dels i almindelighed gennem øvelser, dels gennem prøvesejladser med nye skibe, og bl. a. kan nævnes, at de nye torpedobaade af SØLØVEN-klassen nu synes at opfylde de stillede forventninger.

Vor indsats inden for søopmaalingen samt fiskeriinspektions-, stations- og søredningstjenesten er — takket være de nye skibe og fartøjer til disse formaal — øget til gavn for samfundet, ligesom denne tjeneste giver god mulighed for sømandsmæssig uddannelse af personellet. Yderligere indsats forventes paakrævet og vil i det nye aar blive ydet i den udstrækning materiel og bevillinger slaar til. Jeg vil gerne udtale en særlig tak til Marinehjemmeværnet, for den uvurderlige hjælp dets personel har ydet Søværnet i søredningstjenesten.

Den anstrengte økonomiske situation, som Forsvaret befinder sig i, er under overvejelse i det af Forsvarsministeren nedsatte forsvarsudvalg, men en endelig løsning af problemerne synes ikke umiddelbart forestaaende, og nærmere orientering kan derfor ikke gives nu.

Imidlertid paaregnes det, at Søværnet som resultat af de hidtil gennemførte udgiftsbegrænsende foranstaltninger vil kunne løse sine opgaver i det kommende aar med kun faa yderligere begrænsninger ved tjenestesteder i land.

Mange forhold og især den tekniske udvikling stiller dog stigende krav til budgettet, og jeg ønsker, at alt vort personel er opmærksom paa og medvirker til, at Søværnets virksomhed gennemføres med sans for god økonomi, saaledes at de os betroede midler udnyttes effektivt. Forslag, der tilsigter økonomiske forbedringer, bør nøje overvejes af tjenestestederne og fremmes i hensigtsmæssigt omfang.

I det kommende aar vil der fortsat blive udfoldet bestræbelser paa at løse de problemer, som eksisterer med hensyn til Søværnets bygninger og andre anlæg. Først og fremmest sigtes paa bedst mulig udnyttelse af eksisterende faciliteter under passende hensyntagen til vor tids krav, og dernæst agtes forslag til nyanlæg udarbejdet til afhjælpning af manglerne.

Der findes stadig en del alvorlige personel mangler i Søværnet, værst ser det ud i sergentgruppen, og det vil være paakrævet at træffe snarlige foranstaltninger til umiddelbart at afbøde de værste mangler og til at skabe stabilitet paa længere sigt.

Bangsbofortet ved Frederikshavn, som for tiden er anbragt »i mølpose« som led i forsvarrets rationaliseringsbestræbelser, omdannes nu til skole for Søværnets Sergent- og reserveofficers elever.

Til chef for skolen er udnævnt den hidtidige chef for Kattegats marinedistrikt, kommandørkaptajn *E. Budtz*, Frederikshavn.

En af Søværnets tro veteraner, den 800 tons patruljebaad WILLEMOES vendte op under jul hjem til Flaadens Leje efter sit sidste øvelsesstøgt. 23 aar gammel skal den nu udgaa af Flaadens tal. Sammen med den for nogen tid siden udrangerede HUITFELDT hørte WILLEMOES til i en klasse, der blev projekteret og bygget paa Orlogsværftet under krigen. De betegnedes oprindeligt torpedobaade, fik senere navnet kystjagere, men blev i deres alderdom nedklassede til patruljebaade.

I *KM-Nyt* spørges:

— Gennem flere aar har jeg fra allierede officerer faaet forespørgsler angaaende den korrekte betegnelse for Danmarks Marine, Hær og Luftvaaben, men det er aldrig lykkedes mig fra danske officerers side at faa bevist, om det hedder:

Den kongelige, danske Marine
Den kongelige, danske Hær og
Det kongelige, danske Flyvevaaben.

Kan jeg faa at vide, om vore tre værn virkelig er *kongelige*?

For hvis ikke, er de engelske oversættelser jo en tilsnigelse ...

Da spørgsmaalet — eller rettere svaret — laa udenfor redaktionens rækkevidde, er indhentet svar paa højere sted:

Ifølge Lov om Forsvarets organisation m. v. af 31. marts 1960 er det militære forsvar bl. a. sammensat af:

Hæren
Søværnet og
Flyvevaabnet.

Paa dansk er det saaledes ikke helt korrekt at anvende benævnelsen »kongelig« i den officielle betegnelse for værnene eller dele deraf. Den kongelige Livgarde er dog en undtagelse eller rettere, en senere tilføjelse.

Til daglig brug i NATO-samarbejdet er det imidlertid godkendt, at de danske værn paa engelsk betegnes som: Royal Danish Army (RDA), Royal Danish Navy (RDN) og Royal Danish Airforce (RDAF), ligesom danske orlogsskibe omtales som f. eks.

HDMS BELLONA.

(HDMS = His Danish Majesty's ship).

Denne forskel i benævnelser findes ogsaa i Norge, hvor det paa norsk hedder f. eks.

Sjöforsvaret,
men paa engelsk: Royal Norwegian Navy
(RNørN).

Nyt fra

MARINEHJEMMEVÆRNET

Mellem jul og nytår sejlede Fyenske Livregiments rekruttskole fra Jylland, hvor skolen har holdt til i Fredericia siden 1958. For at markere afskeden med hovedlandet blev rekrutterne sejlet hjem til deres egen landsdel med fartøjer fra Marinehjemmeværnet.

Den aarlige konkurrence mellem *Sjövärnsskårens* og Marinehjemmeværnets flotiller paa begge sider af Sundet afvikles i april mellem Ystad og Køge samt i maj mellem Malmö og København. Til den sidstnævnte har Marineforeningens Københavns afdeling udsat en præmie.

Marinehjemmeværnsskolen paa Slipshavn ved Nyborg kan i juli fejre sit 10-aars jubilæum. Skolen, der aarligt besøges af Hjemmeværnsgæster i hundredvis, er installeret i den gamle Marinestation, der blev brugt som saadan under begge verdenskrige, indrettet i de gamle DSB-stationsbygninger, der opførtes som isstation for »Dronning Louises Jernbane« tværs over Fyn i 70'erne, før der var dampfærfart over Store Bælt.

Den første Slipshavns skanse, hvis volde endnu i dag ses ved siden af Marinestationen, stammer tilbage fra 1656 — senere har her ogsaa været vagtskibsstation for Strømtolden i Store Bælt.

Fra Hav og Havn

Det er første gang i den 100-aarige Marstal Navigations-skoles historie, at mor og søn har siddet paa skolebænken sammen.

Det skete ved det nyligt overstaaede radio-telefoni-kursus, hvor fru Ragnhild Petersen, gift med skibsfører Hans Aage Petersen, Marstal, og deres søn, Niels Aage Petersen, bestod eksamen. Bemærkelsesværdigt er det ligeledes, at de opnaaede nøjagtig det samme pointtal.

Nu kan man sejle direkte ind i værkstedshallen paa Holbæk Skibs- og Baadebyggeri. Man har nemlig udvidet med en hal, der ligger ude i vandet. Hallen hviler paa svære nedrammede pæle, og bevirker, at man ikke behøver at tage alle fartøjer, som skal repareres, paa bedding og transportere dem fra bedding til hallerne paa land.

Journalisternes hæderspris uddeles for første gang

Søfartsmedarbejdernes Klub, hvis medlemmer er søfartsjournalister ved de københavnske dagblade, ved bureauerne og ved provinspressens Københavnerredaktioner, har indstiftet en hæderspris, som skal uddeles hvert aar for en indsats, der i overordentlig grad har virket til fremme af dansk skibsfart og skibsbygning, og de to erhvervs internationale anseelse.

Billedhuggerinden Lis Hooge Hansen, har skabt en nutidig skulptur, der overrækkes hædersprismodtagerne ved en højtidelighed i næste maaned.

Hædersprisen er for 1965 tildelt skibsfører, kaptajn *Kurt Boysen Brændkilde*, Ravnevej 8 i Kolding og 2. maskinmester *Erik Frede Clausen*, Strandgade 10, Horsens. Under ophold i japansk havn i august 1965 sprang de over bord fra A. P. Møllers *JESSIE MÆRSK* og reddede kvinder og børn efter at en udflugtsdamper var forlist.

Fisker Svend Aage Thunberg, Gudhjem har under fiskeri ud for Gudhjem faaet et usædvanligt stort anker i sit trawl. Det er fire en halv meter. Fligen er to en halv meter og stokken er fem meter lang. Ankeret, som anslaaes til at være over 150 aar gammelt, har ikke været betjent med kæder, men med tovværk.

— Ankeret stammer maaske fra en engelsk korvet, der i 1806 bombarderede Gudhjem samtidig med en engelsk eskadres angreb paa Christiansø-fæstningen. Den engelske korvet, der var kanonerne paa den bornholmske kyst overlegen, blev sænket af nogle Gudhjem-fiskere, der gik ud i en baad og i ly af korvetten fik slaaget store huller i skibssiden, saa den sank, siger toldbetjent Dam Johansen, Gudhjem.

Berl. Tid.

»Frugtarten« har tidligere kritiseret den fejlagtige benævnelse *Coasters* for mindre motorskibe, idet de skibe, der her er tale om, besejler alle verdenshave og praktisk talt aldrig gaar i *Kystfart*. At begrebet misforstaas, bevises bedst af en annonce i et Københavnerblad, hvor et firma søgte en befragter til coasters paa indtil 2400 tons dw. — altsaa »supercoasters«.

Hvorfor ikke simpelthen kalde det for motorskibe og faa slettet det forkerte udtryk: *coasters*.

Danmarks ældste marinesammenslutning »Dannebrog« fejrede den 31. marts sin 60 aars dag.

Foreningen blev stiftet af fhv. besætningsmedlemmer fra fregatten JYLLANDs tog i 1881, hvoriblandt den kendte tegner og forfatter til folkekomedien »Gutter om bord« Axel Thiess. Han blev foreningens første formand.

Om aftenen var der fest i Forsvarsbrødrenes lokaler.

Gennem generationer har Ærø's hovederhverv været søfart. Skiftende tiders svingende konjunkturer har ikke kunnet nedbryde denne tradition.

De svundne aar igennem har øen hævdet sig smukt paa det maritime omraade, idet der er tilgaaet Ærø saavel mange nye fragtmotorskibe som fiskekuttere og motorfærger. De nyanskaffede skibe har kostet i alt ca. 20 millioner kr. Det største fartøj var motorskibet ERIK BOYE paa 1100 ton dødvægt, leveret til skibsreder Erik B. Kromann, Marstal, fra et hollandsk værft. Baade Sydfyenske Dampskibsselskab og Dampskibsselskabet Ærø fik i 1965 en færge til besejlingen af Ærø, og øens fiskerflaade er vokset til i alt 39 kuttere. De 33 er hjemmehørende i Søby, hvor en større udvidelse af havnen i 1965 blev iværksat dels som følge af kutterflaadens forøgelse og dels foranlediget af den livligere besejling af fragtskibe og færger.

Den amerikanske marine ejer ikke spiritus om bord paa sine krigsskibe — det »hotteste«, man faar om bord, er kaffe. En københavnerinde, der med et selskab besaa amerikanske krigsskibe ved Langelinie, var mest imponeret af en model af hele skibet, der stod i en whisky-flaske. »Hvor maa det have været svært at faa modellen ned i flasken«, sagde hun til orlogsgasten. »Ork, det er intet«, svarede han, »det var meget sværere at faa en flaske whisky om bord!«

Forenings- Meddelelser

Aarhus afd. afholdt sin traditionelle efteraarsmønstring paa Marinekasernen; for 15. gang fik en vpl. overrakt et sølvbæger for eksemplarisk opførsel i tjenesten.

Kongens Lyngby afd. samledes 8/1 til et vellykket torskegilde paa »Lottenborg«.

Odense afd. drog 12/1 med bus til Kerteminde og afholdt sit aarlige torskegilde paa restaurant »Pax«.

Fredensborg afd. afholdt ord. genfs. 3/2, hvor alle valg var genvalg, derpaa kammeratligt samvær.

Roskilde afd. samledes 3/2 til sin 50. generalforsamling. Formanden mindedes de afdøde medlemmer. 25-aarstegnet blev tildelt vognmester E. Jensen; kedeltilsynsmand Victor Nielsen og glarmester Delfs udnævntes til æresmedlemmer. Til bestyrelsen nyvalgte maskinarbejder K. Sølling Hansen. Afd.s forestaaende 50 aars jubilæum 18/5 var genstand for indgaaende drøftelser.

Skive afd. afholdt genfs. 5/2 i Marinestuen paa »Nordstjernen«, genvalg. Aftenen sluttede med spisning sammen med damerne og dans. Skive afd. gør opmærksom paa, at det ikke er den 10. — men den 30. juni at afd. har 25 aars jubilæum. Bestyrelsen har konstitueret sig med værker

fører Egon Hansen som formand, vand- og gasmester H. P. Kristiansen, næstfmd., rør lægger G. Vile, kasserer, ingeniør K. Hørup, sekrt. samt rejsemontør G. Aagaard.

Godthaab afd. genfs. sørgede for genvalg samt nedsatte et byggeudvalg; byggefonden er paa kr. 13.000 og det paa-regnes, at »Lichtenbergs Fond«, der er paa kr. 50.000 i løbet af aaret vil naa op paa kr. 75.000. Fondens lodsedler vil blive forhandlet paa Søfartsmessen i Forum i København i maj.

Silkeborg afd.s genfs. 8/2 afholdtes i forbindelse med indvielse af afdelingens Marinestue paa »La Strada«, centralt beliggende paa byens torv. Afd. har haft en tilgang paa 7 medlemmer, og man begynder at planlægge 25-aars jubilæet i 1967.

Marineforeningens glas forefindes
i to størrelser — lige velegnede
til hver sit formaal —

priserne er dog forhøjet til kr. 9,25 og kr. 7,75 for
henholdsvis de store og de smaa glas.

Hjørring afd.s orkesterforening holdt genfs. 8/2. Der har været en fremgang paa 6 medlemmer, saaledes at musikkorpset nu tæller 27 mand. Fra biograffonden var modtaget et tilskud paa kr. 10.000 til anskaffelse af nye instrumenter.

Svendborg afd. holdt genfs. den 8/2 i forbindelse med et torskegilde, hvortil damerne var inviteret. Det vedtoges ikke at udsende trykte meddelelser til medlemmerne, men at avertere kommende begivenheder i dagspressen. Til bestyrelsen nyvalgte rogeriejer Mortensen og 25-aarstegnet blev tildelt skibsfører Elias Møller.

Odense afd.s genfs. fandt ogsaa sted 8/2 — ingen kommentarer.

Næstved afd. benyttede ligeledes 8/2 til ord. genfs. I beretningen omtalte formanden FLORAs besøg i byen samt aarets forskellige arrangementer. Afd. tæller nu 200 mand. Toldkontrollør Bohn-Jespersen supplerede beretningen med oplysning om, at afd.s formanden, Einar Nielsen, var udnævnt til æresmedlem, hvilket forsamlingen bifaldt ved at rejse sig. Nyvalgt til best. blev elektriker Hans Nielsen og postass. Poul Jørgensen.

Gentofte afd. holdt genfs. 9/2. Pr. 1. jan. er udarbejdet en ny medlemsfortegnelse vedlagt giroindbetalingskort til kontingentet, som er kr. 20.

Københavns afd. holdt genfs. 10/2. Ved enstemmighed toges beslutning om nedlæggelse af afd.s musikkorps, en meget beklagelig beslutning, men udgifterne til korpsets opretholdelse stod ikke i forhold til nytten deraf — men gennem de mange aar har musikkorpset paa forskellige maader været en betydningsfuld faktor i foreningslivet.

Kontingentet for 1966 fastsattes til kr. 22 — og for 1967 ligeledes kr. 22 + en event. forhøjelse vedtaget paa aarets sendemandsmøde.

Kalundborg afd. havde god tilslutning til sin genfs. 12/2, hvor 4 nye medlemmer blev hødt velkommen og fik overrakt emblem. Til den paafølgende skafning mødte damerne, saaledes at aftenen kunne slutte med en svingom. Efter lang tids søgen er der tilbudt afd. et lokale paa Grand hotel, hvor man er i gang med at indrette en Marinestue.

Randers afd. holdt genfs. 12/2, hvor formanden aflagde en indholdsrig beretning, kassereren aflagde et særdeles fint regnskab, skibsmægler *Urup Skov* nyvalgtes til næstformand og der blev hvervet besætning til aarets fastelavnsbaad. I »Amtsavisen« saas et notat om, at referenten havde glædet sig over den flittige brug af sangbogen — og over hvor kraftigt, der blev sunget med paa de gamle sange.

Den 21/2 krydsede Fastelavnsbaaden gennem Randers by med et resultat paa kr. 2.300.

Bogense holdt som den 3. afd. genfs. 12/2. Til bestyrelsen genvalgtes *A. Vestergaard*, formand og *Ejler Peder- sen*, næstformand. Til genrejsning af flagmasten ved *Bogense* havn bevilgedes kr. 500.

Nakskov afd. samledes til genfs. 15/2. Et forslag fra bestyrelsen om en kontingentforhøjelse til 15 kr. blev forkastet, medens et modforslag fra generalforsamlingen paa kr. 20 (10 kr. pr. halvaar) blev vedtaget enstemmigt. Genvalg. *Semberg* fik paa denne aften overrakt 40-aars emblemet.

Hørholm/Rungsted afd. havde genfs. 17/2. Genvalg. Det vedtoges at afholde en foraarsfest 30/4 paa hotel »Bakkehave«.

Kongens Lyngby afd. valgte paa sin genfs. 17/2 *Valdemar Olsen* til formand efter *Ejnar Brolykke* som ikke ønskede genvalg, men blev udnævnt til æresmedlem som tak for hans betydningsfulde indsats gennem 10 aar, ikke mindst ved gennemførelsen af ændringerne i Marineforeningens love. Sekretæren *K. Herløv-Larsen* blev afløst af *Axel Hauberg* og *Chr. Høgholm* indtraadte i *Valdemar Olsens* sted.

Fra »Flottans Män« forelaa indbydelse til aarsfest 19/3.

Nykøbing Sj. og Omegn samledes lørdag emd. 19/2 til ord. genfs. Genvalg. Samme aften afholdtes en vellykket fastelavns- og pakkefest paa Hotel »Odsherred«.

Bornholms afd.s formand, *Sigurd Andersen*, kunne paa genfs. 19/2 oplyse, at afd. i aar ville kunne hylde 4 10-aars jubilarer og 25 femogtyve-aars jubilarer. Der var god medlemsfremgang, men 5 gode kammerater var i aarets løb gaaet bort og ville blive savnet i kredsen.

Marineforeningens Skyttelav, København, samledes efter en gang gode gule ærter og pandekager til ord. genfs. 22/2.

Viborg afd.s formand, *E. Nørhaven*, indledte genfs. 28/2 med at mindes 2 afdøde kammerater, skotøjshandler *A. Kühl*, der havde været med til at stifte afd. og plante-skoleejer *H. J. Nielsen*, samt berettede, at arbejdet gik støt og godt, medlemstallet var 90. Det vedtoges enstemmigt at udnævne afd.s tidligere formand, *Peter Vindum* til æresmedlem og saa godt som enstemmigt at forhøje kontingentet til kr. 25.

Horsens afd. startede 28/2 sin genfs. med torskespisning under god tilslutning, 3 medlemmer fik overrakt 25-aars emblemet. Formanden aflagde en fyldig beretning, der ligesom regnskabet — enstemmigt blev godkendt. Genvalg. Under stor forstaaelse blandt de tilstedeværende drøftedes en kontingentforhøjelse fra næste aar.

Saxkøbing afd.s formand, bagermester *F. Schultz* havde frabedt sig genvalg, hvorfor genfs. 1/3 valgte toldbetjent *Knud Andersen* til ny formand. Kontingentet blev forhøjet til kr. 15 og der sloges til lyd for sammenkomster med andre afd. og distriktsreprs. *Semberg* opfordredes til at arbejde herfor. *Semberg* takkede den afgaaede formand, fordi han i sin tid var traadt til, da afd var ved at gaa i staa.

Marineforeningens mange medlemmer kendes paa naalen med

Faas paa hovedkontoret eller gennem afdelingen.

Stevens afd. har afholdt genfs. 2/3 med paafølgende fællesskafning. Afd.s tidligere formand, depotejer *Kirkebye*, var kommet til St. Heddinge for at dirigere genfs, som han ledede paa mønsterværdig maade, saaledes at man hurtigt kunne gaa videre i programmet og hygge sig i den dejlige Marinestue.

Silkeborg afd. deltog 5/3 i en lokal fællesskydning.

Fredensborg afd. afholdt 5/3 stiftelsesfest i Asminderød kro, der indledtes med et meget interessant foredrag af Orlogskaptajn *Bork*, derefter var der kaffebord og dans, men tilslutningen var dog for ringe.

Frederiksværk afd. holdt sin aarlige stiftelsesfest 5/3 under stor tilslutning og med mange gæster fra Hørholm/Rungsted, Birkerød, Hillerød og Hundested. Endvidere saas Marineforeningens formand, *KK Hertz* samt formanden for Godthaab afd., ligesom *KK Marckmann*, Chefen for Avderød, med frue var mødt. Musikken blev leveret af et »Marineorkester« fra Eksercerskolen. Lotteri og pilekast gik om hinanden, mesteren i det sidste blev for 3. gang i træk mester, ligesom hans kone blev damemester.

Hjørring afd. har fulgt *Glostrup/Taastrup* afd.s eksempel, de holder ikke længere generalforsamling, nej de raske gutter mødtes 7/3 naturligvis til admiralforsamling.

Kerteminde afd. har afholdt genfs. i Marinestuen med godt besøg. Genvalg. Til ny skibssergent valgtes — da den gamle var syg — *Jørgen Jørgensen*. Det blev foreslaaet at søge afholdt fest paa Kongens fødselsdag sammen med Garderforeningen og Forsvarsbrødrene.

Kerteminde afd.s skyttelav holdt genfs. samme aften. Det vedtoges at genoptage skydningerne, som p. g. af banemangel har været midlertidigt standset, men nu er der givet tilladelse til at skyde i den nye skolekælder.

Randers afd. var 5/3 til »Katteskydning« og gule ærter — een af de gode, gamle aftner.

Gentofte afd. holdt møde 9/3, hvor *OK J. F. Bork* fortalte: »Nyt om Soværnet«, ligesom der blev vist film om Søredningstjenesten og Fiskeriinspektionen.

Helsingør afd. genfs. 10/3 nyvalgte Baadudlejer *K. Andrés* og bager *Johny Olsen* til best., iøvrigt genvalg — og der sluttedes med fine gule ærter.

Glostrup/Taastrup afd.s skyttelav afholdt »Admiralforsamling« 10/3 i »Kahytten«.

Kongens Lyngby afd. mødtes paa Kongens fødselsdag til kammeratskabsaften i Marinestuen paa »Lottenborg«.

Marstal afd. har afholdt sin ord. genfs. — genvalg.

Bornholms afd. afholdt »Kongefest« 12/3, hvor ca. 120 medlemmer med damer havde givet møde til fællesspisning med paafølgende dans. Formanden udnævnte et af de ældste medlemmer. *Axel Holm* til æresmedlem, uddelte 40- og 25-aars emblemer og bød 24 nye medlemmer velkommen. Kaptajn *Kyhn* talte for damerne og flere af de ældre for foreningen.

Hjørring afd. afholdt 12/3 sammen med Forsvarsbrødrene og Kystartilleriforeningen en vellykket Kongefest. Der blev talt for Kongen og damerne af Forsvarsbrøderformænd, Kystartilleriforeningens formand talte om Soldaterforeningernes tilknytning til forsvaret og Marineforeningens formand udtrykte haabet om, at Kongefesten maatte blive en aarlig tradition i Hjørring.

Hjørring afd.s energiske formand, *P. Torpegaard*, maatte lægge op p. g. af manglende tid, ny formand blev *Ib Horstrup* og nyvalgt blev *Arne Jacobsen*.

Ringkøbing afd. fejrede 12/3 25 aars jubilæum ved en fest paa Hotel Ringkøbing. Efter flaghejsning bød formanden velkommen spec. til gæsterne; Marineforeningens formand *KK K. Hertz*, kapt. *P. C. Mouritsen*, overtoldvagtm. *V. Frederiksen*, formændene for soldaterforeningerne i Ringkøbing og gæster fra distrikt XI. Derpaa blev jubilarerne pebet op paa dækket, der var 12 ialt, hvoraf de 8 var mødt, og *KK Hertz* overrakte dem 25-aars hædersemblemet. Derefter blev 4 nye kammerater optaget og fik emblemet overrakt af afd.sformanden. Ved den efterfølgende skafning fik afdelingen en baadsmansspibe i kæde som gave fra Hovedforeningen. Den vellykkede fest sluttede med dans paa agterdækket.

Frederiksberg afd. har afholdt genfs. 14/3 i sin Marinestue.

Københavns afd. tilbragte 15/3 »en aften hos Skyttelavet«. Der blev skudt, under stor jubel af mange utrænede. Der blev spillet kort og ved »Busserne« viste et medlem (»Bryggeren«) farvefilm fra en rejse gennem mange lande. En god aften, hvortil der burde være kommet mange flere.

Frederiksværk afd. holdt genfs. 17/3, hvor Maskinmester *Nørrevang* nyvalgtes til best. Fra det ophævede *Hærens Krudtværk* er som gave modtaget 10 Dannebrogflag, samt et norsk, svensk, finsk og islandsk flag.

Holbæk afd. samledes til genfs. i Marinestuen 17/3 med forudgaaende fællesspisning.

Aarhus afd. var 18/3 indbudt af Aarhus sejlklub til foredrag af Kaptajn *Knud E. Hansen*: »50 aar som sejlskibssømand«.

Randers afd. mødtes til vinterafslutningsfest 19/3, hvor 40-aarsemblemet blev overrakt til montør *Sv. Lontoft*. Der var fin stemning, sangbogen blev næsten slidt op og man morede sig over et »kinesisk lotteri«, hvor præmierne i denne maritime forsamling bestod af »vaaede varer«.

Glostrup/Taastrup afd.s skyttelav har afholdt en vellykket »Katteskydning« i »Kahytten« 19/3.

Padborg/Graasten afd. har afholdt sin aarlige genfs.

Aarhus afholdt 24/3 ekstraord. generalforsamling, hvor Lokomotivfører *H. P. Christensen*, tidl. næstformand, og tidl. Hovedbestyrelsesmedlem og formand for Morsø afd., *C. P. Mouritzen*, blev udnævnt til æresmedlemmer; 5 medlemmer fik overrakt 40-aars emblemet og 3 mand fik 25-aars emblemet. Iøvrigt fejrede man 25 aaret for oprettelsen af afd.s første Marinestue, hvorfor afd.s formd. *Birthin*, gav et historisk overblik.

Silkeborg afd. deltog 27/3 i en teateraften, som sædvanlig ved Odders amatører.

Kolding afd. afholdt genfs. 31/3, ved hvilken lejlighed jubilæumsgaverne var udstillede og i samme anledning blev der serveret meget billige, men særdeles gode stegte aal.

Marineforeningens Københavns afdelings Musikkorps

Efter 23 aars udmærket tjeneste til gavn og glæde for Marineforeningen nødsagedes Københavns afd. til paa sin generalforsamling — hovedsagelig af økonomiske grunde — at lade sit musikkorps gaa i hi, det blev saa at sige »lagt i mølpose« — for om tiderne skulle bedres, atter at kunne genoptage sit udmærkede virke. Denne højst beklagelige, men forstaaelige beslutning vil føles mærkbart ikke blot i afdelingen selv, men ogsaa rundt om i andre afdelinger, sejlklubber og foreninger m. m., hvor korpset paa udmærket maade med sine toner har blæst til samling om Marineforeningens idé.

I 1943 oprettede direktør *Folmer Larsen* et drengemusikkorps, bestaaende af 20 drenge i alderen 12 til 18 aar, disse var saa vidt muligt sønner af foreningens medlemmer og oplærtes af musikdirigent ved den kongelige Livgarde, *Kai Nielsen*. Øvelserne afholdtes 2 gange om ugen i Københavns Navigationskoles lokaler, som velvilligt var stillet til raadighed til dette formaal.

De meget betydelige omkostninger ved anskaffelse af instrumenter, noder og uniformer samt den første undervisning, flere af drengene havde aldrig spillet før, blev udelukkende afholdt af direktør *Larsen*, og det maa erkendes, at musikkorpset har haft stor succes overalt, hvor det har assisteret. Forskellige provinsafdelinger har haft musikkorpset paa besøg flere gange, naar det har været muligt, men i betragtning af, at musikerne var lærlinge eller skoleelever, som skal have tilladelse til rejse, har det været umuligt at imødekomme alle anmodninger udefra, selv om ledelsen og ikke mindst drengene hellere end gerne vil efterkomme alle indbydelser. De har dog spillet ved flere sammenkomster baade her i København, bl. a. ved Sendemandsmøder og andre store fællesarrangementer, samt i Marineforeningens afdelinger ude omkring i landet, ja endog 2 gange i *Flottans Mäns* Malmøafdeling.

Paa samme maade har musikkorpset deltaget ved de aarlige Jubilarstævner paa Holmen, hvor de flinke og dygtige unge mennesker i høj grad har medvirket til at give denne store dag, hvor gamle orlogsgaster fra hele landet samles til jubilæumsfest, et smukt og festligt præg.

Marineministeriet har — ved selv at benytte musikkorpset ved genindvielsen af Søofficersskolen i januar 1946 — anerkendt dets dygtighed.

Drengene var iklædt uniform som orlogsgaster, dog med særlige distinktioner paa ærmerne, ligesom der i huebaandet læstes *Marineforeningen*, og kokarden var erstattet af Marineforeningens embleme, for derved at adskille de unge mennesker fra de indkaldte værnepligtige.

Siden begyndelsen af 1947 har Københavns afdelingens medlemmer erlagt et ekstrakontingent paa 3 kr. udelukkende til imødegaaelse af udgifter, nyanskaffelser af instrumenter, noder og uniformer m. v. Dette bidrag er gang paa gang blevet forhøjet og derved blevet en ekstraforhøjelse af kontingentet.

Senere har korpset faaet sine medlemmer fra andre og ældre kredse, ligesom deres faglige kunnen bedredes, dygtige som de var i sammenspil.

Her bør ogsaa omtales, at musikkorpset medvirkede den 5. maj 1946 ved et svensk-dansk Marineforeningsstævne i Taarnby paa Amager, og ligeledes ved Marineforeningens mindefest den 2. april 1951 for Slaget paa Rheden.

Heller ikke den veloplagthed, hvormed de unge musikere prægede det meget vellykkede 2-dages sendemandsmøde paa Bornholm i 1959 maa glemmes. De københavnske sejlklubber m. fl. har gennem aarene ogsaa gjort flittig brug af musikkorpset, og da det i en sen aftenstund trak op for fuld musik paa Langeliniekajen ved M/S HANS BROGES afgang til Sønderjylland med de danske Soldaterforeningers repræsentanter til festen paa Dybbøl 18. april 1964, gav det *Marineforeningen* ved denne gestus et godt omdømme blandt Landsoldaterne.

Musikkorpset medvirkede ligeledes ved Marineforeningens 50-aars jubilæum i 1963 og spillede her for første gang »Marineforeningens Jubilæumsmarch« skrevet til lejligheden af komponisten *Jan Møgaard*.

I hele sin opbygning og med sine begrænsede muligheder for i det store og hele at kunne virke udenfor det egentlige København var musikkorpset alene henvist til afdelingsplan: det kunne aldrig blive et fælles landsforetagende, som havde mulighed for at komme og spille overalt i vore afdelinger — hvor gerne de end ville.

Men trods alt, saa skylder *Marineforeningen* megen tak til *Københavns afd.*, som i saa mange aar med store økonomiske ofre har opretholdt sit musikkorps.

Det er kun at haabe, at tiderne engang vil ændre sig, saaledes at korpset vil kunne genopstaa, dets midlertidige ophævelse vil efterlade et savn, som *Hjørring afd.s* musikkorps som det eneste tilbageværende maa klare efter evne og formaaen.

-del.

Vore Marinestuer 1966

Der har tidligere her i bladet været efterlyst en adressefortegnelse over Marinestuerne, den første opfordring var der kun nogle enkelte, der reagerede paa; den 2den efterlysning har givet bedre resultat, omend den langtfra er fuldkommen, men ved at bringe de oplysninger, der er indkommet, kan maaske flere lokkes frem, saaledes at der senere kan bringes en mere fyldig oversigt.

Listen er skematisk, hvor oprettelsesaar er kendt, er dette vedføjet i parentes.

<i>Fredensborg</i>	Asminderød kro, Fredensborg. Tlf. (03) 285 Fredensborg 2. (1950) Har tidligere været paa »Landevejskroen«.
<i>Frederiksberg</i>	»Lindekroen« Roskildevvej 35, Valby.
<i>Frederiksværk</i>	Hotel »Skovlyst«, Torvet. Telefon (03) 345372.
<i>Hals</i>	Hals Hotel (1948). Telefon (081) 426 11 5. Marinestuen her er omtalt og afbildet i Turistbrochuren over Hals.

Haslev

Jernbanchotellet i Haslev. Telefon (03) 695325. (1937). Der har tidligere været Marinestuer paa forskellige steder i byen.

Hjørring

Hotel »Postgaarden«, genopstaaet i ny skikkelse, da Marinestuen med alt inventar gik til ved hotellets brand.

Holbæk

Hotel »Strandparken«, Kalundborgvej. Telefon (034) 35 616. (1963). Der har siden 1941 været Marinestuer forskellige steder i byen.

Kolding

»Grand« Hotel, Jernbanegade 54. Telefon (055) 22 0 22. (1961). Fra 1932 til 1961 var der Marinestue paa Hotel »Skandinavi« paa Kolding Havn.

Kongens Lyngby Restaurant »Lottenborg«, Lottenborgvej 14. Telefon (01) 87 00 16. (1945).

København

Restaurant »Kongens Have«, Kronprinsessegade 13. Telefon 11 13 04. (1958). Siden 1936 har der været Marinestuer forskellige steder i byen.

Marstal

Hotel »Danmark«. (1945).

Næstved

Wieses Hotel. Telefon (03) 72 00 52. Siden 1935 har der været Marinestue i Næstved paa »Bygningen«.

Præsto

Hotel »Svend Gønges Kro«, Adelgade 82. Telefon (03) 795 27. »Aabent hus« den første mandag i hver maaned. (1965).

Randers

Marinestue nr. 1 oprettet i 1927 og var i mange aar beliggende i »Gl. Toldbod« ved havnen. Efter 5 aar paa hotel »Gudena« i 1964 flyttet til »P. Smeds Hotel«, Burckesgade 4. Telefon (064) 20 47 29. Paa grund af pladsmangel er en samling billeder af gamle Randersskibe m. m. op hængt paa Sømandshjemmet, Østervold 42, Randers.

Ribe

»Weiss' stue«, Torvet. Telefon (054) 20 7 00.

Ringkjøbing

Hotel »Ringkjøbing«, Torvet.

Silkeborg

Restaurant »La Strada«s salon 2, Torvet 1. Telefon (068) 1 1475. Værten, *Fl. Kubel*, er gammel orlogsgast.

Skive

Restaurant »Nordstjernen«, Nordbanevej 33. Telefon (075) 1 459.

Struer

Carlsens Hotel, Østergade 54. Telefon (078) 50 0 45. (1965). Tidligere fra 1954 paa Restaurant Teglgaarden.

Svendborg

Hotel »Phønix«. (1958). Der har siden 1935 været Marinestue andre steder i byen.

Thisted

Hotel »Phønix«, Frederiksgade. Marinestuen har været lukket et aarstid paa grund af ildebrand, men er nu genaabnet.

Vejle

Vejle Haandværkerforening, Dæmningen 34. Telefon (058) 1 143.

Aarhus

Restaurant »Søsporten«, Lystbaadehavnen, Århus C. Telefon (061) 2 16 67. Der har siden 1941 været Marinestue forskellige steder i byen.

Tilgang af nye medlemmer i jan. kv. 1966

Aabenraa 1, Aalborg 2, Århus 8, Bornholm 17, Ebeltoft 4, Esbjerg 14, Fakse/Fakse Ladepl. 1, Fredensborg 2, Fredericia 1, Frederiksberg 1, Frederikshavn 11, Frederikssund 5, Frederiksværk 4, Gentofte 2, Glostrup/Taastrup 1, Grenaa 5, Hadsund 12, Hals 5, Haslev 1, Helsingør 1, Hillerød 3, Hirtshals 14, Holbæk 5, Hundested 15, Hørholm/Rungsted 10, Kalundborg 7, Kerteminde 2, Kolding 1, Kgs. Lyngby 1, Korsør 43, København 3, Lemvig 13, Marstal 2, Møen 2, Nibe 2, Nykøbing F. 1, Nykøbing M. 1, Nykøbing S. 1, Næstved 9, Odense 1, Padborg/Graasten 3, Randers 2, Ribe 2, Ringkøbing 15, Roskilde 2, Samsø 3, Silkeborg 5, Skagen 24, Skive 8, Slagelse 1, Stevn 3, Struer 4, Svendborg 12, Søllerød/Holte 3, Sønderborg 1, Vejle 3 og Vordingborg 7.

Tilgang ialt 332, afgang ialt 108, altsaa + 224 medlemmer.

Sø-Skæmt

Skib og hav

— Og da vi saa var midt paa det store og alt andet end stille ocean, sprang skuden læk, og selv om vi stod ved pumperne alle mand i otte dage i træk, var der til sidst saa meget vand i skuden, at det var umuligt at sige, om det var skibet, der var i Stillehavet, eller Stillehavet, der var i skibet, fortalte sømanden.

Marineforeningen gratulerer

- 3/1 Repræsentant *H. Nielsen*, Horsens afd. 70 aar.
14/1 Urmager *Hans J. E. Petersen*, Svendborg afd., 60 aar.
27/1 Skibsfører *J. Anker Nielsen*, Vindeby, Taasinge, Svendborg afd., 65 aar.
27/1 Aut. Vejer og Maaler *K. F. Ahrons*, Horsens afd. 60 aar.
- 1/2 Snedkermester *G. Høfde*, Horsens afd., 70 aar.
3/2 Fabrikant *Carl Christensen*, Klæstrup, Nibe afd., 75 aar.
3/2 Herreekviperingshandler *Aage Løkke*, Frederiksværk afd., 50 aar.
9/2 Depotejer *Hans Govendal Nielsen*, Frederiksværk afd., 60 aar.
13/2 Fabrikant *W. Petersen*, Horsens afd., 75 aar.
19/2 Maskinarbejder *H. Frederik Petersen*, Svendborg afd., 50 aar.
28/2 Direktør *B. P. Lauritzen*, Horsens afd., 60 aar.
- 1/3 Baadsmænd ved Randers havn *S. Juul Møller*, Randers afd., 60 aar.
5/3 Smedemester *Poul Rasmussen*, Holbæk afd. 50 aar.
9/3 Kroejer *Chr. Gade Madsen*, Lundeborg, Svendborg afd., 50 aar.
17/3 *Elohn Larsen*, Kongens Lyngby afd., 60 aar.
19/3 Redaktør *N. Chr. Christensen*, Horsens afd., 70 aar.
24/3 Sømand *Knud H. Whith*, Svendborg afd., 90 aar.
- 1/4 *Niels C. Hem*, Kongens Lyngby afd., 65 aar.
1/4 Skibsfører *Skjældbæk Raun*, Skovbostrand, Svendborg afd., 60 aar.
2/4 Snedker *E. H. Hetland*, Helsingør afd., 70 aar.
- 17/4 Blikkenslager *I. M. Sørensen*, æresmedlem af Skive afd., 87 aar.
19/4 *Poul Albrechtsen*, Kongens Lyngby afd., 65 aar.
24/4 *Boye Meyer*, Virum, Kongens Lyngby afd., 65 aar.
26/4 *Glarvester C. O. Hansen*, Horsens afd., 50 aar.
- 2/5 Vaskeriejer *E. Poulsen*, Horsens afd., 75 aar.
4/5 Malermester *Poul Erik Petersen*, Holbæk afd., 50 aar.
9/5 *Alfred Petersen*, Struer afd., 60 aar.
10/5 *C. H. Christoffersen*, Kongens Lyngby afd., 65 aar.
10/5 *Erik Malling Hansen*, Virum, Kongens Lyngby afd., 65 aar.
11/5 *Chr. Møller-Pedersen*, tidl. formand for Kongens Lyngby afd., 70 aar.
12/5 Landsretssagfører *K. Ronnow*, Aarhus afd., 65 aar.
15/5 Maskinarbejder *K. Voss*, Næstved afd., 80 aar.
18/5 Bogtrykker *Louis Rasmussen*, Ringkøbing afd., 75 aar.
18/5 Depotindehaver *Th. Hovalt Nielsen*, Randers afd., 50 aar.
20/5 Maskinarbejder *M. Lykkestrand*, Københavns afd., 80 aar.
23/5 Overinspektør *Aage Svendsen*, Holbæk afd., 50 aar.
24/5 *S. A. Schøller*, Københavns afd., 65 aar.
26/5 *Chr. Jørgensen*, Kongens Lyngby, 70 aar.
29/5 Tobakshandler *V. H. Vivild*, Næstved afd., 75 aar.
31/5 Fabrikant *H. Farso-Rasmussen*, Aarhus afd., 60 aar.
- 6/6 Blikkenslagermester *M. Frank*, Næstved afd., 50 aar.
8/6 *Gustav Landin*, Bagsværd, Kongens Lyngby afd., 65 aar.
10/6 Arbejdskonsulent *Jens Christensen*, Næstved, 50 aar.
12/6 *H. A. Andersen*, Kongensbro kro, Silkeborg afd., 85 aar.
15/6 *Anders Chr. Nielsen*, Hover, Ringkøbing afd., 85 aar.
18/6 Cykelhandler *H. Svendsen*, Karrebæk, Næstved afd., 75 aar.
24/6 *Hans O. Bidstrup*, Kongens Lyngby afd., 93 aar.
25/6 Købmand *Otto Petersen*, Svendborg afd., 75 aar.
29/6 *Thorvald Christiansen*, Kongens Lyngby afd., 60 aar.
29/6 Tømrer *Carl Christensen*, Randers afd., 50 aar.
30/6 Skibsfører *Hans Chr. Hansen*, Svendborg afd., 75 aar.
- 8/7 Kranfører *H. Bech Sørensen*, Aarhus afd., 75 aar.
9/7 Skræddermester *Per Lampe*, Københavns afd., 65 aar.
9/7 Isenkræmmer *H. Berg*, Ringkøbing afd., 60 aar.
13/7 Frisør *H. L. Jensen*, Vedbæk, Holbæk afd., 50 aar.
17/7 Kommandør *P. C. S. Jensen*, æresmedlem af Københavns afd., 75 aar.
19/7 Smedemester *Carl Reincke*, Randers afd., 50 aar.
20/7 *Olfert Boye Nielsen*, Kongens Lyngby afd., 70 aar.
22/7 Lokomotivfører *N. Juul Christensen*, Helsingør afd., 70 aar.
23/7 Bogholder *Kaj Angelo Wilken*, Københavns afd., 70 aar.
25/7 Fiskeskipper *J. Mose*, Ringkøbing afd., 60 aar.
31/7 *S. Sølvsten Sørensen*, Silkeborg afd., 60 aar.
- 1/8 *Harry Andersen*, Kongens Lyngby afd., 70 aar.
2/8 Skibbygmester *Carlo Nielsen*, Holbæk afd., 50 aar.
7/8 Orlogskaptajn *J. Bilde Jensen*, Københavns afd., 50 aar.
10/8 Bagermester *Th. Olsen*, næstformand i Helsingør afd., 50 aar.
18/8 Mejerist *S. H. Pedersen*, Næstved afd., 60 aar.
25/8 Maskinmester *I. P. Iversen*, Kongens Lyngby afd., 83 aar.
28/8 Værkmester *A. Christensen*, Københavns afd., 70 aar.
30/8 Varmemester *M. Schnell*, Københavns afd., 60 aar.

Københavns afd. har mistet to af sine ældste medlemmer, ingeniør *Gustav Andersen* og restauratør *John Meyer*, begge havde været medlem af Marineforeningen i over 50 aar, men trods deres høje alder saas de dog jævnlige ved sammenkomsterne.

Esbjerg afd.s mangeaarige medlem, fuldmægtig *Emil Hansen*, afgik 7/1 ved døden. Han havde siden afd.s oprettelse i 1922 været et meget aktivt medlem og for sin betydningsfulde indsats var han udnævnt til æresmedlem.

Efterat han var flyttet til Valby gjorde han ogsaa et stort arbejde paa Marineforeningens Hovedkontor, hvor han bl. a. tilrettelagde hele arkiveringsspørgsmaalet m. m. Med ham er en af de gamle støttepiller fra de første aar gaaet bort.

Gentofte afd. har i jan. og feb. mistet to trofaste medlemmer ved dødsfald: Frisørmester *R. M. Rasmussen*, Lyngby, og mekaniker *F. Bertelsen*, Kongens Lyngby.

Esbjerg afd.s medlem, fiskeskipper *Ejner Bjerg Andersen* omkom 17/1 i Nordsøen, da kutteren NINNA NONA blev paasejlet af en hollandsk trawler.

Frederikssund afd.s gamle æresmedlem *J. P. Kragsskov* er afgaaet ved døden 21/1 1966.

Bogense afd.s mangeaarige medlem, Købmand *Carl Emil Christoffersen*, afgik ved døden 8/2 i en alder af 70 aar. Han var et interesseret medlem, som havde skænket mange interessante ting til Marinestuen.

Ebeltoft afd. har mistet sin meget energiske formand, kobbersmed *Engberg Sørensen*, som gennem mange aar med ildhu arbejdede for fregatten JYLLANDS bevarelse. Ved begravelsen 26/2 blev der sendt krans fra samtlige afdelinger i distrikt X.

Aalborg afd.s mangeaarige medlem, redaktionssekretær *Knud Levison* er afgaaet ved døden 78 aar gammel. Han var gennem en aarrække en god pressemand for Marineforeningen, som han omfattede med stor interesse.

ÆRET VÆRE DERES MINDE.

særstilling sammen med de bornholmske Lodserier inden for dansk Lodstjeneste. Ligeledes fortælles om Århus lodstations bygninger, først den ældst kendte fra 1805 med lysthusagtigt ydre og ombygget i 1862. I 1899 blev den afløst af et nyt muret hus, der i 1926 fik tilføjet en etage. I 1953 blev der paa Pier 3 rejst et nyt lodshus paa 5 etager, hvilende paa 60 træpæle, men allerede i 1955 voksede dette til et veritabelt lodstaarn paa 8 etager med al moderne teknik og komfort for de vagthavende lodser.

Den lille bog er en kulturhistorisk lækkerbissen for søinteresserede.

Århus Handelsstandsforening udsender ogsaa et specielt maanedsbld ÅRHUS HAVN, der foruden interessante maritime oplysninger rummer en oversigt over afsejlinger fra Århus Havn, saavel i rute- som i liniefart.

M. H. Spies, den kendte forkæmper for veteranskibes bevarelse (se U. D. nr. 3, 1964 — spec. vedr. S/S SKJELSKØR) har skrevet en interessant og meget oplysende bog: »Veteran Steamers«, udsendt paa engelsk af CALTEX OIL. Her ristes især de gamle hjulskibe en minde-rune. Man glæder sig over de gamle skibes snurrige profiler i de mange illustrationer og følger med interesse de mange minutiose oplysninger samlet fra nær og fjern. Omend det ikke er fra dampskibenes pionerperiode, saa rummer bogen dog minder om en nu svunden tid, og den vil uden tvivl faa historisk værdi.

Det kan nævnes, at det engelske tidsskrift »Ships monthly« ogsaa bringer en række fyldige artikler om skibe, heriblandt om mange af ældre dato.

I hundredaaret for »Dampskibsselskabet paa Bornholm af 1866« oprettelse foreligger en fortræffelig beskrivelse af selskabets tilblivelse, historie og udvikling af forfatteren *Jørgen Vibe* og direktør *E. J. Woldike Nielsen* — fra begyndelsen med en enkelt lille damper til den store flaaede af moderne passagermotorskibe og motorfærger, der i dag sejler under rederiets smukke kontorflag med det kronede posthorn — pudsigt nok ejer selskabet — trods navnet — i dag ikke noget dampskib.

Talrige vanskeligheder har der været at kæmpe mod gennem to verdenskrige, økonomiske kriser, arbejdsstandninger og senest beslaglæggelse af skibene m. m.

De »store 66-baade« har dog ogsaa i de senere aar vist flaget uden for de hjemlige farvande paa velbesøgte turistrejser, og ikke mindst tilbageflytningen af den fra *Tristan da Cunha* evakuerede befolkning med m/s BORNHOLM i 1963 blev til ære for land og flag, rederi, skib og besætning.

Boganmeldelser

Som nyttaarshilsen 1965/66 har *Århus Havn* udsendt et interessant historisk arbejde af. dr. phil. *Emanuel Sejrr*: »Lidt om Lodser og Lodshuse i det gamle Århus«. Heri fortælles om ældre tiders forhold i havnen, om de saakaldte *Litsenbrødre*, om Århus kommunale Lodseri og dets

AALBORG

Aalborg Sømandshjem

Hyggelige restaurationslokaler og god mad
Teglgaardshaven . Tlf. 1986
Nymonterede værelser med rindende vand

AARHUS

Aarhus „Artol“ Renseri

Telf. 3 00 30

VILLY KYST GLARMESTER

TELEFON 6 96 96

Tordenskjoldsgade 3 — Aarhus
Aargang 8968/1928

AARHUS MASKINFABRIK

Telf. 3 67 44

Kraner — gravemaskiner og
transportanlæg

A/S AARHUS FLYDEDOK

og MASKINKOMPAGNI

Tlf. 3 40 00

— han sørger over
musikkorpsets nedlæggelse
i Københavns afd.

BORNHOLM**Skibsproviantering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. Haagenzen
 JUVELER, GULDSMED & GRAVØR
 St. Torv 8 - Telf. 270

ESBJERG

Claus Sørensen
 Esbjerg

H. J. Christensen & Søn
 VAADBINDERI OG TOVTØRRERI
 ESBJERG

»Hotel Spangsbjerg«
 Mødested for marineforeningens
 medlemmer
 ESBJERG Tlf. 1753 - 1754 - 1755

FREDERIKSHAVN

ELECTRA ¹/_s
 Elektroinstallatørfirma
 Danmarksgade 38 Frederikshavn Tlf. 239

Johan Damsgaard
 Kolonial & skibshandel
 Tlf. 63 Frederikshavn

P. CONRADSEN
 Teknisk maskinforretning
 SKIBSARTIKLER — OLIE TLF. 900

Einer Sørensen
 STEVEDORE
 Havnegade 11 - Telf. 932 - Frederikshavn

FYN

AKTIESELSKABET
SVENDBORG
 SKIBSVÆRFT

Carl Antonsen

Guld- og sølvsmed

N. Due-Petersen
 & Kryger INGENIØRER

Telf. 118 (3 ledn.) Svendborg

HIRTSHALS

Sig det med blomster

»VIOLA« Telf. 74

Levorsen & Jørgensen
 Lys-kraft-skibsinstallation-ekkolod
 Betjening dag og nat — Tlf. Hirtshals 11

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING**

Klaaborgs
CONDITORI
 Østergade 18-20

NYKØBING F.

Nykøbing F. Bryghus
 Lager og pilsner

NYKØBING M.**MORSØ STØBEGODS**

Nykøbing Mors

AKTIESELSKABET
 N. A. CHRISTENSEN & CO.
 Kongelig hofleverandør

RANDERS

AKTIESELSKABET
Bryggeriet „Thor“
 RANDERS

Chas. Mortensen
 SEJL, PRESENNING, FLAG OG
 TELTFABRIK
 Randers Telf. 529

ROSKILDE

Under Deres besøg i Roskilde bør De ikke undlade et besøg i den interessante marinestue

Hotel Prinsen
 Algade 13, Roskilde, tlf. 10 - 811

SKAGEN

Oscar Skougaard
 Aut. installatør Tlf 41345
 Skibradio, sendere og pejleantæg

Sejl, flag og presenninger
 Sejlmager Alex Jørgensen
 Skagen Tlf. 41423

THYBORØN

Thyborøn Fiskeauktion
 v/ Albert Steen - Telf. 57

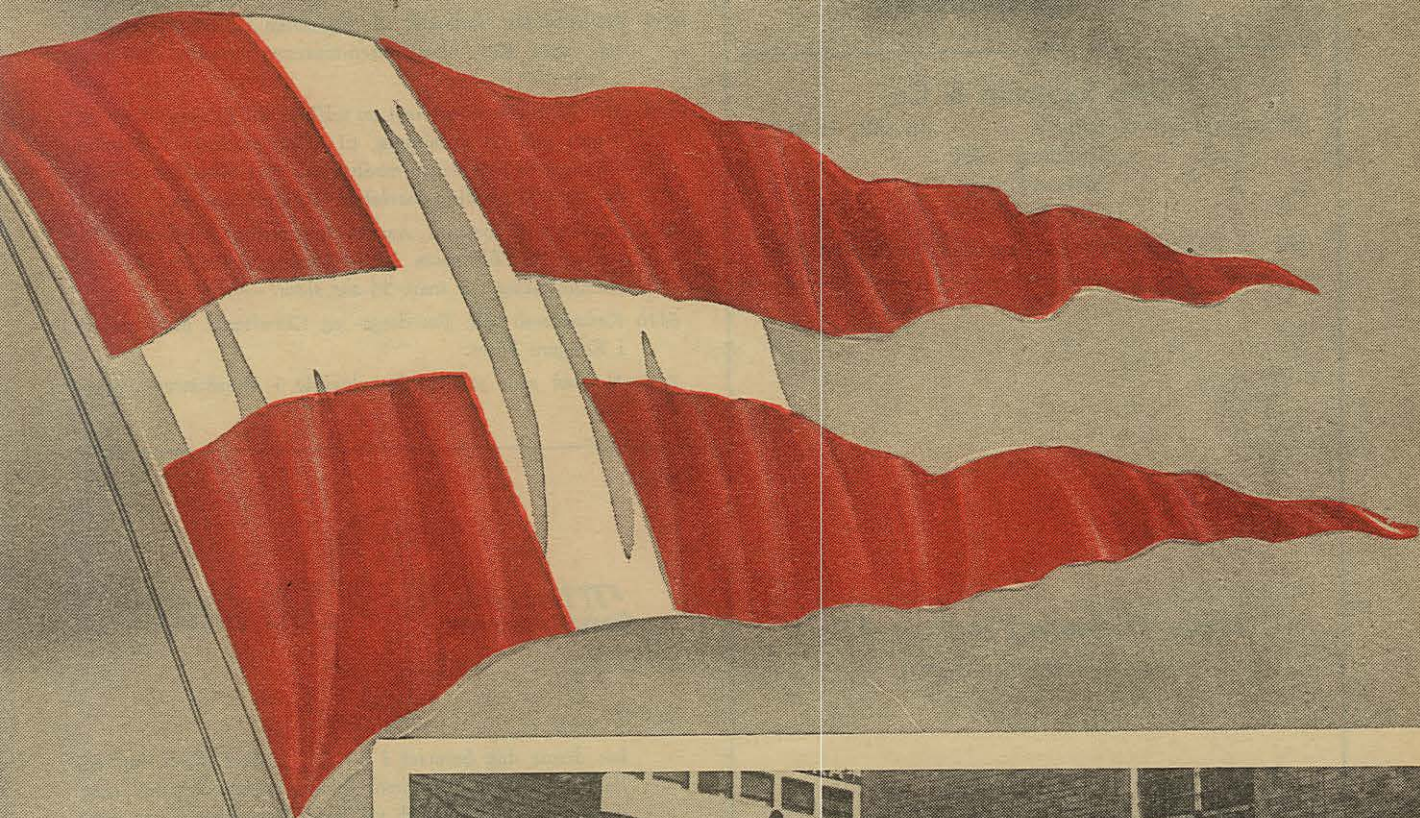
Udgivet af »Marineforeningen«. — Redigeret af G. Honnens de Lichtenberg.
 Marineforeningens hovedkontor, Havnegade 55. København K., ekspeditionstid
 daglig kl. 13—16, lørdag undtagen. Telf. PA 2886. Postkonto nr. 1608.
 Annonceekspedition: Amaliegade 22, Kbhvn. K., (01) 14 06 11, Postkonto 3253
 Holbæk Amts Bogtrykkeri, Holbæk.

MEMBER AF
 FORENINGEN AF DANSKE
 UGBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER

UNDER DANNEBROG

ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART

Hefte 3 - Septbr.
53. aarg. - 1966

Fra Kransenedlægningen ved Tordenskioldstatuen i Holmens Kirkes korsurtegaard paa 250 aarsdagen for kampen i Dynekilen. Søværnets Tambourkorps afgiver admiralsbonnør. Fra v.: Den norske Chargé d'affaires, den fungerende Søværnschef, Kontreadmiral O. Brinck-Lund og Marineforeningens Landssekretær

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

Jesper Chrisensen & Co.

Vin en gros
Nørregade 28 - København K.

A/S Em. Z. Svitzers Bjergnings-Entreprise

Otto Svenson & Co.

Dronningens Tværgade 7 Tlf. (01) 14 04 82
Grundlagt 1880
Vinforretning
Lager af cigarer
Lev. til Officersforeningen og Søofficersforeningen

Hede Nielsens Fabriker A/S

Horsens - Tlf. (066) 2 47 11

Højgaard & Schultz A/S

Civilingeniører og entreprenører

Hovedkontor: Ewaldsgade 9 - København N.

I. Chr. Andersen

Ost
Vimmelskiftet 41 - Telf. 1345 - 14345

MARINE- FORENINGENS

Kalender

- 15/9 *Københavns* afd. Besøg i BP-oliekompagniet, Amaliegade 15, med foredrag om olie og en søfartsfilm. Der sluttet med pølser og øl.
- 18/9 *Næstved* afd. indbyder til teateraften i Herlufsholm-hallen, hvor Kay Abrahamsen-tourneen opfører operetten „Farinelli“.
- 25/9 *Har Ribe* afd. tilrettelagt en udflugt for *Esbjerg, Fanø* og *Varde* afd. til Sydslesvig, til „Krammarked“ i Husum. Proviant til hele dagen medbringes. Pris Ribe-Husum-Ribe kr. 10,-. Tilmelding snarest til afd.sformændene.
- 4/10 *Aarhus* afd. besøger Aarhus lodsstation, hvorefter telegrafist *P. Thomassen* i Marinestuen fortæller om „en jordomrejse for snart 50 aar siden —“.
- 6/10 *Københavns* afd. Foredrags- og filmaften i Marinestuen i Kongens Have.
- 8/10 *Holbæk* afd. samles til aalegilde i Gundestrup færgekro.

20/10

har denne dag bestaaet i 50 aar, hvilket fejres ved en middag i Parkrestaurantens lokaler for medlemmer med damer. I sept. maaned vil der blive udsendt et nærmere program for festen, men reserver allerede nu denne dato.

Kirken skal være sømærke

En usædvanlig kirke, tegnet af arkitekt Jacob Blegvad, Aalborg, blev i pinsen indviet i Strandby nord for Frederikshavn.

Kirken har form som et skibsskrog, og formanden for menighedsraadet, fru Jensine Gravesen, Strandby, oplyser, at mange borgere i begyndelsen nærmest var chokerede over arkitekturen, men siden har ændret syn på kirken, der ogsaa skal tjene som sømærke. (Børsen)

Sejlskibe i Hannes Hus

Sønderhos ældste hus aabnedes i sommer som mindstue over sejlskibenes epoke. „Hannes Hus“ er mere end 300 aar gammelt og staar i samme skikkelse som for 200 aar siden. Dog er der kommet frisk sand paa gulvene.

Fondet „Gamle Sønderho“ har faaet huset foræret af fru Karen Sørensen, Sønderho, hvis familie har beboet huset gennem fire generationer. (Politiken)

Paa den gamle fregat JYLLAND, der ligger fortojet ved Ebeltoft, opførtes 24/7 et friluftsspil, arrangeret af *Miskow Makwarth* efter Sullivan-operetten PINAFORE. Lokale folk medvirkede, og stykket skildrede en episode i 1866, da JYLLAND besøgte Ebeltoft med den 16-aarige kadet Prins Carl, den senere Kong Håkon af Norge, om bord.

DYNEKILEN 8. JULI 1716

Et 250 aars minde

Af G. Honnens de Lichtenberg

Kampen i *Dynekilen* den 8. juli 1716 var uden tvivl den berømte dansk-norske søhelt *Peter Wessel Tordenskiolds* dristigste og mest betydningsfulde bedrift i hans alt for korte levnedsløb.

Tilmed fik denne kamp, denne fuldstændige sejr, en stor betydning i Nordens historie; den satte i virkeligheden en afgørende stopper for svenskekongen *Carl XII.s* krigslykke.

Svenske hærstyrker var i foråret 1716 væltet ind over Norges grænser; *Christiania* by (Oslo) var faldet, men fæstningen *Akershus* holdt dog stand.

Svært belejringsartilleri var nødvendigt, om dette felttog skulle bære frugt — men det lod sig ikke fremføre over land. Derfor drog svenskerne sydover for at sikre sig klippefæstningen *Fredriksten*, nøglen til Norges land, idet *Carl XII* forstod, at denne stilling maatte falde, om han skulle naa sit krigsmaal: Norges erobring. Det hertil nødvendige artilleri og anden forsyning maatte bringes frem sydfra ad søvejen.

Fra dansk-norsk side fulgte man de truende svenske operationer med bange anelser.

Allerede den 8. juni 1716 gjorde *Kaptajn Tordenskiold* den dansk-norske flaaedes *Generaladmiral, Ulrich Christian Greve Gyldenlöve*, skriftligt opmærksom paa faren for fæstningen *Fredrikstens* ud-sultning.

Fra de foregaaende aars kampe ved *Svensk-Pommern* under *Sebested* havde han kendskab til nogle grundgaaende, svært armerede skibe, stykpramme, som maatte anses for velegnede til skærgaardsoperationer, og med disse enheder maatte det være muligt at undsætte den belejrede fæstning ved at gennembryde det af svenskerne spærrede *Svinesund*.

Modsat samlede svenskerne ved *Göteborg* en anselig og vel-forsynet transportflaade med belejringsstyks, ammunition, proviant og andre forsyninger. Under dækning af en skærgaardsflotille arbejdede transportflaaden sig indenskærs nordover og naaede 5. juli i sikkerhed, som man mente det, i den nord for *Strömstad* liggende 4 sømil lange og trange fjord *Dynekilen*, fra hvis indre naturlige havn det udskibede krigsmateriel skulle føres over land til *Svinesund*. Den sidste korte sejlads vovede man ikke, thi *Viceadmiral C. C. Gabel* laa her med en stærk dansk-norsk eskadre og bevogtede.

Kaptajn Tordenskiolds tidligere anmodning om specialskibe blev efterkommet, og den 2. juli afgik han fra *København* med kurs nordpaa i spidsen for en eskadre paa 7 skibe med ialt 139 kanoner.

Den 7. juli gik denne eskadre til ankers ca. 6 sm fra indløbet til *Dynekilen*, og med sin sædvanlige flair for at indhente efter-

retninger fik *Tordenskiold* straks fastslaaet, at den svenske transportflaade efter egen opfattelse laa sikkert og trygt i den trange og utilgængelige *Dynekilen*.

Et andet af *Tordenskiolds* betydningsfulde karaktertræk: hurtig og beslutsum handling kom nu til rig udfoldelse. Her blev der ikke tid til først — som han burde — at melde sig til *Admiral Gabel* og indhente dennes godkendelse af omgaaende aktion.

Ej heller var der tid til krigsraad.

Næppe var der gaaet en vagt, før *Tordenskiolds* skibe atter var lettet og for en laber vestlig brise holdt ind mod det sine steder under 100 meter smalle sund.

Den oplagte chance maatte udnyttes.

Her opfattede *Tordenskiolds* taktiske geni straks situationen, og i spidsen for sin lille flaaestyrke holdt han ind mod sit maal. Stemningen karakteriseres bedst gennem en skibschef, *Kaptajnløjtnant Peder Gribs*, berømte svar paa chefens forespørgsel, om man ikke burde komme som ubudne gæster hos svenskerne:

„Har I ordre, saa har jeg lyst“.

Som den gode sømand *Tordenskiold* var, udnyttede han tilfulde sit kendskab til skærgaardskysten og til dens strøm- og vindforhold, da han gav sig i lag med den vovelige affære. Han lod sig sætte i land paa klippekysten ved *Dy-*

nekilens indløb og dannede sig herfra et overblik over forholdene i det smalle sund og over de fjendtlige skibes placering.

Hans manøvrer i det smalle løb var dristige, og samspillet mellem hans forskellige store og smaa skibe var forbilledligt. Endelig virkede hans personlige optræden som den fødte leder opflammende saavel paa officerer som paa mandskab og fik dem til at øve en næsten overmenneskelig indsats.

Den svenske hovedvej „*Rikstvä'ren*“ slynger sig i dag nordover gennem *Bohusläns* afvekslende klippe- og skovfyldte terræn. Ca. 8 km fra den norske grænse med den strategisk vigtige *Svinesundbro* falder landevejen ned i lavlandet og løber langs bredden af en stille og fredfyldt vig med et smalt indløb vestfra. I dag aander der stilhed og ro paa den lille holm i vigens bund, hvorfra en træbro fører over til strandbredden ved landevejen. Tæt ved holmen skyder der sig et lavt næs ud fra nord og syd.

For 250 aar siden var situationen og stemningen en anden. Inderst i bunden af *Dynekilen* laa den svenske transportflaade, delvis dækket af et tolv-punds batteri paa holmen, samt af stykprammen *STENBOCKEN*, talrige gallejer og andre mindre fartøjer. Dog synes det, som om svenskernes aarvaagenhed og ud-

Denners berømte portræt af Peter Wessel Tordenskiold (Frederiksborg)

kigstjeneste var lullet til ro i denne fjerne krog med sit meget smalle indløb. Herinde maatte der da være sikkerhed for en fjende — blot ikke for en Tordenskiold.

Angrebet blev en fuldstændig overrumpling af svenskerne, som havde undladt de simpleste sikkerhedsforanstaltninger bortset fra et par observationsfartøjer. De ydede dog tapper modstand, men overfor ilden fra de kraftige stykskibe, som blev indbugseret det sidste stykke vej af gallejerne, maatte selv batteriet paa Holmen og de svenske skibe give op.

Klokken 14 var kampen endt — fjenden havde strøget flaget. —

Faren var dog ikke ovre, thi bugseringen af egne og erobrede enheder var en nok saa haard opgave. Den opstaaende landbrise blev en god hjælp; men ligesom i angrebets sidste fase var den svenske infanteriild en alvorlig og stærkt hæmmende trussel mod udbringningen af sejersbyttet. Først kl. 22 var arbejdet med at ødelægge eller bortføre transportflaaden og krigsfartøjerne afsluttet, og ved dag gry var Tordenskiold med egne og erobrede skibe i god behold naaet ud i rum sø.

Det fuldstændige nederlag blev af afgørende betydning for kampene i Norge. Belejringen af Fredriksten maatte opgives, og de svenske tropper trak sig tilbage.

Felttoget mod Norge var standset for denne gang.

Kampen i Dynekilen vil blive mindet i Nordens historie til sene tider. Gennem sin dristige indsats viste Tordenskiold her sine store evner og sit kendskab til skærgaardens muligheder under en langvarig krig. At han ogsaa som krydserchef og som eskadrechef øvede fremragende indsats, maa naturligvis heller ikke glemmes.

Mangt og meget — mer eller mindre korrekt — tillægges ofte helteskikkelser af Tordenskiolds format, men i denne af hele befolkningen beundrede nationalhelt møder vi en fuldgod søkriger og flaadefører, som ikke mindst i

Dynekilen den 8. juli 1716

indskrev sit navn uudsletteligt i Danmarks og Norges historie.

(Tidsskrift for Søværnen)

Mindedagen for Tordenskiolds sejr 8. juli 1716

250-aarsdagen for *Peter Tordenskiolds* sejr i Dynekilen blev fejret baade i Sverige, Norge og Danmark.

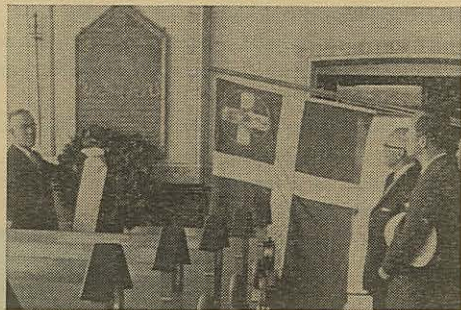
I Dynekilen rejste Dansk Sejlerskole, Odense, sammen med Norsk Tordenskioldforbund en mindesten og afsløringstalen blev holdt af chefen for Marinekommando Vest, den svenske Konteramiral *Hans Uggla*.

I Danmark blev dagen mindet ved „Flagning over toppene“ paa alle Flaadens enheder, og ved parader blev der holdt foredrag om Dynekile-kampens forløb.

Ved Holmens kirke i København var der officiel kranselægning ved Tordenskiolds statue og sarkofag. Et æreskompagni med Søværnets Tambourkorps i spidsen var opmarcheret i Korsurtegaarden, hvor først den norske Chargé d'affaires *B. T. Augdal* lagde det norske Sjøforsvars krans. Den fungerende Søværnschef, Kontreadmiral *O. Brinck-Lund* henlagde en krans fra den danske Flaade og Fuldmægtig *Honnens de Lichtenberg* var mødt med Marineforeningens krans. Efter at den fg. Søværnschef derpaa havde udtalt et: „Ære være Viceadmiral Tordenskiolds minde“ afgav Tambourkorpsset Admirals-Honnørsignal. Derefter blev der af de samme lagt kranser ved sarkofagen i Holmens kirkes kapel, der var omgivet af mange private blomsterhilsner og kranser.

En af Tordenskiolds gode vaabenfæller fra Dynekilen og andre kampe, Kaptajn *Peder Grib*, Chef for galioten WINDHUNDEN — ikke mindst kendt for sit kække svar til Tordenskiold, da denne inden kampen spurgte, om Grib ville

være med til at vække Svenskerne: „Har I Ordre, saa har jeg Lyst — “ — ligger begravet paa Erritsø kirkegaard og i kirken findes en mindetavle, paa siden af denne er Gribs venstrehaandskarde anbragt, han havde mistet højre arm i kampen ved Strømstad 1717. Forøvrigt endte han sine dage som transportforvalter ved Snoghøj færgeri.

Fra bekransningen i Erritsø kirke. — T.v. for mindetavlen ses *Fredericia* afd.s formand, *Skorstensfejermester Haüser*, t. h. for flaget *Hovedbestyrelsesmedlem*, *Fabr. M. Burchardi*, *Kolding*.

Marineforeningens *Fredericia* afd. havde paa Dynekile-dagen mindet Tordenskiolds gamle medkæmper paa den smukkeste maade. I overværelse af Hovedbestyrelsesmedlem, *Fabr. M. Burchardi*, *Kolding*, Chef og officerer fra det britiske Marine-skoleskib PANDORA og flere medlemmer lagde Afd.sformanden, *Skorstensfejermester Haüser* efter en mindetale, en krans ved mindetavlen, medens flaget blev sænket. Den smukke højtidelighed vakte stor interesse i omegnen og var genstand for indgaaende omtale i dagspressen.

Det bør ogsaa nævnes, at den 22/7 kom Førerne fra de fem nordiske skoleskibe, der var samlet i København efter den store skoleskibskapsejls: CHRISTIAN RADICH, SØRLANDET og STATSRAAD LEMKUHL fra Norge samt DANMARK og GEORG STAGE fra Danmark, i spidsen for elevdeputationer sejlene til den gamle kronometertrappe ved Holmens kirke for at lægge en norsk og dansk krans ved søhelstens sarkofag.

Ref.

Tordenskiold som mesterskytte

Det har ofte været fortalt, at *Tordenskiold* var en meget dygtig pistolskytte, han skulle f. eks. kunne „blæse“ det sorte i et Spader Es ud med ét skud, naar kortet blev holdt frem i passende afstand.

I en optegnelse fra 1867, der skyldes daværende pastor *Friis*, *Horne*, forekommer der en enkelt oplysning om Tordenskiold, der til en vis grad falder sammen med ovenanførte:

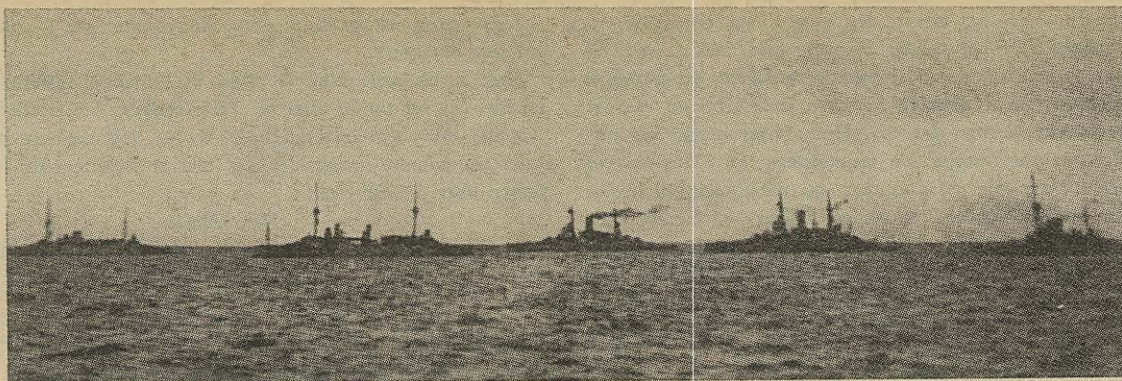
Meddelelsen har *Friis* fra *Maren Buhelt*, *Træhøj* i *Asdal* klit, født i Ø. Risør 1795, og som under syvaarskrigen med englænderne bosatte sig i Danmark, hvor hun i 1818 blev gift i *Asdal* kirke med den indvandrede böhmer *Augustinus Buhelt*, kendt som handelsmand og skipper.

Maren Buhelt fortalte, at en af hendes oldefædre tjente under Tordenskiold i flere aar, og han var ogsaa med i Dynekilen i 1716. Hans navn var *Sivertsen*

Han havde fortalt, at Tordenskiold plejede at lade matroserne skiftevis holde en stor toskilling eller lignende mønt mellem fingrene, hvilken han saa skød fra dem uden nogensinde at saare dem. Den matros, som det „gibbede“ i, naar skuddet gik af, og kuglen susede hen over hans hoved, blev overøst med en mængde forbandelser; thi Tordenskiold brugte lige saa mange eder som anstændige ord.

(Vendssysel Tidende)

2. Eskadre i Store Bælt den 4. november 1917

fra v.: Krydserne HEJMDAL og GEJSER samt Kystforsvarsskibene
HERLUF TROLLE, OLFERT FISCHER og SKJOLD

Tildragelser herhjemme ved verdenskrigens udbrud i august 1914

Den 1. august blev der indkaldt 2700 mand til Marinen og Kystartilleriet. Da jeg havde aftjent min værnepligt ved Marinen i 1913, var jeg en af dem, der tidligt den 1. om morgenen blev vækket ved, at der blev banket kraftigt paa døren. Udenfor stod en mand med en indkaldelsesordre, hvorpaa der stod: „Han skal møde o. s. v.“ Jeg opholdt mig dengang i Stubbekøbing, hvorfra jeg afgik med damper kl. 6 til Masned Sund, hvor jeg mødte en halv snes mand, der ogsaa var beordret til at møde uopholdeligt. Vi var nærmest af den mening, at det drejede sig om en sikkerhedsforanstaltning, og at ingen turde begynde en krig med de vaaben, der var til raadighed. Men vi blev klogere, og hvad har vi ikke oplevet siden. —

Ved 11-tiden naaede jeg ud paa Orlogsværftet, hvor det straks gik til beklædningsmagasinet, og sidst paa eftermiddagen var jeg atter ombord i mit gamle skib OLFERT FISCHER. Jeg fik mit gamle nr. — 328 —, ja — og saa traf jeg flere af kammeraterne fra aaret før. —

Der var travlhed med at udruste skibene, saa de kunne stikke i søen hurtigst muligt. Et par dage efter stod vi til søs — først rundt i Sundet for at rette kompas; og den 6. om aftenen laa vi til ankers paa Stubben ud for Charlottenlundfortet. — Det var en dejlig sommeraften. Cheferne var til møde ombord i et af skibene — vi laa nemlig sammen med PEDER SKRAM og HERLUF TROLLE. For dem, der ikke kender disse skibe, kan jeg oplyse, at det var tre ensbyggede skibe af Monitor-typen, hver med en besætning paa ca. 400 mand. OLFERT FISCHER blev bygget 1901 og var 81 m langt og 15 m bredt og havde et dybtgaaende paa 5 m. Husker jeg ret, var OLFERT FISCHER paa 4555 deplacementtons. Det var panserskibe, som laa lavt paa vandet. Dækket var kun ca. 1 m over vandlinien. Skibene var pansrede 1 m over og 1 m under vandlinien. Sidepansrene havde paa midten en tykkelse paa 190 mm, der aftog mod stævnen til 150 mm. Dækket var ogsaa af panser med en tykkelse af 150 mm. Midt paa skibene var en overbygning med kobrygge paa hver side paa ca. 80 cm. — I hvert hjørne af overbygningen var der en kasseemat, hvori der stod en 15 cm kanon. Paa overbygningen var der monteret 6 stk. 75 cm antitorpedokanon. Paa for- og agterdæk var der hvert sted et drejeligt kanontaarn med en 24 cm kanon i hver. Desuden var der antiluftskytts. —

Ved 9-tiden samme aften kom skibscheferne atter tilbage. Der blev derefter givet ordre til at hive ankrerne hjem, hvorefter vi atter gik ind til Flaadens Leje, og som sædvanlig fortøjede ved Dokøen.

Paa turen ind gik der rygter om, at Tyskland havde forlangt, at Danmark afmobiliserede, og saa ville vi, der netop var indkaldt, atter blive hjemsendt — — — men vi fik noget andet at vide. Det var nemlig den skæbnsvangre 6. august, da Sikringsstyrken blev indkaldt paa grund af Tysklands krav om, at Danmark skulle spærre Storebælt med miner. Efter et vigtigt statsraad blev det med Englands billigelse bestemt at udlægge miner.

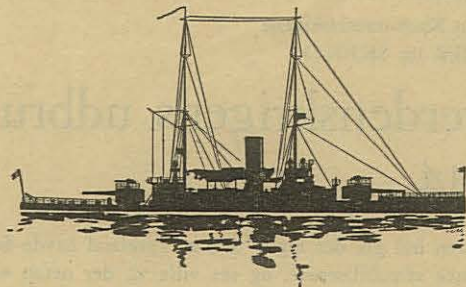
Da vi gik til kaj, stod Kasernens mandskab klar til at hjælpe til med at udruste skibene med alt det, vi ikke fik med i første omgang, og det gik hurtigt. — Jeg husker, vi bar kul ombord i kurve — to mand om hver kurv — det var ellers et job, vi ikke plejede at give os af med. Skibene blev udrustede som til langfart; men ingen af os anede, hvor farten gik hen. Ca. kl. 2 nat gled vi ud gennem Bomløbet. Sjældent har der været saa mange mennesker paa Langelinie paa den tid af natten. Flere vinkede; men alle stod ellers som tavse tilskuere. — Saasnart vi havde passeret Trekrøner, gik kursen nordpaa. Vi, der havde frivagt, fik lov at gaa til køjs; men vi paa 2. skifte havde dagvagt og blev purret ud igen kl. 0400, da vi passerede Helsingør. Da vi havde passeret Lappegrunden, fyrskib, varskoede udkiggen fra mærsen, at en krydser fulgt af to torpedobaade var i sigte. Da vi kom nærmere, viste det sig at være DFDS's rutebaad C. P. A. KOCH, som dengang betjente København/Århus ruten. Den havde udsvingede davider, og baadene var klargjort til affiring. Bagefter den sejlede to tyske torpedobaade. I morgendisen og paa afstand saa det ikke ud til at være et fredeligt handelsskib. OLFERT FISCHER, der kun fulgtes af to torpedobaade, gav disse ordre til at holde ud om styrbord paa parallel kurs, saaledes at C. P. A. KOCH og de tyske torpedobaade løb imellem. Da de passerede os, stod mandskabet ved antitorpedobaadsskytset klar til at skyde; men der skete intet. Vi passerede hinanden uden hilsen af nogen art. Samtidig overhalede de tyske torpedobaade C. P. A. KOCH med kurs mod sundet.

Da vi havde passeret Sjællands Odde, gik vi til ankers. Alle mand blev pebet paa dæk, og vi fik at vide, at Flaaden var delt i første og anden eskadre. Første eskadre skulle blive i Sundet, og anden eskadre — hvortil vi hørte — skulle ned og udlægge miner i Storebælt¹). Denne meddelelse blev givet os af kommandør *Garde*, der var eskadrechef. Som skibschef havde vi kommandør *Bauditz* og som næstkommanderende kaptajn *Schou*.

Der blev udlagt to minefelter — et syd og et nord for færgeruten Korsør—Nyborg. Saavidt jeg husker, udlagdes først

kontaktminer — det var miner, der blev udlagt gruppevis, og til hver gruppe blev der sænket en kasse med trækul og zink, idet trækul og zink i forbindelse med søvand giver en galvanisk strøm stærk nok til at sprænge en mine. Inde i minen var der et cylinderformet hulrum, der stod lodret, naar minen var forankret. Foroven var fastgjort en magnetstang, og i bunden var der kviksølv. Naar minen fik et stød, saa magnetstangen kom i forbindelse med kviksølvet, sprængtes minen. — Senere blev det lavet om, idet minerne blev sat i forbindelse med elektriske kabler til land. Herfra kunne minerne saa armeres eller desarmeres. I tæt taage kunne minerne saaledes være desarmerede. Blev dette foretaget, gaves der ikke nogen officiel bekendtgørelse herom.

Silhuett af Kystforsvarsskib med høj rejsning.

Vor ankerplads var midtvejs i Østerrenden mellem Korsør og Halskov. Der blev lagt et telefonkabel fra land ud til en bøje paa ankerpladsen, saaledes at vi havde fast telefonforbindelse med land. Kul fik vi fra DFDS's skibe, som kom paa siden af os. Hver dag ved middagstid kom et af Fyrvæsenets skibe KATTEGAT med proviant, vand og forsyninger.²⁾

Hvad angaar landlovsforholdene, gik der 1½ maaned, inden vi fik landlov. Situationen var nemlig kritisk, og i stedet for skiftevagter gik vi kvartersvagter med det ene skifte paa post. Fri-vagten fik lov at gaa ned om læ, men skulle være klar til at komme paa dækket, naar der blev pebet. Med andre ord maatte hele dæksbesætningen stille paa dækket to gange hver nat — kl. 24 og kl. 04, naar vagten tønnede — der var saaledes ikke noget, der hed „bondenat“. Da vi begyndte at faa landlov, blev det kun til 3 timer om ugen og kun eet skifte ad gangen. Om det var, fordi man ikke turde slippe for mange løs paa een gang efter 1½ maaned ombord, ved jeg ikke; men jeg husker, jeg var med første skifte, der kom i land. Naar vi blev afhentede, var næste skifte med baadene ind. Hvor godt tiden blev udnyttet af flere, kan jeg fortælle et lille eksempel paa. Anden gang vi fik landlov, mødte en konstabel op hos næstkommanderende og anmodede om ekstra 3 timers landlov, da noget af hans familie kom til Korsør for at hilse paa ham. Den med familien troede næstkommanderende ikke paa og sagde til ham: „Jeg kan ikke forstaa, hvorfor De skal have 6 timer i dag, Olsen

- 1) Under hele krigen laa der i det saakaldte „Madam Sommers Hul“ i Korsør havn en gammel troppetransportbaad fortøjet som materieldepot for Storebælteskadren. En Overbaadsmand herskede her, populært betegnet som chef for „III Eskadre“.
- 2) Fyrtransportskibet KATTEGAT var under hele krigen post- og forsyningsskib for Storebælteskadren, hvortil den med sine store vandtanke — beregnet til fyrskibspoststurene — var velegnet. KATTEGAT afgik hver formiddag efter morgenpostens ankomst fra Korsør til „Standeren“, hvorfra posten fordeltes til de forskellige enheder, som tørnvis ogsaa fik vand fra fyrtransportskibet. Derpaa gik turen til Nyborg for at fylde op med ferskvand, da Korsørvandet var af ringere kvalitet, og KATTEGAT returnerede derpaa til Korsør.

— sidste gang naaede De et udmærket resultat paa 3 timer. Det kan ikke bevilges!“

Efter 8 maaneder blev vi afløst af HERLUF TROLLE. Og det blev nu vor tur til atter at „faa Kronborg om styrbord“.

Skulle der være unøjagtigheder i det, jeg her har skrevet, beder jeg læserne undskylde mig. Det er skrevet efter hukommelsen over 50 aar efter.

Hans Møller,

Aargang 1912, medlem af MF.s Aarhus afdeling.

Fra Hav og Havn

Den 25/7 inspicerede H. M. Kongen fra DANNEBROGS bro under forbisejling de 6 store raasejlere og mange andre skibe, der var opankret paa Københavns inderred, medens 600 skoleskibelever mandede ræer. Efter kongerevyen marcherede eleverne med Søværnets Tambourkorps i spidsen til præmieuddeling i *Tivoli*.

I aarets store skoleskibe-sejls „The Tall Ships' Race“ fra Falmouth til Skagen deltog 5 store raasejlere, DANMARK og GEORG STAGE blev henholdsvis nr. 4 og 5.

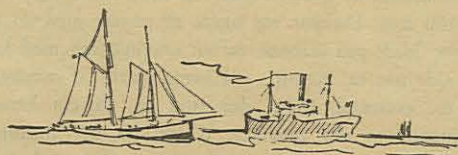
Marineforeningens sølvpokal gik til det norske skoleskib CHRISTIAN RADICH, medens DANMARK modtog Godthaab afd.s skjold.

Blandt andre kapsejladser arrangeret i anledning af Kongelig Dansk Yachtklubs 100 aars jubilæum kan nævnes, at 2 danske fartøjer, Marinens THYRA og Ingeniør Molichs WESTLAND fra Hundested, deltog i det transatlantiske race fra Bermuda til Helsingør.

I anledning af K.D.Y.s 100 aars jubilæum har den kgl. Porcelænsfabrik fremstillet et særligt K.D.Y.-drikkekrus samt et særligt Marinekrus.

Paa den store søfartstudstilling i FORUM i København 27/5—5/6 som fik en krank skæbne ved det ringe antal besøgende, det til trods for det gode formaal: at vække interesse og forstaaelse for dansk Søfart og dertil knyttede erhverv, hvad der nok kunne tiltrænges herhjemme, hvor vi er alt for lidt „seaminded“, havde Marineforeningens Godthaab afd. haabet paa et godt salg af lodsedler. Lotteriets formaal var at skaffe midler til unge grønlanderes sømandsuddannelse paa skoleskibene GEORG STAGE og DANMARK. Der var med støtte fra københavnske Marineforeningsafdelinger gjort store anstrengelser for et omfattende salg af lodsedler og fra Grønland var nedsendt mange værdifulde gevinster.

Desværre var salget saa minimalt, at kun ganske faa lodsedler blev udtrukket med gevinst; synd og skam for det gode formaal.

Meld dig til

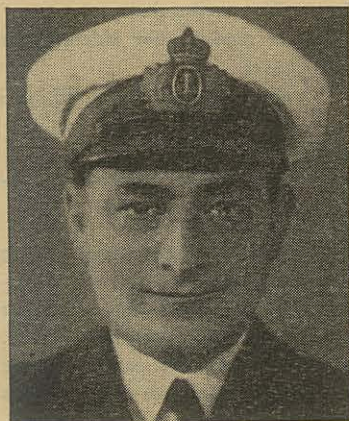
Marinehjemmeværnet

Fra Hovedbestyrelsen

I løbet af sommeren er to tidligere Hovedbestyrelsesmedlemmer afgået ved døden.

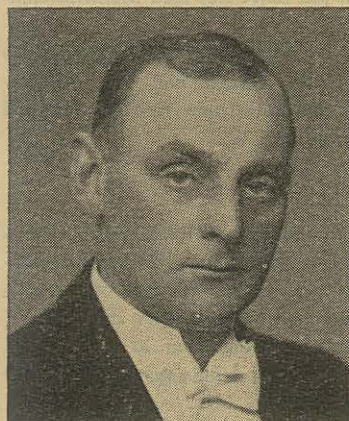
Kommandør *C. V. Evers*, der afgik fra Søværnet som chef for Søofficersskolen, havde været medlem af Hovedbestyrelsen

fra 1938—45 og tog i den tid med iver og interesse del i foreningsledelsens arbejde. Ogsaa efter sin afgang fra Hovedbestyrelsen fik vi ofte en hilsen og gode raad fra Kommandøren, det var især Orlogsmuseets fremtid, der laa ham meget paa sinde. Efter lang tids sygdom døde Kommandør Evers 1/6. Til Marineforeningen har han testamenteret en meget smuk vase med VALKYRIEN som motiv, en

gave fra Krydserens officerer til Prins *Valdemar*, der var chef paa det bekendte togt til Østen; ligeledes modtog vi Kommandørens søofficerssabel og nogle martime billeder.

Skibbygmester *Søren I. Kjeldsen* havde med glødende interesse gennem mange aar arbejdet for Marineforeningens sag.

I 1929 deltog han for første gang som afdelingsformand i Sendemandsmødet i Odense, og siden da var han en trofast deltager i landsmøderne. Han var formand for Esbjerg afd. fra 1929-40 samt 1945-52 og i aarene 1946-52 tog han virksomt del i Hovedbestyrelsens arbejde. Senere flyttede han til København og blev medlem af Gentofte afd., indtil han for nogle aar siden vendte tilbage til

Esbjerg for at nyde sit otium — og her afgik han ved døden 17/6 1966.

Marineforeningen skylder begge de afdøde tak for interesse og aktiv deltagelse gennem en lang aarrække.

ÆRET VÆRE DERES MINDE.

Paa Helgolandsdagen, den 9. maj, blev der som sædvanligt lagt krans ved Suensons-mindesmærket i Nyboder.

Kontreadmiral *Bahnsen* lagde Søværnets krans, Kommandørkaptajn *K. Hertz* bragte kransen fra Marineforeningen og Assurandør *Hedemann* kom med krans fra Fregatten JYLLANDS venner. Til stede var ogsaa Nyboders Kommandant, Kommandør *Ulf Hertz*.

Sendemandsmødet i Aarhus

Det aarlige sendemandsmøde fandt sted 22. maj i Aarhus, hvor den lokale afd. havde gjort store anstrengelser for at afvikle mødet paa bedste maade.

At kammeratskabsaftenen om lørdagen kom til at lide under pladsmangel, kan man ikke laste arrangørerne for. Kun meget faa medlemmer havde forud anmeldt deltagelse, men saa satte det daarligere vejr ind, og pludselig skulle alle ud i „Søsporten“, hvor værten tilmed løb fra aftalen og lukkede den anden organisation ind, hvad han slet ikke havde plads til — det maa vi lave bedre til næste aar.

Orlogskaptajn *J. K. Olsen* valgtes til mødets myndige dirigent og Marineforeningens formand, *KK Hertz* indledte med at udbringe et leve for vor æresformand, til hvem der sendtes telegrafisk hilsen og fra hvem der indløb telegram.

Af formandens beretning skal kun kort refereres, at der har været en medlemsfremgang paa 322; der er 92 afdelinger, 8 skyttelav og 75 marinestuer.

Mødeprocenten kunne være bedre, her vil der kunne sættes ind næsten overalt.

Formanden mindedes ogsaa de mange kammerater, der var gaet bort; berettede om arbejdet paa Hovedkontoret med kartoteksomlægning m. m. samt oplyste, at der, ja, det er sørgeligt atter at maatte gentage det, at der er altfor store kontingentrestancer. Pr. 1/5 1966 skyldte 8 afd. kontingent for hele 1965 og 3 afd. for en del af 1965 — det er denne mangel paa likvid kapital, der virker hæmmende paa Hovedbestyrelsen og kontorets arbejde.

Forskellige taler havde ordet, og det blev vedtaget at søge samarbejde med A/S Frederikshavns Avis om udgivelse af medlemsbladet.

Saa var der kontingentforhøjelsen. Hovedbestyrelsen havde ønsket kr. 4.— og gennem en grundigt og indgaaende redegørelse fra formanden var dette ønske motiveret — afstemningens resultat blev en forhøjelse paa kun 2 kr.

Som afslutning paa Sendemandsmødet kunne Københavns afd.s formand, *O. Reumert*, under hyldest fra mødets deltagere, overrække Marineforeningens formand 25-aarsemblemet.

Efter sendemandsmødet sluttede dagen med en fornøjelig frokost hvortil damerne var mødt. Blandt gæsterne bør nævnes chefen for Søværnets operative Kommando, Kontreadmiral *A. Helms*, der holdt en smuk tale for Marineforeningen.

For særlig interesserede forefindes der hos de forskellige distriktsrepræsentanter stenografisk referat af sendemandsmødet til udlaan.

Efter sendemandsmødet i Aarhus er Marineforeningens Hovedbestyrelse og dens udvalg sammensat som følger:

Formand: Kommandørkaptajn *K. Hertz*, København (1) (7).

Næstformand: Inspektør *O. H. Maegaard*, Rungsted/Hørsholm (1) (3) (4).

Landssekretær: Fuldmægtig *G. Honnens de Lichtenberg*, København (1) (3) (4) (5) (6).

Hovedkasserer: Orlogskaptajn *S. Thorlund Nielsen*, Gentofte (1) (5) (6) (7).

Distrikt I Storkøbenhavn, Boghandler *O. Reumert*, København (2) (4).

Distrikt II Sjælland N., Maskinmester *Hans Pedersen*, Frederiksværk (1).

Distrikt III Sjælland W., Blikkenslagermester *I. Strangholt*, Roskilde (5) (6).

Distrikt IV Sjælland S., Kontorbestyrer *E. Nielsen*, Næstved (1).

Distrikt V Bornholm, Kaptajn *C. Thomsen*, Rønne.

Distrikt VI Lolland-Falster, Forretningsfører *E. Semberg*, Nakskov (2).

Distrikt VII Fyn, Ingeniør *E. Fylling*, Odense (2).

Distrikt VIII Jylland SE., Fabrikant *M. Burcharth*, Kolding (3).

Distrikt IX Jylland SW., Direktør *K. Schröder*, Esbjerg.

Distrikt X Jylland Midt, Omsorgskonsulent *E. Schytte Hansen*, Randers.

Distrikt XI Jylland NW., Direktør *Rothaus Larsen*, Nykøbing Mors.

Distrikt XII Jylland N., Taksator *Arne Sørensen*, Aalborg.

Distrikt XIII Oversøiske afd., Bagermester *A. Echwald*, Godthaab, Grønland.

(1) = Forretningsudvalget. (2) = Lovudvalget. (3) = Agitationsudvalget. (4) = Jubilarudvalget. (5) = Bladudvalget. (6) = Repræsentant i „Soldatens og Orlogsgastens Fond“. (7) = „Admiral Carstensen's Fond“; den til enhver tid værende chef for Søværnets Personelkontor, p. t. Kommandørkaptajn *A. Clausen*, er medlem af dette fonds bestyrelse.

Marineforeningens revisorer og revisorsuppleanter:

1) valgt 1965 for en 2-årig periode: Kontorchef *A. Aarre* og Kontorchef *S. Worm-Pedersen*,

2) valgt 1966 ligeledes for en 2-årig periode: Kaptajn *S. E. Fabricius* og Direktør *V. Thomsen*.

Hovedbestyrelsen havde efter sendemandsmødet i Aarhus en meget indgaaende drøftelse om bladspørgsmaalet med repræsentanter for *Frederikshavn* afd., hvorefter trykningen af medlemsbladet blev udbudt mellem to af tilbudsgiverne: Holbæk Amts Bogtrykkeri og A/S Frederikshavns Avis. Da den sidstnævnte tillige tilbød at overtage annoncetegningen paa meget favourable vilkaar, er der fra 1. aug. 1966 truffet aftale om trykning af UNDER DANNEBROG i Frederikshavn. Saavel Marineforeningen som Frederikshavns Avis gaar med stor interesse ind i et fremtidigt samarbejde om at gøre vort medlemsblad saa godt og lødigt som muligt i erkendelse af, at det som et nødvendigt bindeled mellem medlemmerne og foreningen og tillige ogsaa udadtil gerne skulle vække interesse for Marineforeningen og dens formaal.

Der skal dog ved denne lejlighed ogsaa rettes en tak til Holbæk Amts Bogtrykkeri for godt og gnidningsløst samarbejde gennem 9 aar.

Kan hændes, at det første nr. fra det nye trykkeri ikke naar at blive helt det, som redaktion og trykkeri gerne kunne ønske, men det maa saa ses som begyndervanskeligheder, der forhaabentlig hurtigt kan overvindes, saaledes at Marineforeningens over 50 aar gamle medlemsblad UNDER DANNEBROG fortsat kan være vort samlingsmærke saavel udadtil som indadtil.

Red.

Tilgang af nye medlemmer april kvartal 1966

Aalborg 2, Aarhus 7, Assens 3, Bornholm 8, Ebeltoft 1, Esbjerg 1, Frederikshavn 6, Frederikssund 1, Gentofte 4, Glostrup 1, Haderslev 1, Hadsund 30, Hals 3, Haslev 1, Helsingør 2, Hirtshals 1, Hjørring 6, Hornbæk 2, Hørsholm/Rungsted 8, Hundested 7, Kerteminde 1, Kolding 2, Kgs. Lyngby 3, Korsør 52, København 1, Køge 3, Nibe 1, Næstved 1, Odense 1, Padborg/Gråsten 1, Præstø 1, Randers 1, Roskilde 1, Skagen 5, Skanderborg 2, Skive 2, Skælskør 3, Stubbekøbing 3, Svendborg 2, Thisted 1.

Tilgang: 182. Afgang: 108. Ialt + 74.

Arrangementsdirektivet for fællesoptræden af Marine- og Soldaterforeninger m. fl. v. officielle lejligheder

I anledning af at H. M. Kongens Adjudantskab har udfærdiget et meget omfattende direktiv for Soldaterforeningernes, Forsvarsbrødrenes, Marineforeningens m. fl.s opstilling ved

Kongemodtagelser og andre officielle lejligheder, er der herigennem fremkommet en konkret løsning paa mange og evindelige kompetencestridigheder.

Adjutantstabens direktiv er klart og tydeligt affattet; det er tilstillet Danske Soldaterforeningers Landsraad, Forsvarsbrøderselskabernes Samvirke, Marineforeningen og mange andre organisationer og af disse fordelt til regimentsforeninger, afdelinger o. l. til underretning og efterfølgelse.

Marineforeningen benyttede lejligheden ved udsendelsen af dette direktiv til alle afdelinger til at medsende:

- 1) et af MF.s formand udarbejdet regulativ for afdelingernes optræden ved officielle lejligheder,
- 2) Flagfabrikant *J. S. V. Weilbachs* hæfte DANNEBROG (1944),
- 3) samt et sæt rettelsesblade til dette hæfte — idet Marineforeningens eget flagreglement forudsattes bekendt.

NB. Af hæftet DANNEBROG, som ikke udsendes mere, havde MF en ret stor beholdning af udgave 1944, men beklageligvis maatte der alligevel — for at alle afdelinger kunne faa hæftet — suppleres med nogle faa hæfter 1940, til hvilke de udsendte rettelsesblade ikke passer helt; de var lavet saaledes, at de kunne udklippes og indklæbes i hæfte 1944.

Gennem udsendelsen af Adjutantstabens direktiv er der som nævnt nu fastlagt en nøje regel for de omhandlede organisationers opstilling og indrangering under alle former og gældende for alle. I princippet forklæres det lettest saaledes: ved Majestæten's ankomst ad søvejen staar Marineforeningen paa højre fløj — sker ankomsten over land, staar Garderforeningen og Gardehusarforeningen paa højre fløj med Marineforeningen som nr. 3.

Den samlede udsendelse er tilstillet alle Marineforeningens afdelingsformænd og disse bedes betragte den som en "formandsag", paa hvilken der skal tages nøje vare og som skal gaa i overlevering til efterfølgerne.

Diverse

Vedrørende udsendelsen af UNDER DANNEBROG, nr. 3 — 1966, der sædvanligvis udsendes ultimo juli med programmet for aarets jubilarstævne, maa der her erindres om, at saavel i medlemsbladets februar som i april nr. blev det meddelt, at man forsøgsvis ville udskyde udsendelsen af juli nr. til medio september, saaledes at der heri kunne gives meddelelser om afdelingernes efteraarsprogrammer.

Samtidig blev det oplyst, at der derved ikke i bladet ville fremkomme det sædvanlige program for jubilarstævnet. Datoen herfor blev meddelt og ligeledes, at der pr. 1/8 ville tilgaa alle afdelinger et passende antal eksemplarer af stævnets program. Baggrunden herfor var, at man fra Hovedbestyrelsen antog, at jubilardagen efterhaanden laa saa fast, nemlig søndagen nærmest 29. august og at dens program efterhaanden var lagt i saa faste rammer, at det maatte være alle medlemmerne bekendt.

Imidlertid er der mange medlemmer, der trods disse meddelelser alligevel har ventet et sommernummer af medlemsbladet. Der har været adskillige henvendelser til hovedkontoret, som dog kun kunne henvise til, at denne bladforskydning var behørig bekendtgjort i forvejen.

Desværre er det ogsaa konstateret, at flere af afd. har ladet de tilsendte jubilardagsprogrammer ligge upaaagtet, ja et enkelt sted blev de end ikke medtaget til et bestyrelsesmøde.

Dette synes dog at være for ringe.

Forretningsudvalget vil nu atter tage spørgsmaalet om medlemsbladets udsendelsesterminer op til drøftelse, evt. om en til-

bagevenden til de sædvanlige udsendelsestidspunkter, da altfor mange ikke har bemærket den forudavterede ændring.

Det er med stor glæde, at Marineforeningens Hovedbestyrelse her til den kommende efteraarssæson kan oplyse, at man nu er leveringsdygtig med forskellige sager, der af økonomiske grunde har været savnet alt for længe.

En god kammerats hjælpsomhed har gjort det muligt, at *Sangbogen* nu foreligger i et oplag paa 2000 ekspl. til levering fra hovedkontoret à kr. 2.— pr. stk.

Af hensyn til portoudgiften leveres de kun efter afdelingsvis samlet bestilling.

Et nyt og smukt dobbeltkort med kuvert, som kan benyttes baade som *julekort* og til alm. lykønskings- og korrespondancebrug er udsendt med *Nyholms gamle mastekran* som motiv i sort stregtegning. De første eksemplarer blev formelig revet væk ved aarets jubilarstævne. Prisen for dette smukke kort med kuvert er kun 40 øre pr. stk. Bestilling ligeledes afdelingsvis til Hovedkontoret.

Marineforeningens smukke glas forefindes stadig i to praktiske størrelser, velegnede til gaver og præmier. Priserne er: Kr. 9,25 for ølglasset og kr. 6,75 for det lille, der nemt kan rumme en stor snaps.

Ligesaa her: samlet bestilling gennem Hovedkontoret.

Endelig kan der ogsaa bringes de første oplysninger om *Søværnets Juleaskeskaal 1966*. Den fremstilles i aar med et *Tordenskiold*-motiv i den sædvanlige facon og priserne bliver for en porcelænskaal, 12,5 cm i diameter, kr. 6,75 og for en fajance-skaal, 16 cm i diameter, kr. 4,35. Priserne er trods den alm. prisstigning stadig de samme og skaalene, som er meget efterspurgt, leveres til Søværnets og Marinehjemmeværnets personel samt til Marineforeningens medlemmer.

Bestillingerne skal inden 15. november 1966 afdelingsvis indsendes til

Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste,
Kontakt- og Velfærdsofficeren for Søværnet.

St. Kongensgade 45. Kbhv. K. Telf. PA 9645
eller til Marineforeningens Hovedkontor.

Ved bestillinger efter 1/12 kan det ikke paaregnes, at skaalene vil kunne leveres før efter jul — og nye oplag af skaalene bliver ikke fremstillet.

Marinestuerne

Der har været meget svært at faa indsamlet oplysninger om vore forskellige marinestuer, listen i april nr. talte kun 23 marinestuer — og vi har da mange flere.

Senere er der kommet oplysninger om et par stuer til:

Varde. Oprettet 10/12 1955 i gæstgiveriet Vesterport 2, telf. Varde 20 214. Her foregaar alt foreningen vedrørende.

Kerteminde. Oprettet 1942 paa restaurant „Sølyst“, i 1950 til „Pax“ og fra 1965 i Clausens Conditori, Langedgade, telf. Kerteminde 100.

Og dermed kom vi op paa de 25. Tænk om vi i første nr. i 1967 kunne bringe en fuldstændig adresseliste, lad os derfor høre fra de ca. 50 afdelinger, der endnu ikke har fortalt om deres marinestue.

**MARINEFORENINGSGLASSENE
falder til i haand og mund**

... og saa er det pæne glas

Roskilde afdeling 50 år 18/5 1966

I maj maaned bød Roskilde afd. til fest, det var dens 50-aarsdag der skulle markeres, og dagens program fulgte meget nøje, det der ved jubilæet 25 aar tidligere var tilrettelagt af den nu afdøde, meget dygtige afdelingsformand, Lokomotivfører *Vald. Jørgensen*. Om formiddagen var der reception i den smukke Marinestue, hvis udsmykning og mange interessante marinehistoriske genstande stadig præges af afdøde *Grosserer Ejler Petersens* trækærerarbejder. Den meget smukke Marinestue, den første paa Sjælland, har siden 1934 været kernepunktet i Marineforeningens liv i Roskilde.

Til jubilæumsmiddagen paa „Prinsen“ var indbudt venner af foreningen med Viceborgmester, Fru *Eva Petersen* i spidsen. Marineforeningens Næstformand, Inspektør *O. H. Maegaard* bragte hilsen fra Hovedbestyrelsen og overrakte afd.sformanden, *Ivan Strangholt*, en baadsmanspibe i kæde. Blandt de mange talere skal nævnes formanden for Roskildes samvirkende Soldaterforeninger, Forplejningsforvalter *Rich. Petersen*, Marineforeningens Landssekretær og flere af afd.s medlemmer. Viceborgmesteren talte om byens kontakt med det maritime og haabede at Marineforeningen ogsaa ville værdsætte det nye skibsmuseum med de gamle vikingskibe, som skal bygges i Roskilde. I stedet for blomster overrakte fru *Eva Petersen* et beløb til Marinestuens udsmykning.

Soldatens og Orlogsgastens Fond har afholdt aarsmøde, hvor formanden, Redaktør *Aug. Pedersen*, aflagde beretning og regnskabsføreren, Bankbestyrer *Carl Hansen* regnskabet. Formuen er paa 106.698 kr., der er siden udlaansvirksomheden paabegyndtes udlaant kr. 99.719 og restancerne andrager kr. 4.196.

Da den sociale forsorg ogsaa blandt værnepligtige nu er stærkt underbygget, saaledes at der kun i meget begrænset omfang er brug for fonden efter den gældende fundats, vedtoges det at søge Forsvarsministeriet om tilladelse til ændring af fundatsen.

Til fondens forretningsudvalg genvalgtes Redaktør *Aug. Pedersen*, Danske Soldaterforeningers Landsraad (formand), Fuldmægtig *Honnens de Lichtenberg*, Marineforeningen (sekretær) samt Hofjægermester *O. Sandberg*, Forsvarsbrødrene.

Foruden en række distriktsgeneralforsamlinger rundt om i forskellige franske byer har den store franske Marineforeningshovedorganisation F. A. M. M. A. C. afholdt sin landskongres (sv. til vort sendemandsmøde) i Biarritz fra den 17.—22. juni.

FLOTTANs MÄNs aarsmøde i Stockholm den 28/4 var tilrettelagt som en afskedsfest for den svenske Hovedforenings afholdte ordførende, Konteramiral *Marc Giron*, som i sit 82. aar ville lægge op efter 23 aars energisk virke.

Imidlertid blev al festlighed afløst, da amiralinden 2 dage før udaandede i Amiralens arme paa hjemvejen fra et lægebæstø.

Marineforeningens formand har bevidnet vor afholdte ven de danske kammeraters dybeste medfølelse i hans store sorg.

Det tyske Marineforbund fejrede 2.—5. juni sit 75 aars jubilæum i Kiel i forbindelse med sit landsmøde. Blandt de indbudte gæster var den danske Viceadmiral *Aa. Linde*, der som chef for NATOs Nordregions Flaadestyrker (COMNAVBAL-TAP) residerer i Holtenau ved Kiel samt den danske militærattaché fra Bonn.

Distriktsmøder

Distrikt I, Storkøbenhavn, var samlet til møde i Marinestuen i Kongens have 19/4, hvor alle afdelingerne var repræsenterede. Som distriktsrepræsentant og suppleant genvalgtes *O. Reumert* fra Københavns afd. og *G. Sejersen* fra Gentofte.

Reumert refererede fra Hovedbestyrelsesmødet, det kommende Sendemandsmøde blev gennemgaaet sammen med andre aktuelle problemer. Frederiksberg afd. vil arrangere et fællesmøde i sept.

Distrikt VII Jylland SE. afholdt møde i Kolding, hvor alle afd. var repræsenteret undtagen Haderslev (afbud) og Aabenraa. Mødets hovedspørgsmaal var medlemsbladets økonomi og forslag til forbedring heraf og kontingentforhøjelsen. Alle formænd advarede mod for stor forhøjelse og det vedtoges, at distriktet ikke ville gaa med til en forhøjelse over kr. 2.— pr. aar.

Den 10/8 1966 fyldte *Holmens Kirkegaard* 300 aar, den blev indviet i 1666 og hed i flere aar „Baadsmanskirkegaarden“ eller „Skibskirkegaarden“ — og saa har denne kirkegaard endog haft 4 forgængere forskellige steder i København.

Holmens kirkegaard vil blive bevaret indtil aar 2020. Det var oprindeligt en fattigkirkegaard, udelukkende beregnet for „de i kongelig Tjeneste staaende Matroser, deres Hustruer og Børn“. Baadsmænd *Mogens Andersen* var den første, der blev jordet paa denne kirkegaard, men der maatte i de første aar ikke rejses nogen mindesten paa gravene. En præst ved Holmens kirke, der i 1773 gerne ville begraves her, maatte lade sig nøje med at faa opstillet en sten lige udenfor kirkegaarden — idag staar denne mindesten paa hjørnet af Dag Hammar-skjöld's Allé og Øster Farimagsgade, lige udenfor kirkegaardens inspektørbolig.

Det kendteste mindesmærke paa kirkegaarden er uden al tvivl Mindehøjen for de faldne fra 2. april 1801, hvor Marineforeningen hvert aar lader henlægge en krans. Blandt de mange kendte, der ligger begravet „paa Holmens“ kan nævnes *Chr. Winther, Johan Ludvig og Johanne Heiberg, Carl Bloch, Otto Bache, H. C. Lumbye* og naturligvis en mængde af Holmens folk med Viceadmiralerne *Sten Andersen Bille* og *Eduard Suenson* i spidsen.

Den amerikanske Orlogsflaades veteranskib

I Philadelphia bevares i dag et gammelt amerikansk orlogsskib, den beskyttede krydser OLYMPIA, som et historisk symbol for flaaen.

Først og fremmest som Kommandør *Dewys* flagskib fra kampen ved Milano den 1. maj 1898 mod Spanien.

OLYMPIA er tillige flaadens ældste endnu eksisterende staa-skib og det sidste skib, der er tilbage fra den spansk-amerikanske krig. Senere har det i en aarrække været flagskib for den amerikanske kadetøvelseseskadre og derigennem kendt af alle amerikanske Søofficerer.

Krydseren blev bygget i 1888, er paa 5870 Dplm. ts., 9000 HK, hvilket giver skibet en fart paa 21 knob — endelig var besætningen paa 488 mand.

Bevarelsen og vedligeholdelsen skyldes en organisation af saavel aktive som af afskedigede Søofficerer, som værner om dette US Navys ældste skib.

I Marineforeningens rækker mødes alle unge og gamle orlogsgæster

fra alle ældre og nye maritime tjenestesteder.

Henvendelse: den lokale marineforeningsafdeling (der er 92 ialt) eller hovedkontoret, Havnegade 55, København K., tlf. PA 2886.

Marineforeningens jubilæumstævne 1966

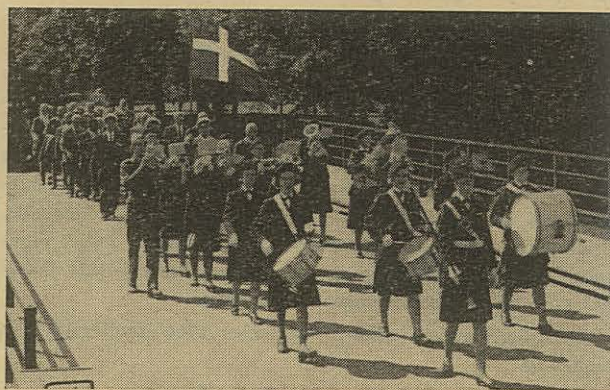
Solen skinnede fra en skyfri himmel, da aarets jubilæum den 28/8 samledes ved Værftsbroen. Gensynsglæden var tydeligvis stor ved at mødes med gamle kammerater; der var feststemning lige fra starten. Det bør noteres, at aargang 1896 var mødt med een mand som stævnets alderspræsident.

Ikke mindre blev begejstringen, da *Kvindeligt Marineres Musikkorps* i fikse blaa uniformer og med en smart tambourmajor i spidsen for fuld musik svingede ind paa pladsen — da bragede klapsalverne fra de gamle orlogsgæster.

Desværre blev det sidste gang Kontreadmiral *Bahnsen* som chef for Flaadestation København modtog jubilæumparaden og hilste de gamle af alle aargange velkommen paa Holmen. Den ubønhørlige aldersgrænse meldte sig 4 dage efter.

Efter velkomsten holdt en vpl. teolog en smuk og dybfølt andagt i en form og paa et sprog, som alle kunne forstaa.

Fotograferingen blev farefrit overstaaet, og nu gik paraden med musik ned gennem Holmens mange kringelkroge, der stod smukt med grønt løv mod den blaa himmel; det blev en interessant — men ogsaa varm tur.

Kvindelige Marineres Musikkorps marcherer i spidsen for aarets jubilæum gennem Holmen.

Paa Marinekasernen gik gutterne straks i angreb. Formidable portioner af den traditionelle biksemad gled ned med passende kvanta af øl og akvavit. Admiralen blev hyldet af Marineforeningens formand og fik en flaske rom med til at begynde sit otium med. Taler og sang vekslede, det var en glædesdag, der manede mange ungdomsminder frem.

Den nye tid blev ogsaa fuldtud anerkendt, da „Pigerne“ med blomsterbuketter i „østre barmlomme“ under fuld musik marcherede kasernegaarden ud til „Holmens faste stok“ — en mere poetisk referent ville her have brugt den gamle cliché: „Ikke et øje var tørt —“.

Med det charmerende musikkorps' medvirken ser jubilæumkomiteen med sindsro fremtidige stævner i møde.

Dog, dagens 2. hovedpunkt, besøget paa Søværnets Eksercerskole i Avderød, maa ikke glemmes og blegner heller ikke mod formiddagens succes. Med stor hjælpomhed og gæstfrihed blev skolen forevist, og der var meget nyt at se og mange sammenligninger at drage, f. eks. indkvarterings- og skaffeforholdene i gamle FYEN.

Besøget i den smukke lejr, det hyggelige middagsmaaltid i den store kostforplejningsbygning og den venlige modtagelse de gamle gæster mødte fra de tjenstgørende befalingsmænd med næstkommanderende, OK *Secher Larsen* i spidsen, var en straalende afslutning paa dagens officielle program, de gamle var svejset godt sammen, men hvad der siden oplevedes i „Tivoli“ og andre steder, det faldt udenfor festkomiteens regie.

Ref.

Fra Søværnet

Kongeskibet DANNEBROG har besøgt Thisted og Løgstør, og de kongelige besøgte under Løgstør-opholdet jagthuset i Trend.

Officererne var byraadets gæster ved en middag, mens andre befalingsmænd var byens gæster i *Marineforeningen*. De menige fik 10 kr. hver af byrådet.

Byrådet var inviteret til frokost om bord inden afsejlingen om eftermiddagen.

For første gang siden 1939 afholdtes i juni i aar paany flaaderevy i Aarhusbugten. Ombord i kongeskibet DANNEBROG passerede Majestæten en flaaedafdeling paa 24 enheder, hvis mandskaber hilste Flaadens øverste chef med taktfaste hurraraab. Senere aflagde Kongen besøg i flagskibet, minelæggeren FALSTER, hvor Kongens 3-stjernede admiralsflag hejstes; dette flag er i sin tid foræret af Viceadmiral *Vedel* og i standerliget er broderet navnene paa alle de skibe, hvor dette specielle flag har været hejst.

Det danske inspektionsskib INGOLF har anløbet Chicago, hvor det skulle deltage i en festlighed ved de store søer.

Skibet, der kom fra Grønland, havde været ni dage undervejs. Efter ankomsten marcherede besætningen med Chicagos brandorkester og 100 kadetter fra den amerikanske kystvagt-officersskole til rådhuset, hvor borgmester *Richard J. Daley* tog imod. INGOLF er under kommando af Kommandørkaptajn *Per Jakobsen*.

Det er første gang det danske orlogsflag vises paa de store søer midt inde i Amerikas fastland.

Paa hjemvejen aflægges INGOLF besøg i Quebec i Canada.

Bangsofortet ved Frederikshavn, der har været anbragt „i mølpose“, er som led i forsvarrets rationalisering omdannet til skole for Søværnets Sergent- og Reserveofficersuddannelse.

28 unge har nu efter fem aars uddannelse indenfor Søværnet passeret deres svendepøver og faaet svendebreve. Af de 28 er ni elektromekanikere, fire skruestikarbejdere, 11 har lærebrev indenfor handels- og kontormedhjælperfag, én er skibskok og tre har faaet certifikat som radiotelegrafister af 2. og 1. klasse. De kom alle i lære ved Søværnet efter den konstabelordning, der indførtes i 1960.

Foruden svendebrevet, der ogsaa gælder i det private erhvervsliv, har de unge konstabler opsamlet hver 16.000 kr. i bonus og kan altsaa faa en god start, hvis de beslutter sig til at gaa over i det civile.

Der er i dag ialt 1800 unge, som under konstabeltjeneste i forsvaret faar en faglig uddannelse. Ved Søværnet faar 750 saaledes teknisk uddannelse, mens 500 uddannes i en række civile fag. Om et par maaneder er yderligere et hold konstabler fra Søværnet klar til at aflægge svendepøve.

Søværnet der bor paa et areal lejet af Aarhus havn, har haft kaserne her siden 1945, men den nuværende bygning byder mandskabet paa begrænsede muligheder, navnlig i fritiden. Der opføres først en ny bygning i forlængelse af den eksisterende, et arbejde der ventes færdigt om et aar. Derefter skal de gamle lokaliteter udsættes for en gennemgribende modernisering.

1/5 1966 er Sognepræst ved Holmens kirke og Provst for Holmens provsti, *Harald Sandbæk*, udnævnt til Orlogsprovst.

Der er sikkert mange kystartillerister, som sidder rundt om i landet og tænker paa, hvad der egentlig er sket med de to gamle søforter, efter at disse er nedlagt.

Nogle har sikkert læst lidt om Middelgrundsfortets fremtid i dagspressen, men sikkert ikke alle, derfor vil jeg gennem dette korte indlæg prøve at tegne et billede af Middelgrundsfortets fremtid.

Middelgrundsfortet blev 1. april 1965 overtaget af Flyvevaabnet med henblik paa oprettelse af en raketafdeling udstyret med HAWK-raketter til forsvar af København. Hawk-raketter er faktisk en moderne udvikling af kanonen, blot paa en anden maade. Det er saaledes en anden form for kystartillerister, som nu er mødt paa søfortet og har faaet skiftet farve paa uniformerne, idet de nu hører til Luftværnsgruppen, som igen er en afdeling af Flyvevaabnet.

Hawk-raketten er en amerikansk raket, som er i stand til at tilintetgøre luftmaal uanset højde. Personellet, der betjener disse raketter, er for størstedelens vedkommende uddannet i U.S.A., nærmere betegnet Fort Bliss i Texas. Derovre foregaar ogsaa de aarlige skydninger, da vi jo ikke raader over et saa stort omraade, som kræves til en afskydning i fredstid. Det er dog ikke alle, som faar lejlighed til at komme til U.S.A., kun de bedste kommer med, da det jo ogsaa er en konkurrence mellem alle NATO-landene, og ikke mindst en konkurrence mellem de danske enheder, som normalt plejer at være imellem verdens bedste. Det kan nævnes, at de danske Nike-enheder er verdensmestre.

Eskadrillen, som man benævner den enhed, der er tjenstgørende her, er netop hjemkommet fra U.S.A. efter endt skydning. Resultatet var over normalt, hvilket jo giver en vis stolthed her ude.

Men inden alt kommer helt i stand paa Middelgrunden, forestaar en stor ombygning af fortet. Derfor er vi flyttet paa Flakfort, hvor vi, saa godt det har været muligt, har installeret os, og efter vor egen mening helt godt. Alle har faaet en køje, ingen ligger i bananskaller, som hængekøjen jo populært kaldes. Ligeledes har vi opstillet materiellet, saaledes at vi udfylder vor opgave.

Besætningen, som er samlet her, er en blanding af personel fra alle tre værn, kun den værnepligtige besætning og nogle enkelte befalingsmænd kommer fra Flyvevaabnet. Jeg selv er gammel kystartillerist, som har været paa eksercerskole paa Middelgrundsfortet.

320005/1957 *Elhardt Madsen*,
oversergent.

Gennemlæst 28/2 1966.

A. Tb. Bruhn,
eskadrille 541.

(Fra Kystartilleribladet).

I overværelse af den britiske marineattaché, Cdr. *H. J. Julian* overrakte Skibsreder *P. Harhoff* paa det skotske rederis vegne en sølvbakke med inskription som erindringsgave til chefen for skoleskibet ÆGIR, KK *K. Raabye*, som tak for skibets assistance til den norske M/T ANNE MILDRED BRØVIG og et skotsk M/S PENTLAND ved Helgoland i febr. 1966.

**Marineforeningens mange
medlemmer
kendes paa naalen med**

Faas paa hovedkontoret
eller gennem afdelingen.

Nyt fra

DET MARITIME HJEMMEVÆRN

Sektionschef/Orlogskaptajn i Hjemmeværnet ved Kvindeligt Marinekorps *Gerda Hertz* er ifølge Kundgørelse for Forsvaret fra 1. sept. 1966 udnævnt til Korpschef og chef for Kvindeligt Marinekorps og tillagt grad som Kommandørkaptajn (HJV).

Fru *Hertz*, der er gift med Marineforeningens Formand, skal afløse Kommandør (HJV) *M. A. von Lowzow*, som har staaet i spidsen for de kvindelige Marinere siden korpsets oprettelse i 1946.

Marinehjemmeværnsskolen (MHS) paa Slipshavn fejrede 19. juli et beskedent 10-aars jubilæum. Et væld af gaver og gratulanter strømmede ind til receptionen, der markerede dagen, og tilkendegav den anerkendelse skolen faar fra alle flotillerne i Marinehjemmeværnet som dette korpss' nødvendige uddannelsescenter.

I et lille jubilæumsskrift med hilsner fra nær og fjern, fra gamle og unge har Flotillechef/Kaptajnløjtnant (HJV) *Honnens de Lichtenberg* paa grundlag af forskellige arkivstudier opridset Marinestation Slipshavns historie gennem tiderne og redaktøren mener ogsaa at kunne faa plads til landssekretærens historiske artikel i UNDER DANNEBROG.

10 af Marinehjemmeværnets fartøjer er nu udstyret med radar, til hjælp ved løsningen af særlige betydningsfulde opgaver i de danske farvande. I forbindelse hermed er der tilrettelagt særlige radarkursus paa MHS Slipshavn for fartøjsbesætningerne.

MHV 82 med kurs mod Saltholm

MHV 82 (ENØ) fra Flotille 323, København S. har sammen med motorbaade fra Sundby Sejlforening assisteret ved Øresundsraadets besøg paa Saltholm ved at overføre en del af raadet til øen for undersøgelse af lufthavnsmulighederne her. Som tak og anerkendelse for assistancen har Øresundsraadet udsat en pokal til Sundkonkurrencerne mellem Sjövärnsflotillerne i Skaane og de københavnske Hjemmeværnsflotiller.

Marinehjemmeværnet i Randers og Grenaa (Flotille 306) har præsenteret sit nye fartøj MHV 83 (den tidligere minestryker MANØ) i Randers, hvor den derværende Marineforeningsafdeling forærede en miniaturrekanon til Hjemmeværnsskutteren.

Forenings- meddelelser

Hirtshals afd. fejrede 29/1 sin 45-aars stiftelsesfest, hvortil der var mødt 86 medlemmer med damer. Efter flaghejsning og skafning (den traditionelle torsk) uddeltes 25-aarsemblemer til fiskeskipper *E. Borup* og vragsfisker *S. Damgaard*. Til sidst nævnte blev der rettet en særlig tak for de mange interessante genstande han gennem aarene har skænket til afd.s marinestue. Den vellykkede aften sluttede med dans.

Vardø afd. afholdt 2/3 sin årlige genfs. i marinestuen. Genvalg. Det blev omtalt, at der planlagdes en fællesudflugt sammen med *Ribe* og *Esbjerg* afd.

Marstal afd. drøftede paa sin ordinære genfs. forslaget om kontingentforhøjelse, som man var utilfreds med; ja, der var endog planer om, hvis en saadan blev af betydelig størrelsesorden, da at udmelde sig af Marineforeningen (!) og danne en selvstændig klub: *Marstal havns venner* — !!

Hirtshals afd. afholdt genfs. 5/3. Til best. nyvalgte: Styrmænd *S. H. Hausgård* (formand), *Kontorass. Jens Jensen* (næstformd.), *Kontorass. Leo Nymann Jensen* (kasserer), *Fiskeeksportør N. O. Hausgård* (sekretær) samt *Fiskeeksportør Ivar Espersen*.

*København*s afd. var 15/3 inviteret til „En aften i Skytte-lavet“. Efter indledende skydning, hvorunder nogen fik et spil kort, fortsattes med kammeratlig samvær, „Bryggeren“ (*J. Andersen*) viste nogle gode farvebilleder fra en turistrejse: Sverige, Finland, Rusland, Polen og Tyskland. Desværre kneb det lidt med tilmeldingen, og den er jo nødvendig, naar der skal træffes aftaler om arrangementet.

Kongens Lyngby afd. afholdt 4/4 filmaften i Marinestuen.

Gentofte afd. samledes 14/4 til en „GEORG STAGE-aften“, hvor Skibsfører *A. Breitschneider* fortalte om og viste filmen: „Paa jordomsejling med JOSEPH CONRAD (ex GEORG STAGE I)“.

*København*s afd.s sidste mødeaften i sæsonen var præget af tidens mange spionfilm og -reportager i TV. Major *M. Hjorth* fortalte om: „Spionage i dag — i gaar og i morgen“ hvorunder mange interessante forhold blev belyst. Medlemmerne var levende interesseret og spørgelysten meget stor — en virkelig god aften; desværre havde altfor mange meldt afbud p. g. af det daarlige vejr.

Hjørring afd. afholdt 14/4 en kammeratskabsaften i samarbejde med Marinehjemmeværnet. Der var konkurrencer, salon-skydning og orientering om HMV.s arbejde. Marinehjemmeværnet var denne aften vært ved traktementet.

Afd.s marinestue paa Postgaarden er malet op med friske maritime farver, men afd. er stadig interesseret i at samle ting til stuens udsmykning — alt det gamle blev jo mistet ved Marinestuens brand for nogle aar siden.

Bornholms afd. mødtes 20/4 til en foredragsaften, hvor Kaptajn *Svendson* fortalte og viste film: „Fra Grønland til Østen med m/s THORKILD LUND“, der var mødt 29 kammerater med damer.

Thisted afd. fejrede 23/4 sit 25-aars jubilæum ved en stor fest paa hotel PHØNIX. Forinden havde bestyrelsen nedlagt blomster ved forhv. afdelingsformand, Havnefoged *T. H. Madsens* gravsted. Til fællesspisningen var mødt 39 og af de 13 jubilarer var der mødt 7 mand, som af afd.sformanden, *E. S. Larsen*, fik overrakt 25-aarsemblemet. Den vellykkede aften sluttede med „Dans paa dækket“.

*København*s afd. mindedes igen i aar den 5. maj de faldne ved at nedlægge et grønt anker ved mindestenen paa Holmen.

Kongens Lyngby afd. samlede 5/5 sine medlemmer til bal med underholdning, hvortil ogsaa var inviteret medlemmer fra Søllerød afd.

Glostrup/Taastrup afd. afholdt 5/5 møde i „Kahytten“.

Holbæk afd. samlede sine medlemmer 11/5 til kegleaften — det skulle opklares, hvem der var bedst til at slaa „skæve“ eller „alle ni“.

Kerteminde afd. afholdt som saa mange aar forud sin fregatskydning 19/5 (Kristi Himmelfartsdag). Fregatkaptajn blev *Jørgen Jørgensen*, næstkommanderende blev *Red. Caspersen* og den paafølgende frokost, som havde samlet fuldt hus, var meget vellykket.

Skive afd. afholdt fregatskydning i Braarup 19/5.

Hadsund afd.s marinestue maatte jo flyttes fra Skovpavillonen, hvor den havde haft til huse i mange aar. Museumsforeningens formand, Anlæggsgartner *N. C. Skaanvad*, havde velvilligst tilbudt at opbevare de mange interessante genstande og nu har den nye ejer af Hotel Hadsund, *Mejlby Nielsen*, ladet et af hotellets lokaler indrette som marinestue. Afd. modtog dette venlige tilbud med stor glæde, og de mange smukke genstande tager sig godt ud i de nye lokaler. Enkelte skibsmodeller og andet, der har lidt ved flytningen, søges først repareret, inden de bliver anbragt i den nye stue. Ved indvielsen serverede hotelejer *Mejlby Nielsen* gratis „Kabys-æbleskiver“ til alle besøgende.

Godthaab afd. fejrede 21/5 efter grønlandsk skik sin 10-aars stiftelse med en eftermiddagsreception, og om aftenen blev der afholdt fællesspisning. Marineforeningens formand var inviteret, men havde desværre ikke mulighed for at give møde.

Nakskov afd. er opfordret til at deltage i en konkurrence-skydning mellem Forsvarsbrødrene, 5. Regiments Soldaterforening, Garderforeningen og Marineforeningen — arrangeret af Nakskov Skytteforening; prøveskydning og tilrettelæggelse foregik paa skydebanerne i Krukholm 24/5.

Distrikt VII, Jylland Syd havde den 4/6 arrangeret en fællesudflugt, der i aar gik til Bov kro ved Padborg, hvor der blev holdt rigtig sommerfest med forskellig underholdning og bal.

Kongens Lyngby afd.s skyttelav afholdt „Sommerfugleskydning“ paa Lottenborg 5/6.

Aarhus afd.s adoptionsfartøj, skoleskibet ÆGIR anløb Aarhus 11-12/6. Ved en parade ombord overrakte afd.sformanden, *K. J. Birthin*, afd.s sølvbøger for eksemplarisk opførsel til vpl. 669514 *John Jensen*. Afd. havde om søndagen inviteret gæster og kadetter paa udflugt til Ebeltoft. Den daglige leder af fregatten JYLLANDS restaurering viste rundt i skibet og fortalte kyndigt og fornøjeligt om fregattens historie, restaureringens tekniske detaljer m. m. — og alle fra ÆGIR viste megen interesse for den gamle fregat.

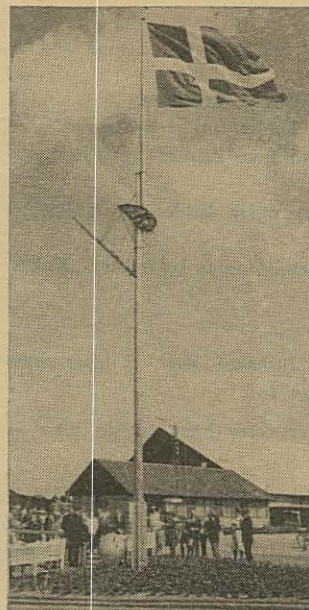
Aarhus afd. var 15/6 med sit flag repræsenteret ved Valdemarsdagens festgudstjeneste i Aarhus domkirke, og deltog bagefter i det store faneoptog fra domkirken til raadhuspladsen, hvor uddelingen af nye faner fra „Danmarkssamfundet“ fandt sted.

Holbæk afd. samledes 18/6 til den traditionelle fregatskydning i Strandparken.

Haslev afd. havde som gæster til sin kammeratskabsaften 20/6 foruden Marineforeningens formand, *KK Kai Hertz* og ogsaa afd.s æresmedlem, modelbygger *E. G. Bai* fra Hamborg. Sidstnævnte har med mange forskellige gaver glædet kammeraterne i Haslev, han er p. t. i gang med en model af fregatten JYLLAND. Den gamle tømrer *Emil Madsen* fortalte i den forbindelse erindringer fra gamle JYLLAND, som han var med i 1902. Efter forskellige filmforevisninger og anden underholdning sang *Emil Bai* engelske og tyske sømandssange som afslutning paa den fornøjelige aften.

Stubbekøbing afd. afholdt fregatskydning 26/6 og havde hertil inviteret medlemmer af Nakskov afd.

Skive afd. havde 25 aars jubilæum 30/6, hvilket blev fejret i forbindelse med fregatskydningen 19/5, hvor den traditionelle frokost med madkurve var ændret til jubilæumsfrokost uden medbragte madkurve.

Bogense afd. lod 10/7 for første gang flaget hejse paa den af afd. genrejste flagmast paa Bogense havn. Den 22 m høje mast er fremstillet af en Marineforenings-kammerat, Skibsbygger *Ejler Petersen*, Bogense skibsværft, og en anden kammerat, Skibsfører *Theodor Andersen* har rigget den til. Den nye flagmast har afløst en tidligere, der blev rejst for 20 aar siden, og danner sammen med minebøssen et smukt parti ved havnen.

Ved flaghejsningen blev der talt af afd.sformanden *A. Vestergaard* og af Bogense bys borgmester, der takkede for Marineforeningens initiativ til mastens rejsning.

Næstved afd. havde til erstatning for sine manglende teateraftener arrangeret en teaterturné til Nykøbing F. 11/7. Man kørte med særtog til Falsters hovedstad, promenerede paa byens strøg og morede sig over den fornøjelige sommerrevy. Senere samledes man til kaffe og en svingom — der var ogsaa baade restaurations- og dansevogn i særtøget saavel ud som hjem, saa det kunne ikke andet end blive en god tur.

Skjern-Tarm afd. fejrede sit 25 aars jubilæum med en flot anlagt og stilfuld fest 20/8 — først med en udflugt til Lakse-trappen og det gamle aa-delta ved Albæk, senere var der besøg ved de nye broer, pumpe- og vejanlæg og derefter samlede man til festmiddag paa hotel „Skjern“. 5 mand, der var med fra starten blev hyldet, ligesaa *Niels Ibsen*, der gav rum til afd.s første Marinestue. Mange afd. fra nabobyer mødte med hilsner og gaver, der blev sendt telegram til *H. M. Kongen*, fra hvem der indløb et takketelegram.

Set paa baggrund af, at 3 gamle orlogsgæster ved et tilfældigt møde enedes om, at der maatte dannes en Marineforening i Skjern-Tarm og førte denne tanke ud i livet, er det interessant, at der saadan inde i landet kan skabes et sammenhold, arrangeres egen Marinestue, hvor de gamle gæster mødes og hygger sig — Kammeratskabet fra tiden under orlogsflaget holder stadig, selvom der for nogle kan være aar imellem de ses, der skabes tradition og maritime interesser under tjeneste, som faar vedvarende betydning langt op i aarene.

Roskilde afd. afholdt 20/8 sin traditionelle fregatskydning, i forbindelse hermed var der ogsaa arrangeret keglespil og skive-

skydning. Afd.s kegleklub starter sæsonen 7/10 kl. 19,30, der spilles om Marineforeningens vandrepokal.

Aalborg afd. havde 21/8 en vellykket fregatskydning, det blev forretningsfører *Svend Hansen* der kom til at afløse Vaskerijejer *E. Granvig* som fregatkaptajn og han skal i foreningens jubilæumsaar varetage de mange forpligtelser, der følger med denne værdighed. *K. B. Hansen* blev mesterskytte og ved afd.s „Ulkeaften“ i okt. vil den nye fregatkaptajn blive hyldet.

Nykøbing Sj. og Odsherred afd. afholdt 4/9 sin aarlige fugleskydning, der har traditionelle rødder langt tilbage i afd.s historie. Efter afhentning af sidste aars fuglekonge, maatte der afgives 500 skud mod fuglen, inden det lykkedes afd.s æresmedlem, Plejer *Valdemar Thomsen*, at skaffe Tjener *Frede Sørensen* æren af at blive dette aars fuglekonge. Efter skydningen var der fællesspisning paa hotel „Odsherred“, hvor præmierne blev overrakt og den nye fuglekonge behørigt hyldet.

Sø-Skæmt

I ved da alle, at zig-zag er den korteste vej mellem 2 værtshuse, at skipperen paa en hjuldamper kaldes for „vognmanden“, at Kystdefensionens mandskab tidligere kaldtes for „Jordhøjsdragoner“, at Kvindelige Marinere (KM.er) ogsaa kaldes for „Marinetter“ og at Middelgrundsfortet efter udseendet ogsaa kaldes for „Kokassen“.

„At tænke sig“ bragte forleden flg.:

„En orlogsgast, der besøgte „Nyhavns Rose“ i aftes, kom direkte fra dynen og paa *Holmen*!“

Og saa var der sømanden, der skrev hjem til sin pige — paa bølgepap.

Da orlogsgasterne var i svømmehallen for at træne lidt i det vaade element, var vpl. 789312 ikke til at formaa til at springe ud fra 5-meteren. „Hvad vil De gøre, hvis De sidder 5 meter oppe i masten paa et synkende skib“, spørger befalingsmanden.

„Vente til skibet er sunket 4 meter til —“.

Hvorfor siger man „hun“ om et skib? Aarsagerne hertil er mange, mere eller mindre velrammende. Her gives i hvert fald nogle ligheder:

Skibet taaler lige som kvinden ikke overlast —
det tager som hun stundom magten fra manden —
det kan synke lige saa dybt som hun —
har ofte været skyld i mænds undergang —
ved overgang til ny ejer skifter det navn som hun —
vugger i sin gang ogsaa som hende —
kan ikke klare pynten (stadsen) uden mandens hjælp —
skal pyntes op som hende, før det gaar i fart —
skrogets vedligeholdelse er ofte ejerens hovedpine —
hvorfor konklusionen bliver:
kvinden skal lige som skibet have en mand til at styre sig!

Og trods denne buket af ironi-blomster er det første, sømanden opsøger i havn — *bende!*

(*Carl Østen* i VIKINGEN)

**Støt vore annoncører —
— de støtter os!**

MARINE- FORENINGEN *gratulerer*

- 2/1 Bogholder *Tage Christiansen*, Hirtshals afd., 50 aar.
29/2 Fisker *Carl Christensen*, Hirtshals afd., 50 aar.
4/3 Vandværksbestyrer *Johs. Jensen*, Hirtshals afd., 60 aar.
13/3 Fisker *Bernhardt Christensen*, (Borup) Hirtshals afd., 50 aar.
18/3 Arbejdsmand *Chr. Pedersen*, Hirtshals afd., 60 aar.
4/5 Fisker *Hans I. Hansen*, Hirtshals afd., 50 aar.
28/5 Tømmerhandler *Knud Berg*, Hirtshals afd., 50 aar. (Redaktionen beklager Hirtshals-gratulationernes sene fremkomst, de „faldt ud“ i forrige nr.).
29/5 *A. P. Andersen*, København F., Glostrup/Taastrup afd., 60 aar.
26/6 Montør *Niels E. Mehlsen*, Aarhus afd., 60 aar.
2/7 Ingeniør *C. B. Thostrup*, medstifter og tidligere mangeaarig formand, nu æresmedlem af Frederikshavns afd., 80 aar.
11/8 Fabrikejer, dr. scient. *Bøje Benzou*, Københavns afd., 70 aar (samtidig 25 aars medlem af Marineforeningen).
20/8 Ejner *Pedersen*, Hvidovre, Glostrup/Taastrup afd., 60 aar.
1/9 *V. H. Sivertsen*, Silkeborg afd., 60 aar.
8/9 *Johan Denning*, Virum, Kongens Lyngby afd., 81 aar.
8/9 Værkfører *Hans Larsen*, København afd., 60 aar.
8/9 Installatør *Mogens Rademacher*, Nakskov afd., 75 aar.
9/9 Tømrermester *Jens Arthur Madsen*, Ladby, Næstved afd., 70 aar.
10/9 Maskinmester *Selmer Back*, Randers afd., 60 aar.
10/9 Fisker *Simon Enevoldsen*, Hvide Sande, Ringkøbing afd., 60 aar.
11/9 Tidl. hovedbestyrelsesmedlem, tidl. formand og nu æresmedlem af Morsø og Aarhus afd., Skibsfører *P. C. Mouritzen*, Aarhus, 75 aar.
11/9 Soløjtant SP *B. S. Høgh*, Københavns afd., 60 aar.
11/9 Tidl. mangeaarig formand for Marineforeningens Skytte-lav, København, Vognmand *Richard W. Ljungberg*, Københavns afd., 70 aar.
13/9 Montør *Einer Guldbrandsen*, Københavns afd., 50 aar.
14/9 Skibsfører *Søren M. Christensen*, Aarhus afd., 60 aar.
17/9 Fisker *Thyge Thygesen*, Hvide Sande, Ringkøbing afd., 50 aar.
19/9 Smedemester *T. H. Christensen*, Nordre Havn, Svendborg afd., 70 aar.
19/9 Konsul *A. E. Sørensen*, Svendborg afd., 70 aar.
21/9 Overretssagfører *N. Busch Jensen*, Københavns afd., 80 aar.
22/9 Maskinchef *Verner K. Madsen*, Svendborg afd., 65 aar.
23/9 *Anker Hansen*, Virum, Kongens Lyngby afd., 50 aar.
25/9 Maskinarbejder *Einer Sørensen*, Randers afd., 70 aar.
27/9 Metalstøber *N. Bilde Jensen*, Randers afd., 50 aar.
28/9 *Kristian Andersen*, Vedbæk, Kongens Lyngby afd., 75 aar.
29/9 Telegrafist *P. Thomassen*, Aarhus afd., 70 aar.
1/10 Købmand *Holger Jensen*, Nakskov afd., 65 aar.
3/10 *Carl Johannes Hansen* (REA) Svendborg afd., 65 aar.
4/10 Skræddermester *Henry Lampe*, Gentofte afd., bl. a. kendt som mangeaarig, trofast medarbejder ved de aarlige jubilæumsstævner, 70 aar.
5/10 *Ib Børge Pedersen*, Søborg, Kongens Lyngby afd., 50 aar.
16/10 *A. P. Thøgersen*, Silkeborg afd., 75 aar.
18/10 Konsul, Brygger *Vagn Klæbel*, Aarhus afd.s overordentlige medlem, 60 aar.
19/10 Lokomotivfører *A. K. Orla Sørensen*, Københavns afd., 50 aar.
21/10 Møller *Holger Nielsen*, Randers afd., 70 aar.

- 22/10 Fiskehandler *A. Grotkjær*, Hirtshals afd., 75 aar.
 26/10 Pakhusmester *B. A. E. Lindemann*, Københavns afd.,
 85 aar.
 2/11 *Alfred Jonstrup*, Københavns afd., 50 aar.
 5/11 Maler *Kai Aage Nielsen*, Næstved afd., 60 aar.
 5/11 Fisker *Mejer Olsen*, Lundeborg, Svendborg afd., 80 aar.
 7/11 Glarmester *E. Falkland*, Nakskov afd., 75 aar.
 10/11 Automekaniker *Holger C. Rasmussen*, Københavns afd.,
 50 aar.

Blandt Københavns afd.s medlemmer er der 3, der i aaret 1966 kan fejre deres 25 aars medlemsjubel i Marineforeningen: Boligmontør *Laurits Mathiesen*, Grosserer *Peter de Nully Brown* og Pakhusmester *B. A. E. Lindemann*.

Københavns afd. har ved dødsfald mistet to ældre medlemmer: *C. Henriques*, der som afd.s ældste medlem havde nr. 58 — og Kommandør *C. V. Evers*.

Esbjerg afd. melder ligeledes om to gamle, trofaste medlemmers bortgang: Lodsformand *Jessen* og Skibsbygmester *S. Kjeldsen*, sidstnævnte havde i en lang aarrække været formand for *Esbjerg afd.*

Aarhus afd.s medlem, Maskinmester *H. L. Barlach* døde 29/4 88 aar gammel, begravelsen foregik i stilhed.

Gentofte afd.s medlem, Direktør *Erik H. Pedersen* afgik ved døden 2/5.

Præstø afd.s gode kammerat, Skomagermester *Axel Petersen* afgik ved døden 17/5.

Frederiksberg afd.s interesserede og trofaste medlem, *Lars Henriksen* er omkommet ved en drukneulykke paa Sundet. Ved begravelsen var afd. repræsenteret ved sin formand og kasserer og flaget paraderede.

Kolding afd.s gamle æresmedlem, Styrmand *Lauritz Jensen* er afgået ved døden 85 aar gammel. Han havde været medlem af *Kolding afd.* siden 1945 og forud herfor gennem mange aar i *Horsens afd.*

Aarhus afd.s medlem, Lokomotivfører *V. Nygaard Pedersen* døde 17/7 70 aar gammel og med ham har afd. mistet et af sine mest interesserede medlemmer, der trofast mødte med godt humør til alle arrangementer. Bisættelsen fandt sted fra Nr. Sundby kirke.

Hjøring afd.s medlem, tidl. Sognefoged og Strandfoged *Aksel Christoffersen*, Dbm. afgik ved døden 10/8 og blev begravet 13/8 fra *Lønstrup kirke*, hvor afd.bestyrelsen var mødt op med flaget.

ÆRET VÆRE DERES MINDE.

Boganmeldelser

Fem aars kamp for Frihed. 3. bind af „Norden under 2. verdenskrig“ er nu udkommet paa *Hassings forlag*. Det indledes med en dokumentarisk beretning om besættelsens første aar, om modstandskampens udvikling fra en beskedent maalestok til en omfattende og for fjenden meget mærkbar sabotagekrig. Bogens billedafsnit med tilhørende tekst beskæftiger sig hovedsagelig med norske tilstande og med sit righoldige og afvekslende billedmateriale erindrer det om de mange alvorlige timer som besættelsen bød Norge og Danmark i 5 lange aar.

L.

Vikingens aarshæfte 1966

Omlægningen af medlemsbladets udsendelsestermin, hvorved juli nr. blev til et eftersommer-nr., medførte, at en omtale af det altid meget interessante aarshæfte med alle dets oplysninger om skibbygning med hvad dertil hører ikke er helt aktuelt, men aarshæftet har med sit fyldige stof blivende værdi; det er værd at studere for enhver søinteresseret.

Den kgl. Porcelainsfabrik afholdt i april maaned en meget interessant udstilling af genstande fra *Orlogsmuseet* og andre samlinger vedrørende *Orlogsflaadens historie*. Der har fra gammel tid bestaaet forbindelse mellem fabrikken og *Søværnet*, og mange af de fra fabrikken udgaaede arbejder har haft maritime motiver. Ogsaa *Søværnets* efterhaanden meget efterspurgte *Juleaskeskaale*, der hvert aar er en engangsforeteelse, idet der kun udsendes eet oplag af dem, leveres af *Den kgl. Porcelainsfabrik*.

Orlogsmuseet har udsendt en fyldig aarsberetning, hvoraf fremgaar, at der fortsat har været stor interesse for denne smukke og uhyre interessante udstilling — mere kan man beklageligvis ikke sige, at der rummes paa *Nicolaj kirkeloft*. — Det er kun fortsat og meget kraftigt at ønske, at de bevillende myndigheder herhjemme en gang vil forstaa, at de mange marinehistoriske genstande, som vel er værd at drage frem i lyset, men for størsteparten nu ligger i magasin, kræver et stort og godt til formaalet bygget hus, saaledes at vi kan sige, at vi i Danmark har et virkeligt *Orlogsmuseum*.

Har du tænkt over — at der i

Marinehjemmeværnet

ogsaa er plads til alle gamle orlogsgaster —

— han regner med, at alle gamle orlogsgaster benytter *Marineforeningens* nye julekort —

AALBORG

Aalborg Sømandshjem

Hyggelige restaurationslokaler
og god mad

Nymonterede værelser

Nyhavnsgade 60 - Tlf. *12 19 00

AARHUS

Aarhus „Artol“ Renseri

Telf. 3 00 30

Villy Kyst Glarmester

Telf. 6 96 96

Tordenskjoldsgade 3 - Aarhus

Aargang 8968/1928

Aarhus Maskinfabrik

Telf. 3 67 44

Kraner - gravemaskiner og
transportanlæg

A/S Aarhus Flydedok og Maskinkompagni

Telf. 3 40 00

BORNHOLM**Skibsprovantering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. Haagensen

Juveler, Guldsmed & gravør

Store Torv 8 - Telf. 270

ESBJERG**Claus Sørensen**

Esbjerg

H. J. Christensen & Søn

Vaadbinderi og tovtørreri

Esbjerg

„Hotel Spangsbjerg“

Mødested for Marineforeningens medlemmer

Esbjerg

Telf. (051) 2 17 55

FREDERIKSHAVN**Electra I/S**

Elektroinstallatørfirma

Telf. 2 02 39

Danmarksgade 38 Frederikshavn

Johan Damsgaard

Kolonial & skibshandel

Telf. 2 26 22

Frederikshavn

P. Conradsen

TEKNISK maskinforretning

Skibsartikler - Olje

Telf. *2 09 00

Einer Sørensen & Co.

Stevedore

Telf. *2 14 00

Havnegade 11

Frederikshavn

FYN

Aktieselskabet

Svendborg Skibsværft**Carl Antonsen**

Guld- og sølvsmed

N. Due-Petersen & Kryger

Ingeniører

Telf. 21 41 18 (3 ledn.) - Svendborg

HIRTSHALS

Sig det med blomster

„Viola“

Telf. 94 10 74

Levorsen & Jørgensen Lys - kraft - skibsinstitution -
ekkolod

Betjening dag og nat

Telf. Hirtshals 94 10 11

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING****Klaaborgs Conditori**

Østergade 18-20

NYKØBING F.**Nykøbing F. Bryghus**

Lager og pilsner

NYKØBING M.**Morsø Støbegods**

Nykøbing Mors

Aktieselskabet

N. A. Christensen & Co.

Kongelig hofleverandør

RANDERS

Aktieselskabet

Bryggeriet „Thor“

Randers

Chas. Mortensen Sejl, presenning, flag og
telfabrik

Randers

Telf. 2 89 88

ROSKILDEUnder Deres besøg i Roskilde bør
De ikke undlade et besøg i den
interessante marinestue**Hotel Prinsen**

Algade 13, Roskilde, telf. 35 80 10

SKAGEN**Oscar Skougaard**

Aut. installatør

Telf. 4 13 45

Skibradio, sendere og pejleanlæg

Sejl, flag og presenninger

Sejlmager

Alex Jørgensen

Skagen

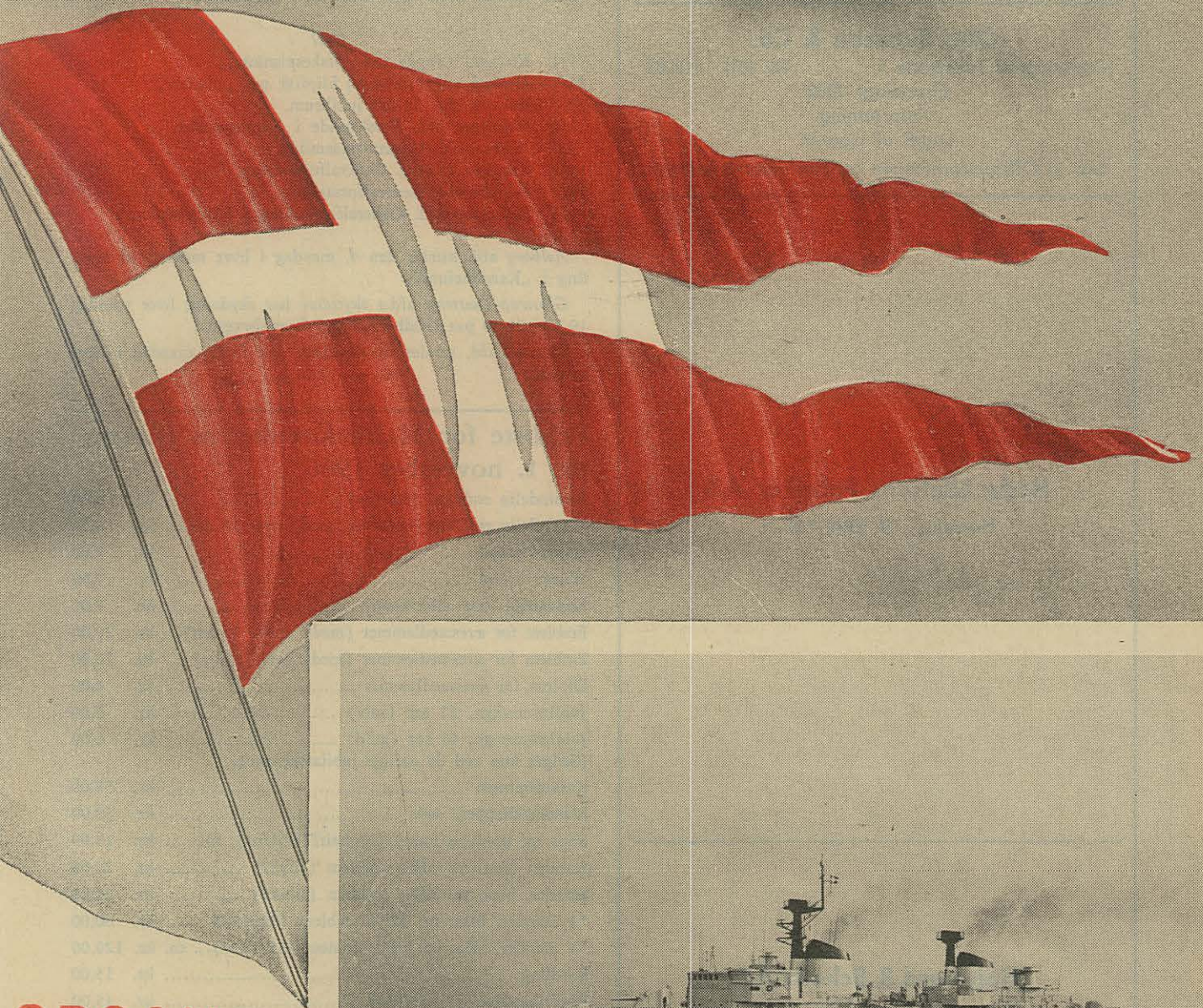
Telf. 4 14 23

THYBORØN**Thyborøn Fiskeauktion**

v. Albert Steen - Telf. 3 12 07

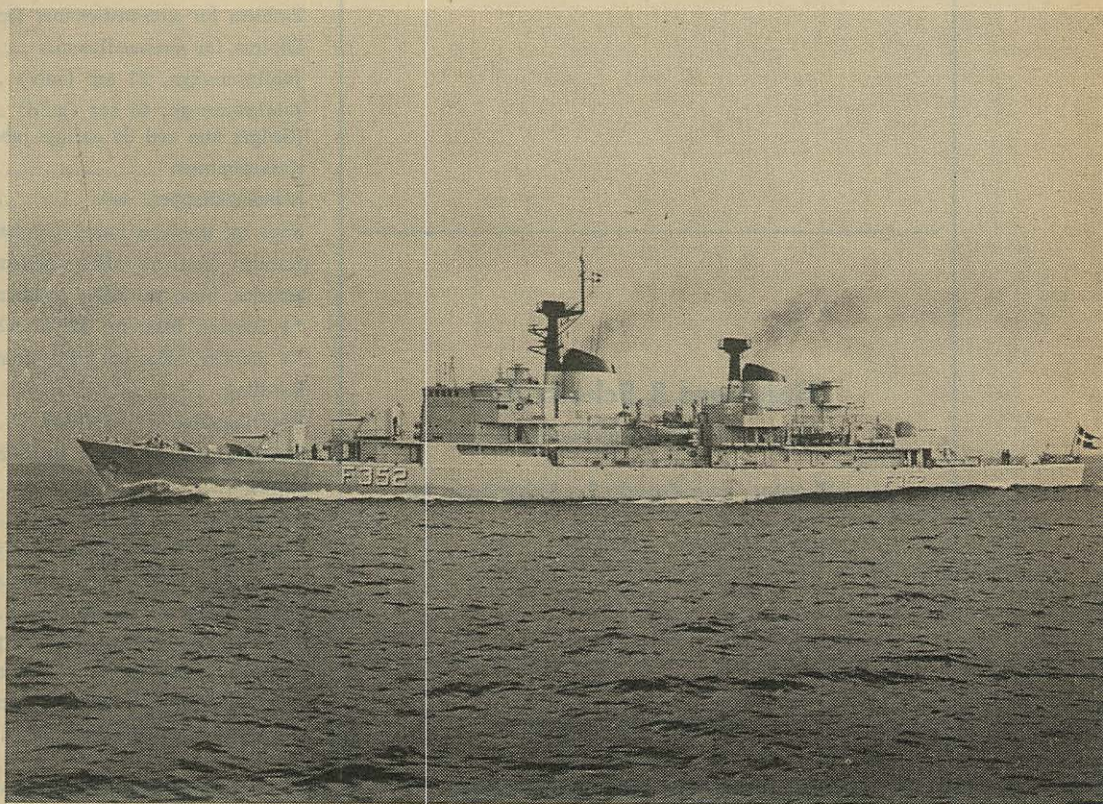

UNDER DANNEBROG

**ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART**

**Hefte 4 - Decbr.
53. aarg. - 1966**

Fregatten PEDER SKRAM i Sundet med kongeflag i top den 11. oktober 1966.

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

Jesper Chrisensen & Co.

Vin en gros
Nørregade 28 - København K.

A/S Em. Z. Svitzers Bjergnings-Entreprise

Otto Suenson & Co.

Dronningens Tværgade 7 Tlf. (01) 14 04 82
Grundlagt 1880
Vinforsretning
Lager af cigarer
Lev. til Officersforeningen og Søofficersforeningen

Hede Nielsens Fabriker A/S

Horsens - Tlf. (066) 2 47 11

Højgaard & Schultz A/S

Civilingeniører og entreprenører

Hovedkontor: Ewaldsgade 9 - København N.

I. Chr. Andersen

Ost
Vimmelskaftet 41 - Telf. 1345 - 14345

MARINE- FORENINGENS

Kalender

14/12 *Randers* afd. mødes kl. 19,30 til andespil i Marinestuen.
14/12 *Kongens Lyngby* afd. afholder „julestue“ (Lottenborg).
28/12 *Randers* afd. holder juletræsfest, nærmere vil fremkomme.
30/12 *Aarhus* afd.s familiejulefest i Marinestuen.

1967

7/1 *Kongens Lyngby* afd. torskespisning.
23/1 *Holbæk* afd. samles til klipfisk paa „Linden“.
27/2 *Aalborg* afd. 50 års jubilæum.
2/2 *Helsingør* afd. Torskegilde i *Færgegaarden*.
9/2 *Aarhus* afd. Generalforsamling.
15/2 *Kongens Lyngby*. Generalforsamling.
23/2 *Holbæk* afd. Generalforsamling.
9/3 *Helsingør* afd. Generalforsamling i Marinestuen.

Aalborg afd. samles den 4. mandag i hver maaned til bowling i „Karolinelund“.

Glostrup-Taastrup afd.s skyttelav har skydning hver mandag 19,30—21,30 paa Gildhøjskolen i Brøndbyvester.

Randers afd. samles til skydning den første mandag i hver maaned.

Prisliste for Marineforeningens effekter pr. 1. november 1966

Almindelig emblem (emaille)	kr. 5,00
Almindelig emblem (emaille), medl. over 25 aar ...	kr. 8,00
40-aars baand	kr. 7,00
50-aars baand	kr. 7,00
Kendetegn (naal eller knap)	kr. 7,00
Emblem for æresmedlemmer (medl. under 25 aar) ..	kr. 20,00
Emblem for æresmedlemmer (medl. over 25 aar) ...	kr. 22,00
Diplom for æresmedlemmer	kr. 4,00
Jubilæumstegn, 25 aar (sølv)	kr. 6,00
Jubilæumstegn, 40 aar (guld)	kr. 6,00
(Sælges kun ved de aarlige jubilæumstævner).	
Kasketemblem	kr. 32,00
Manchetknapper, sølv	kr. 30,00
Slips m/ broderet anker (Mohair/Terylene), sort ...	kr. 18,00
Stander, blaa, m/ MF's emblem (16x32)	kr. 22,00
Stander, blaa, m/ MF's emblem (24x48)	kr. 21,00
*) Stander, blaa, m/ MF's emblem (50x150)	kr. 60,00
*) Stander, blaa, m/ MF's emblem (150x450) ..	ca. kr. 120,00
Bordflag	kr. 15,00
Bordflagstang m/ krydsfod	kr. 15,00
Bordflagstang m/ anker og emblem paa plade	kr. 50,00
Ølglas	kr. 9,25
Snapseglas	kr. 6,75
Mærkater, ark (brug dem paa julekorrespondancen)	kr. 3,00
Mærkater, mapper (brug dem som julegaver)	kr. 5,00
Telegrammer m/ kuvert	kr. 2,50
MF's dobbeltkort med kuvert (11,5 cmx15,0 cm) ...	kr. 0,40
(Kortet er med motiv af mastekranen).	
MF's sangbog (+ porto ved enkeltvis bestillinger)	kr. 2,00
NB: De anførte priser er pr. 1. nov. 1966.	

*) Paa disse effekter samt paa skyttelaugenes emblemer, der ikke er opført paa listen, maa paaregnes ca. 14 dages leveringstid.

Fregatten PEDER SKRAM

Af kommandørkaptajn J. Stilling

Den 25. maj 1966 indgik fregatten PEDER SKRAM i Flaadens tal ved en modtagelsesceremoni paa Holmen efterfulgt af en kort præsentationssejlads i Sundet.

Hermed er vi naaet frem til den næstsidste af cost-sharing programmets 25 enheder, idet den sidste bliver søsterskibet HERLUF TROLLE, som forventes prøvesejlet fra Helsingør Skibsværft primo 1967.

Disse 2 fregatter udgør den tunge ende af det hidtil vedtagne skibsbygningsprogram og hjælper altsaa med til opfyldelse af forsvarslovens maalsætning paa 8 større enheder. Idet den italiensk-byggede TRITON-klasse indtil videre ogsaa indgaar i denne kategori, er der altsaa et behov for bygning af endnu 2 enheder.

Opgaverne for lovens 8 større enheder er primært at indgaa i invasionsforsvaret som artilleri/missilbærende enheder til støtte for mindre torpedobærende fartøjer og at indgaa i forsvar for mindre invasionsenheder, som ikke udgør torpedomaal.

Endvidere skal de større enheder kunne virke som dækningsstyrke for minelægningen og skal selvsagt kunne løse alle disse opgaver saavel som en langvarig varslingsopgave døgnet og aaret rundt under alle vejr- og isforhold, som ikke hindrer normal, civil trafik.

En journalist har budt PEDER SKRAM-klassen velkommen som Søværnets „altvejrsgjætere“. Denne betegnelse er ganske betegnende for vor situation, idet Søværnet jo i en række aar har været nok saa afhængig af vejr og vindens naade under udøvelse af størstedelen af sine funktioner.

Ud fra et rent teknisk synspunkt er det fremdrivningsmaskineriet i PEDER SKRAM, som udgør det største spring i Søværnets udvikling. Man har her valgt at betjene sig af et saakaldt CODAG-maskineri (Combineret Diesel og Gas).

Fra et almindeligt krydsfarts dieselmaskineri (KM) magen til FALSTER-klassens kan overgaa til fremdrivning med 2 stk. Pratt & Whitney gasturbiner paa hver 22.000 hestekræfter. Det er ca. en tidobling af den hestekraft, som diesel maskineriet yder, hvilket giver en operativ fart paa over 30 knob.

For øjeblikket er PEDER SKRAM bemandet med en komplet maskinbesætning, medens dæksbesætningen er reduceret med ca. 100 mand, hvilket giver en samlet besætning paa 125 mand.

Med denne besætning skal fregatten tilbringe sit første aar indtil garanti eftersynet i foråret 1967. Dette eftersyn vil blive fortsat af den endelige montering af ildledelsesapparatet m. v., saaledes at PEDER SKRAM i efteråret 1967 kan begynde sin egentlige operative tilværelse.

Den nuværende besætnings opgave er følgende at udarbejde et paa erfaringerne ombord afpuddet forslag til bemandingsreglement, at afprøve betjeningsreglementer og vedligeholdelsesbestemmelser og at gennemprøve materiellet ombord.

En del af de herved indhøstede erfaringer vil umiddelbart kunne tages til indtægt i HERLUF TROLLE under dennes færdigbygning, medens PEDER SKRAM selv maa vente til garanti eftersynet.

Som det vil fremgaa af det ovennævnte er vor første danskbyggede fregat i nyere tid endnu i sin vorden, men det er for dens første besætning en tilfredsstillende at være med til at færdiggøre et arbejde, som lover saa godt som tilfældet er med denne skibstype, der repræsenterer en milepæl i dansk skibsbygnings historie.

Fregatten er navngivet efter Admiral PEDER SKRAM, flaadens øverste chef fra 1535 til 1555 og igen i 1563. Admiral Peder Skrams vaaben er derfor uden ændringer anvendt som vaaben for fregatten PEDER SKRAM, med følgende blasonering: i blaat en halv sølvhjørning. Skjoldet hviler paa et anker hvorover en kongekrone.

Skibsvaabet er udarbejdet paa foranledning af Søværnskommandoen og godkendt af Hans Majestæt Kongen, den 11. november 1964.

Fregatten PEDER SKRAM, der er konstrueret af Orlogsværftet og bygget paa Helsingør Skibsværft og Maskinbyggeri A/S, er Søværnets tredje skib af dette navn.

I tilslutning til det ovennævnte bringes her nogle detailoplysninger om den nye fregat fremsat i tidsskriftet „Hjemmeværnet“ af marinehistorikeren, Kommandørkaptajn R. Steen Steensen:

PEDER SKRAM's skrog er bygget af specialstaalet og indelt i et større antal vandtætte afdelinger for at sikre fregatten saa stor en flydeevne og sikkerhed som muligt i tilfælde af lækage.

Hoveddata og dimensioner er som følger: længde overallt: 112,65 m (det længste skib der nogensinde har været under dansk orlogsflag), bredde: 12 m og dybgaaende: 4,5 m. Det hertil svarende deplachement er 2300 metertons, medens standarddeplachementet (uden olie m. v.) andrager 2030 engelske tons.

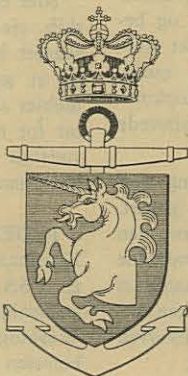
Armeringen bestaar af 4 stk. amerikanske 12,7 cm kanoner i to dobbelttaarne forude (AB). Kanonerne kan foruden mod overflademaal tillige benyttes mod luftmaal. Hertil kommer foreløbig 4 stk. Bofors 40 mm luftskys af nyeste model og 53,3 cm torpedoapparater samt antiubaadsvaaben. Der er endvidere beregnet plads og vægt til en eventuel armering med raketvaaben.

PEDER SKRAM er — skønt efter international maalestok nærmest en jager — klassificeret som fregat. Søsætningen fandt sted den 20. maj 1965.

Til almindelig krydsfart leveres maskinkraften som anført af to G. M. dieselmotorer, der er turboladede og af typen 16-57 D. De har en maximaleffekt paa 4800 HK tilsammen. Dieselmotorerne er ikke omstyrebare, saa de skal, naar der skal bakkes, ikke først standses og derefter startes for bak. Naar skibet skal bakke, sker denne manøvre ved at vende skruebladene paa den paagældende KA-ME-WA propel, der har indstillelig stigning. Disse specialpropeller er konstrueret og patenteret af A/B Karlstads Mekaniska Werkstad specielt for diesel- og gasturbinedrevne skibe.

Naar fregatten fra krydsfart — ca. 15 knob — skal op paa højere hastighed, startes gasgeneratorerne. Naar derpaa gasturbinernes omdrejningstal er kommet tilstrækkeligt højt op, hvilket sker meget hurtigt, kobles dieselmotorerne automatisk ud, samt dig med at gasturbinerne — ogsaa automatisk — kobles ind. Dieselmotorerne kan nu efter omstændighederne stoppes eller — saafremt fartforøgelsen med gasturbinerne kun drejer sig om kortere tid — holdes gaaende i tomgang, klar til øjeblikkelig indkobling naar farten atter skal reduceres.

Under sejladserne kan man saaledes direkte skifte fra dieselmotorernes 4800 til gasturbinernes 44.000 HK. Oprindeligt havde man under gasturbinefremdrivning regnet med en fart omkring 27-28 knob,

men det har vist sig, at PEDER SKRAM uden vanskelighed kan komme godt op over de 30 knob. Hvor meget vil dog formentlig ikke blive offentliggjort.

Gasgeneratoren er en til skibsbrug noget ændret konstruktion af Pratt & Whitney's jetmotor af type JT 4, som nu i adskillige aar med sin store robusthed har vist sin driftssikkerhed i de store DC-8 fly.

Gassturbinernes 44.000 HK er den største maskinkraft, der nogensinde har været udviklet i noget dansk skib.

Det er en stor forbedring, at dieselmotorerne, der benyttes til krydsfart og manøvrering, ikke skal omstyes — d. v. s. at de først skal stoppes og derefter startes for bak, naar fregatten skal bakke.

Kraftturbinen og det fælles reduktionsgear for kraftturbinen og dieselmotoren er fremstillet af Stal-Laval i Finspong i samarbejde med Helsingør Skibsværft og Maskinbyggeri, der har udført væsentlige dele af maskineriet.

Flygasturbinens jetstrøm driver kraftturbinen, hvorefter gassen direkte gaar op gennem skorstenene. Overføringen fra kraftturbinen til gearet sker over en tandkobling, som skal sikre en vis grad af fleksibilitet mellem turbine og gear.

Maskineriets automatisering er udviklet i saa høj grad som overhovedet muligt i dag. Det betjenes til dels ved en slags fjernstyring fra et særligt maskinkontrolrum, hvorfra man tillige ad elektronisk vej kan overvaage størstedelen af dets funktionering.

Betjeningen af KA-ME-WA-skrueerne — d. v. s. stop og fartændringer og overgang fra frem til bak og omvendt — sker normalt direkte oppe fra broen uden brug af maskintelegrafer.

Flaadens øverste chef i samtale med Viceadmiralen ombord i PEDER SKRAM.

Af det omfattende hjælpemaskineri kan nævnes to saakaldte ferskvandsgeneratorer af kompressortypen med elektrisk opvarmning af vandet.

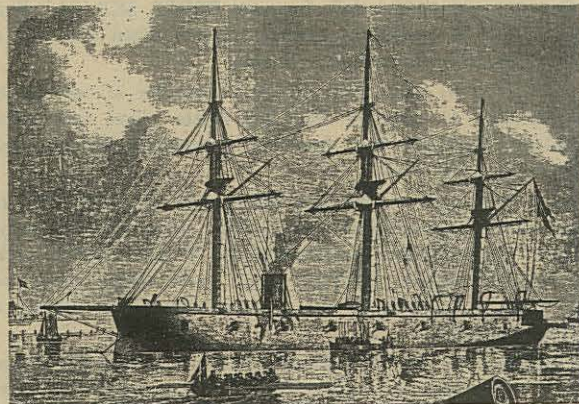
Styremaskinen er elektrohydraulisk, og fregattens forsyning med elektrisk kraft leveres af 5 dieselgeneratorsæt.

Iøvrigt bestaar skibets elektroniske udstyr af alle de mange forskellige typer elektronik, der finder anvendelse i nutidens søkrigsførelse som f. eks. ved ildledelse og lokalisering og bekæmpelse af u-baade. Ligeledes er den efterhaanden stærkt elektriserede moderne navigation tilgodeset med radio, radar, decca, ekkolod og gyroskopkompasser m. v. Af gyroskopkompasser haves der saaledes to selvstændige, selvsynkroniserede kompasser.

Af fregattens hypermoderne konstruktion og indretning skal endelig anføres, at skibet naturligvis kan tillukkes helt gastæt, saaledes at alt det indvendige om læ og i overbygningerne kan isoleres fuldstændigt fra omgivelserne, hvilket under moderne søkrigsoperationer er en nødvendighed ved passage gennem et radioaktivt inficeret omraade, idet man her yderligere kan beskytte sig ved at sætte skibets overrislingsanlæg i gang, hvorved eventuelt radioaktivt nedfald vil blive skyllet af skibet.

Med PEDER SKRAM og søsterskibet HERLUF TROLLE, der om kort tid er færdig, har vort Søværn faaet to fuldgode enheder, nu hvor de tidligere kystjagere, patruljebaadene WILLEMOES og HUITFELDT, og de tre ex-engelske fregatter af ESBERN SNARE-klassen er udgaet af Flaadens tal.

Men ligesom én svale ikke gør nogen sommer, vil to fregatter, hvor gode og moderne de end er, desværre ikke være tilstrækkelige til at danne den „haarde kerne“, uden hvilken vor flaadens andre enheder ikke har nogen chancer for at løse deres opgaver.

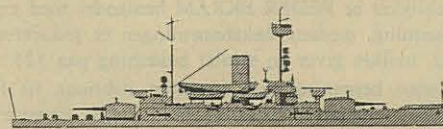
Panserfregatten PEDER SKRAM (I) 1864—1897.

Den danske Flaades første PEDER SKRAM var en panserfregat, søsat fra Orlogsværftet i 1864 med en 1680 HK dampmaskine fra „Burmeister & Baumgarten“ (B. & W.).

I 1866 eskorterede den — efter prøveturen — kongeskibet SLESVIG, der førte Prinsesse *Dagmar* til formælingen i St. Petersburg (nu Leningrad). Den var derefter paa togt i 1867 og 1870 og udgik af Flaadens tal i 1885. Ophugningen fandt sted i 1896/97 efter at skroget havde været benyttet som skyde-maal.

Den anden PEDER SKRAM var et pansret Kystforsvarsskib med en besætning paa 257 mand, søsat 1908, udgaet 1943.

Skibet blev sænket paa Holmen af besætningen den 29. august 1943. Tyskerne hævdede det og slæbte det til Tyskland. Som skoleskib under navnet ADLER, blev det sænket af allierede fly paa Kielerfjord i april 1945. Det blev hævet igen i 1945 og slæbt til København, 1949 solgt til ophugning i Odense.

Kystforsvarsskibet (Artilleriskibet) PEDER SKRAM (II) 1907—1949.

Som en erindring om første PEDER SKRAM, et pansret træskib, ejer Søofficers-Foreningen i København et særpræget udskaaet bogskab bærende fregattens navn og aarstal. Det hører til et gammeldags møblement af store, tunge og udskaarne møbler af træ fra udgaaede orlogsskibe, som den tidligere direktør for maskinistundervisningen, fhv. underdirektør ved Orlogsværftets Maskinvæsen *A. H. M. Rasmussen* lod forfærdige, hver gang et af de gamle træskibe gik til ophugning.

PEDER SKRAM tiltraadte i oktober under kommando af Kommandørkaptajn *Jørgen Stilling* en slags repræsentationstur til USA, der har bidraget væsentligt til skibets bygning paa vaabenhjælpskontoen. Paa turen anløbes Azorerne, Norfolk Virg., Washington DC, Florida, Bahamaerne og Madeira inden hjemkomsten kort før jul.

Fra Hovedbestyrelsen

Marineforeningen har efter Kommandør C. V. Evers, der i en aarrække havde sæde i Hovedbestyrelsen, som arv modtaget dels den meget smukke kgl. Porcellains vase, som krydseren VALKYRIENS officerer skænkede chefen, daværende Kommandør, Hans kongelige Højhed Prins Valdemar paa 25 aarsdagen for afslutningen af det berømte togt til Østen; dels Kommandør Evers' egen søofficerssabel samt en del maritime billeder. Men herudover har Kommandør Evers ogsaa betænkt Marineforeningen med et kontant beløb paa kr. 7.000 til fri anvendelse efter Hovedbestyrelsens skøn. Der er dog endnu ikke truffet nogen endelig bestemmelse om den smukke gaves anvendelse, men Hovedbestyrelsen kan paa hele Marineforeningens vegne kun give udtryk for dyb taknemlighed for disse synlige beviser paa den gamle Kommandørs varme interesse for vor forening og dens virke.

Fra „een af Holmens faste stok“, der nu ogsaa „er gaaet agterud“, har Marineforeningen modtaget 3 meget store malerier (egenhændige kopier): „Vikingskib i høj sø“ — „Fregatten HØYENHALD under stormen paa København 1659“ samt „Engelsk brig erobres —“, det sidste motiv er kendt fra Marineforeningens Mærkatserie. Billedernes format er: 150x 200 cm, hvad der betinger ophængning i et relativt stort lokale, og der findes noget let beskadiget rammemateriale hertil. Disse malerier staar til raadighed til ophængning i Marine-stuer efter ønske, dog ikke mere end eet billede til hver stue. Hovedbestyrelsens medlemmer er alle bekendt med disse billeder og kan give nærmere oplysninger herom. Interesserede afdelinger maa træffe aftale herom gennem deres distriktsrepræsentant, ligesom endelig aftale om afhentning til sin tid vil være at træffe med hovedkontoret. Af hensyn til billedernes bevarelse maa der regnes med, at de i forbindelse med indramning ogsaa maa gives en fernisering.

Bekransningen af vor store nationale søhelt, Viceadmiral Peter Wessel Tordenskiolds statue i Holmens Kirkes korsurtegaard i København paa søheltens fødselsdag den 28. oktober er nu indlemmet i Søværnets officielle kransenedlægninger.

I aar blev det danske Søværns krans lagt af Chefen for Flaadestation København, Kontreadmiral E. J. Saabye. I tilslutning hertil blev der ved Tordenskiolds sarkofag i Holmens Kirkes kapel lagt krans fra det norske Sjøværn ved norsk Legationsraad Augdal og fra Marineforeningen ved Landssekretæren. Endvidere fra „Norsk Tordenskiold-Forbund“ ved Orlogskaptajn R. Scheen og fra det nystiftede „Danske Tordenskiold Venner“ ved Direktør E. Friisager, ligesom „Tordenskiold-klassen“ fra Krebs' skole som sædvanlig sluttede højtideligheden med at syngte: „Jeg vil sjunge om en helt —“.

Marineforeningens Hovedbestyrelse har afholdt sit ordinære efteraarsmøde den 8. oktober 1966 hvor alle distrikter var repræsenteret undtagen Bornholm og Jylland NW og det er værd at notere, at selv distrikt XIII, Oversøiske afdelinger, var repræsenteret, det er jo desværre sjældent Bagermester Echwalds besøg fra Grønland kan passe med HB-møderne.

Hos de forskellige distriktsrepræsentanter henligger der et udførligt mødereferat, saaledes at eventuelt interesserede afdelinger her vil kunne skaffe sig nærmere oplysninger om specielle spørgsmål af interesse.

Soldaterhjemforeningen DANNEVIRKE har i anledning af sit 60 aars jubilæum afholdt repræsentantskabsmøde paa Christiansborg. Formanden, fhv. Forsvarsminister Harald Petersen ønskede ikke genvalg efter mange aars udmærket arbejde. Han efterfulgtes som formand af Landsretssagfører M. Müllertz og til bestyrelsen nyvalgte Marineforeningens formand, Kommandørkaptajn K. Hertz.

Den 13/10 1966 afholdt Marineforeningens distrikt XIII, Oversøiske afdelinger, sit første distriktsmøde paa Marineforeningens Hovedkontor. Begge afdelinger, *Godthaab* (Grønland) og *Los Angeles* (U.S.A.) var repræsenteret ved deres formænd. Det synes at være lettest for dem at mødes i København for udveksling af synspunkter af fælles interesse.

Marineforeningens distrikt VIII, Jylland SE afholdt 5/11 et velbesøgt distriktsmøde i Haderslev med deltagelse fra alle afd. undtagen Horsens, der havde meldt afbud. Distriktsrepræsentanten refererede fra Hovedbestyrelsesmødet og afdelingsformændene berettede om arbejdet i de lokale kredse. Man noterede med stor glæde, at Haderslev afd. er ved at tage fat igen efter en længere dvaleperiode. Fra Kolding forelaa en storslaaet plan om fællesudflugt for hele distriktet med særtog til Korsør, hvor man var inviteret til at besøge den nye Flaadestation. Det er et meget omfattende og meget grundigt tilrettelagt program, som forhaabentlig kan blive den helt store oplevelse — der vil sikkert senere blive lejlighed til at referere nærmere detaljer — maaske en ide, som kan efterfølges af andre.

Redaktøren beklager meget, at medlemsbladet er blevet stærkt forsinket. Han var lige begyndt at samle stoffet, da en akut operation medførte hospitalophold og paafølgende rekreation, heldigvis kunne den sidste del dog udnyttes i redaktionelt øjemed. Naa, sidste nr. af U. D. var jo forskudt til efteraaret, saa det kunne da passe saa nogenlunde med ikke at faa dec. nr. lige oveni — men dermed skulle vi ogsaa være tilbage i den gamle tørn med første nr. af U. D. i febr. 1967.

Marineforeningens landsskyttestævne blev afholdt i København den 11. september i forbindelse med det herværende skyttelavs 50 aars fødselsdag.

Der mødte 8 lav med ialt 70 skytter. *Kalundborg* gjorde sig atter fortjent til pokalen med 449 point skarpt forfulgt af *Kerteminde* med 448 point. Herefter fulgte *Aarbus*, 446 p., *København*, 445 p., *Kgs. Lyngby*, 442 p., *Glostrup*, 440 p., *Randers*, 434 p., og *Odense* med 403 p.

Pokalen blev overrakt af Marineforeningens formand, Kommandørkaptajn Hertz.

Stævnets bedste skytte blev til to, nemlig: *Alix Andersen*, *Kalundborg* og *Knud Nielsen*, *Kerteminde*, begge med 93 point.

Hvert lavs bedste skytte fik overrakt en præmie. Der var ligeledes arrangeret serieskydning og pilekast.

Efter vel overstaaet skydning samledes man til frokost, hvorunder der herskede en kammeratlig og munter stemning, og formanden for *Glostrup/Taastrup* overrakte det jubilerende lav en flot kikkert.

Næste aars landsskyttestævne vil finde sted i *Randers*.

G. P.

Den 20/10 fejrede Marineforeningens ældste skyttelav (*København*) sin 50-aars fødselsdag og dagen blev ganske naturligt indledt med kransenedlægning paa afdøde kammeraters grave.

Festmiddagen fandt sted samme aften med god deltagelse. Efter flaghejsning og skyttelavsformanden, *Gregers Petersens* velkomst, afsendtes telegrafisk hilsen til Marineforeningens æresformand fra hvem takketelegram indløb. Blandt de mange talere skal nævnes Marineforeningens formand, *KK Hertz*, *Kø-*

benhavns afd.s formand *O. Reumert* og Grosserer *Bonnelycke*, der i mange aar gjorde en betydelig indsats for sit hjertebarn, Skyttelavet. Ogsaa *Lindner* havde ordet, og Orlogspræst, dr. theol. *Børge Ørsted* talte for damerne. Orlogskaptajn *Janus Sørensen* fik et sæt Marineforeningsglas for 40 aars virke, men ogsaa *Thiel*, *Landt*, *Lindner* samt Vognmand *Hansen* modtog Marinéglass. Fra Marineforeningen modtoges et beløb som tilskud til geværetui, hvad der havde staaet paa ønskesedlen. *Leif Dvinge* modtog pokalen og *J. Søndergaard Nielsen* vandt Lavets jubilæumsskydning. Under den paafølgende dans paa dækket blev jubilæumslotteriet trukket med gevinst paa flg. nr. 0345 — 0249 — 1417 — 0355 — 0312 — 1108 — 0062 og 1946.

Aftenens hovedtaler var som nævnt Kommandørkaptajn *Hertz*, der med sit mangeaarige medlemskab netop med den rette baggrund kunne opridse Skyttelavets historie og dets betydning indenfor Marineforeningsarbejdet. Dette 50 aars jubilæum var egentlig meget mere end blot et lavsjubilæum, det var et sømærke i Skyttelavssagen indenfor Marineforeningen. Ved sin oprettelse i 1913 kom Københavns afd. til at virke som en stor national-maritim præget foredrags- og selskabelig forening. Den favnede vidt, men trods alt søgtes kammeratskabet dyrket baksvis — ved møderne i Studenterforeningen i de første aar sad man da ogsaa i bakker og hyggede sig svært med gode foredrag, fremragende taler og muntre sange.

Man havde her straks slaaet an paa de rigtige kammeratlige strenge, men der var naturligvis nogle, som fandt at det kammeratlige samvær kunne uddybes, gøres mere intimt gennem hyppige møder — afdelingen holdt jo kun møder i vinterhalvaaret. Derfor opstod der forskellige fraktioner eller underafdelinger, først og fremmest Marineforeningens Skyttelav, hvis tilknytning til afdelingen rent symbolsk var givet gennem Søstjernen, der i kæde var knyttet til vort store smukke Marineforeningselement. Skyttelavets skydninger og vidt berømte sommerudflugter gik der ry af og medførte, at tilslutningen til lavet maatte begrænses for at det intime kammeratskab, det bærende i ideen, ikke skulle fortabes.

Det er ogsaa værd at mindes, at Skyttelavet i København ganske særlig tog sig af de gamle veteraner, saa længe disse endnu var i live og den aarlige veteranfest var baade smuk og højtidelig og sikkert til stor glæde for de gamle veltjente gaster.

Naturligvis har der været haardtvejrsejlsads iblandt. Fællesmaal søges ikke altid opnaaet ad samme veje; men eet er givet, at samarbejde mellem afdeling og skyttelav er bydende nødvendigt. Rundt om i landet fulgtes tanken op, skyttelav efter skyttelav groede op. I dag er vi naaet saa vidt, at skyttelavene kalder til landsstævner aar efter aar til kammeratlig dyst.

Skyttelavens grundlag er udtrykt i de gamle vedtægter: ved salonskydning — senere ændret til haandvaabenskydning — at vække den kappelyst, der var drivfjederen i tjenestetiden og ved maanedlige sammenkomster at værne om minderne fra denne og dermed styrke og befæste kammeratskabsfølelsen.

Marineforeningens Skyttelav i København har en lang liste over fortjente hædersmedlemmer og en gennemgang heraf ligefrem dufter af historie.

Formandslisten tæller følgende:

Fabrikant *Emil Johnsen* 1916—19 — Fabrikant *J. Schultz* 1919—24 — Pianomagermester *M. Hornung* 1924—27*) — Vinhandler *Johns. Grønvold* 1927—46*) — Købmand *Einer Møller* 1946—50 og Vognmand *Rich. Ljungberg* fra 1950—65*). I dag føres sceptret af een af de unge, den energiske Værkfører *Gregers Petersen*, som paa udmærket maade har forstaaet at markere denne Skyttelavets store mærkedag paa fortræffelig maade.

Blandt afdelingens æresmedlemmer finder vi ogsaa navne med god klang indenfor Marineforeningen: Arkitekt *Marston*, Modelierer *Otto Dørge*, Direktør *Folmer Larsen*, Ingeniør *Hoffding*, — og saa maa vi ikke glemme de, der endnu er blandt os: *Bonnelycke*, *Fr. Landt* der med sin kunst paa saa

*) Æresmedlemmer.

mange maader har støttet lavets arbejde, *Thiel* og *Rich. Ljungberg*.

Den første skytteaften fandt sted paa gamle „Gimle“ 20/10 1916. Næppe mange af de gamle, der den gang var unge og initiativrige, drømte vel om, at denne trang til yderligere virke indenfor Marineforeningen og i dens aand skulle føre til, at man nu et halvt sekel efter fortsat har kunnet samle sig om skyttekappelysten som en bærende idé indenfor Marineforeningens favnende virke. — „Straffebakken“ var ogsaa en foreteelse af de mange i de første aar, og den var saa sandelig ikke kedelig, men den klarede ikke skærene, saadan som *Marineforeningens Skyttelav*, der bredte sig udover landet og nu ses rundt om som en støttestøtte i mange afdelinger. Det er samarbejdet her, det er kammeratskabet der holder sammen, men det skal ogsaa bære fremad, fremad til gavn og glæde for hele Marineforeningsarbejdet. 50-aaret har bevist, at tanken er god nok, den kan blive stærkere og til mere ved fælles samarbejde mellem afdelingernes og lavenes ledelser.

HdeL.

I KM-NYT bragtes et billede fra Kvindelige Marineres Musikkorps' deltagelse i Marineforeningens Jubilarstævne i aug. i aar sammen med en tak fra Marineforeningens formand for Musikkorpsets medvirken ved vort vellykkede jubilarstævne.

Marineforeningens egne meget smukke Julekort med Nyholms kran som motiv kan anbefales paa det bedste. Prisen incl. kuvert er kun 40 øre pr. stk. Bestilling afdelingsvis til Hovedkontoret.

— og saa er der vore smukke Marineforeningsglas i to størrelser, de er særlig velegnede som gaver til gamle orlogsgaster, iøvrigt henvises til den andet steds i bladet trykte prisliste, men bestillinger bedes indsendt snarest muligt for at alt ikke skal hobe sig op i de sidste dage før jul, hvor ogsaa postvæsenet har mere end travlt.

Som tidligere omtalt er Søværnets Juleaskeskaal 1966 prydet med et smukt Tordenskioldmotiv. Det blev ogsaa meddelt i UNDER DANNEBROG at bestillingerne skulle indsendes afdelingsvis inden 15. november. Ved bestillinger efter 1/12 kan der ikke paaregnes levering før efter jul, og oplaget vil da være begrænset og nye oplag sættes ikke i arbejde.

Endelig er der Marinestueoplysningerne — det er mindre end intet vi hører fra afdelingerne i denne sag. I Medlemsbladets april nr. findes en meget ufuldkommen oversigt, i sept. nr. kom der et par enkelte tilføjelser — men det er ikke nær nok.

Se nu efter i disse to nr. af bladet, og er jeres stue ikke nævnt her, ja, saa baade maa og skal I snarest faa samlet oplysningerne sammen og sendt dem ind til hovedkontoret. Der findes ca. 74 Marinestuer herhjemme, saa I kan selv se, at der mangler mange, inden listen bliver komplet.

I denne forbindelse erindres om forskelligt: sørg for at alt, hvad der af inventaret kan fjernes, bliver naglet eller laaset fast; at der bliver optaget en nøjagtig inventarieliste i flere eksemplarer over alt, hvad der tilhører Marinestuen. Der kan ved flytninger o. l. opstaa mange kedelige divergenser om ejendomsretten til genstandene. Enkelte afdelinger har endog fotograferet alle Marinestue-vægge, saa har de da beviser for, hvad der hører til inventaret.

— og mangler der oplysninger om billeder, genstande, huebaand o. l. skriv saa et par ord til Hovedkontoret, vi skal da søge at hjælpe, dersom det er muligt.

En gammel gast — *Aage Hjuler* — Valbygaardsvej 69, København, Valby, telf. 30 44 14 — tilbyder af lutter interesse reparation og/eller restaurering af sejskibsmodeller, som maatte trænge dertil. Kun direkte udgifter til materialer og evt. rejser o. l. ønskes refunderet.

Fra Søværnet

Ved en særlig audiens i beg. af november maaned overrakte Tronfølgeren, Hds. kgl. Højhed Prinsesse *Margrethe* Hs. Maj. Kongens Æressabel til den nyudnævnte Sølojtnant I *Soren Lund*, der havde opnaaet udmærkelse ved afslutningen af tjenesten om bord i kadetskibet i sommer. Sølojtnant Lund havde i forvejen modtaget „Gerners Medalje“, der tilfalder den kadet, der bestaar afgangsprøven i land med udmærkelse. Det er første gang siden 1913 at en ung søofficer opnaar *begge* disse sjældne udmærkelser — der har lang historisk oprindelse bag sig. „Gerners Medalje“ uddeltes første gang 27/12 1792 og Kongens Æressabel er indstiftet 30. sept. 1812 af Kong Frederik VI.

Til Søværnets atletikkonkurrencer 1966 havde Marineforeningen udsat en præmieserie i 200 meter løb; 1. præmie blev vundet af Konstabel *F. L. Rasmussen*, Stevnfort; 2. præmie af Vpl. *B. Levinson* fra minelæggeren FALSTER, medens Vpl. *J. O. Nielsen* fra Søværnets Dykkerskole hjemførte 3. præmien.

Chefen for Søværnet, Viceadmiral *S. S. Thostrup*, har i sept. md. overfor inspektionsskibet VÆDDERENS besætning givet udtryk for sin paaskønnelse for udmærket redningsindsats under en strandning paa Færøerne, hvor den skotske trawler RHODESIAN var gaaet paa grund. Det var lykkedes VÆDDEREN at slæbe trawleren af grunden og bjerger den ind til Thorshavn, og det skotske rederi havde rettet en tak til det danske Søværn for denne redningsindsats.

Marinehjemmeværnsinspektøren har fra Chefen for Søværnets operative Kommando (SOK) i Aarhus modtaget en rosende anerkendelse af den assistance, der med Marinehjemmeværnskutterne ydes ved de af SOK ledede søredningsoperationer.

De enkelte besætningsmedlemmer skal i saadanne tilfælde alarmeres paa deres bopæl eller arbejdsplads, gøre fartøjet søklar og er trods det ofte af havn indenfor 1—1½ time og til tider samtidig med Søværnets enheder, hvilket maa afføde beundring.

Ved eftersøgningen „den 3. nov. 1966 af en motorbaad med 4 personer i Sundet Syd blev Sundets Marinedistrikt (SUM) alarmeret kl. 20.00 af SOK. Kl. 21.00 afgik *HMV 57* fra Køge, kl. 21.10 afgik *ERTHOLM* fra Dragør og kl. 21.40 *HMV 61* fra Skovshoved“.

Selvom denne aktion blev afblæst giver den alligevel et billede af den hurtige og villige assistance *HMV*-kutterne yder for SOK indenfor søredningstjenesten.

For en ordens skyld skal blot tilføjes, at ogsaa *HMV 82* blev alarmeret og meldte sejlklar fra Holmen kl. 20.40 — men da dette fartøj endnu ikke er udrustet med RADAR, blev det ikke beordret af sted.

(Red. = FH 323).

Et af Søværnets største og efterhaanden ældste enheder, det 2600 ton store skoleskib ÆGIR udgaar af Flaadens tal i løbet af en maanedstid.

ÆGIR har haft en omtumlet tilværelse. Det blev bygget til den tyske krigsmarine i 1938 og gjorde krigen med som motor-torpedobaadsmoerskib under navnet TANGA.

I 1945 købte Danmark skibet fra de allieredes lagre for en symbolsk pris paa 6000 dollar. Skibet blev sat i stand og har i de forløbne aar under navnet ÆGIR, Flaadens 3die skib af dette navn, gjort tjeneste som depotskib for ubaadene og sidst som skoleskib, hvilket det var velegnet til, fordi det kunne bære næsten enhver form for artilleri og anden udrustning, som de vordende søofficerer skulle gøres fortrolige med.

ÆGIR har været vidt omkring under dansk orlogsflag. Det har besøgt næsten alle europæiske lande og enkelte havne i

USA. Under bryllupsfestlighederne i Athen var ÆGIR ogsaa der med til at vise flaget.

Skibet er nu saa udslidt, at fortsat sejlads ville betyde store reparations- og driftsudgifter.

Et eller flere af Søværnets øvrige enheder maa nu indrettes til skolebrug, i første omgang formentlig en af de italienskbyggede korvetter.

ÆGIR, hvis sidste chef har været kommandørkaptajn *K. V. Raabye*, blev i sin tid adopteret af Aarhus by, og det er tanken i begyndelsen af december at lade skibet aflægge et sidste besøg i Aarhus, saa byen kan tage afsked med „adoptivbarnet“.

Flakfort

I betragtning af den megen publicity, der i den seneste tid er blevet Københavns raketluftforsvar til del — og det midlertidigt paa *Flakfort* oprettede Flyverdetachment i særdeleshed — kunne det maaske være paa sin plads her at give et lille tilbageblik over fortets tilblivelseshistorie.

Ved forsvarsloven af 1909 blev der bevilget 11 mill. kroner til anlæg af nye forter samt til forbedring af de ældre anlæg.

Saltholm Flak Fort, i dag benævnt *Flakfort*, blev anlagt i aarene 1910—16 i 4,7 m vand ca. 4 km NW for Saltholms nordspids som et moderne vandbygningsarbejde — dels ved indpumpning af sand.

Fortets 6 stk. 21 cm kanoner var dengang Kystbefæstningens mest moderne skyts.

Af særlig interesse er fortets betragtelige omfang med — set med den tids øjne — bombesikker beboelse for 5—600 mand. Baade da det i sin tid opførtes og i dag, virker det temmelig overvældende paa enhver, der nærmer sig det — endsige gaar „om bord“.

I almindelighed tror folk, at dette værk sammen med Middelfrands Fort blot er et par øer i det danske arkipelag, lidet anende at her er tale om et par af dansk vandbygningsingeniørkunstens største triumfer.

Fra 1940—45 var Flakfortet besat af værnemagten; efter overtagelsen i 1945 blev fortets armering ændret, men allerede i 1957 blev kommandoen strøget af økonomiske grunde. I 1953—59 blev det svære og middelsvære skyts paa Middelfrandsfort, Flakfort og Dragørfort kasseret og fjernet som værende forældet og disse forter indgik nu i Københavns luftforsvar.

Siden sin første opførelse har *Flakfort* været underlagt adskillige — og yderst forskelligartede kommandomyndigheder.

I grove træk siden første „kommandohejsning“ ser det saaledes ud:

Indledningsvis bemærkes, at „Københavns Søforsvar“ i 1867 var overgaaet fra Marinen til Hæren.

1916 Det nybyggede fort overdrages til „Kystartilleriregimentet“.

1922 Ved Hærloven af 1922 ændredes navnet „Kystartilleriregimentet“ til „Kystartilleriet“.

1932 Med udgangen af oktober ophævedes „Københavns Sødefension“ og 1. november overgik fortet fra Hæren til Søværnet. Kystdefensionen oprettedes.

1953 1. juli navneændring til „Kystbefæstningen“.

1961 Atter navneændring til „Kystdefensionen“.

1965 Medio 1965 udlaant til Flyvevaabnet til midlertidig underbringelse af Flyverdetachment 541, medens Middelfrandsfort klargøres.

Flakforts skæbne efter Flyvevaabnets gæsteoptræden i øvrigt uvis.

R.

MARINEFORENINGSGLASSENE

falder til i haand og mund

... og saa er det pæne glas

MARINESTATION SLIPSHAVN

Af G. Honnens de Lichtenberg

Inden for Marinehjemmeværnet blev 10-aarsdagen for Marinehjemmeværnsskolens overtagelse af den gamle marinestation *Slipshavn* ved indsejlingen til Nyborg fjord den 19. juli mindet under beskedne former.

Skolen er saa at sige hjertet i vor maritime hjemmeværnsorganisation. Herfra pumpes kraft og energi ud til landets mange hjemmeværnsflotiller i form af vejledende kundskaber og undervisning i specialistuddannelse. Uden en saadan centralt beliggende skoleinstitution, hvor gaster og Kvindelige Marinere fra hele landet kommer paa kursus efter behov og egne ønsker i mange forskellige discipliner, ville Marinehjemmeværnets gode uddannelsesstade næppe være naaet.

Saa vel hjemmeværnsgasterne som K.M.erne føler en særlig tilknytning til skolen yderst paa Slipsodde, hvor der saa at sige er vand paa alle sider. Gennem de store D.S.B.-færgers stadige og nære passage føles den pulserende hverdag tæt ind paa livet af de mange kvinder og mænd paa alle alderstrin og fra mange forskellige kredse og egne i Danmark, der her lægger hundredevis af frivillige arbejdstimer, alt sammen ydet til gavn for vort forsvar, for vort lands frihed og fred.

16 aar er gaaet, siden Slipshavn blev taget i brug af *Det maritime Hjemmeværn*, som det dengang hed, og øvelser og undervisning er her drevet med megen iver og interesse, især da skolen for 10 aar siden gled ind i et mere fast leje.

Gennem den gamle marinestations overdragelse til *Marinehjemmeværnet* fik dette fodden under eget bord som kommandantskabsforvaltende myndighed og dermed ogsaa vært for kursus afholdt af Flyverhjemmeværnet og Hjemmeværnsregion IV („de tørre“).

Fra fortid til nutid

Yderst paa den smalle landtange — i gammel tid ogsaa kaldet Slipsodde — der fra Knudshoved drejer ind mod Nyborg by og udgør den nordlige bred af Nyborg fjord, har der siden 1658 ligget en mindre skanse ved Slipshavn.

Nogen særlig aktiv betydning har den dog aldrig haft, den udgjorde blot et led i den fortifikationskæde, der laa uden om fæstningsbyen Nyborg. Den ses paa et gammelt hollandsk stik af de hollandske og danske orlogsflaader, som i forening med danske landstyrker den 15. november 1659 tilbageerobrede selve Nyborg fæstning. Det var dengang Fyn var besat af svenskerne under kong Carl X Gustav.

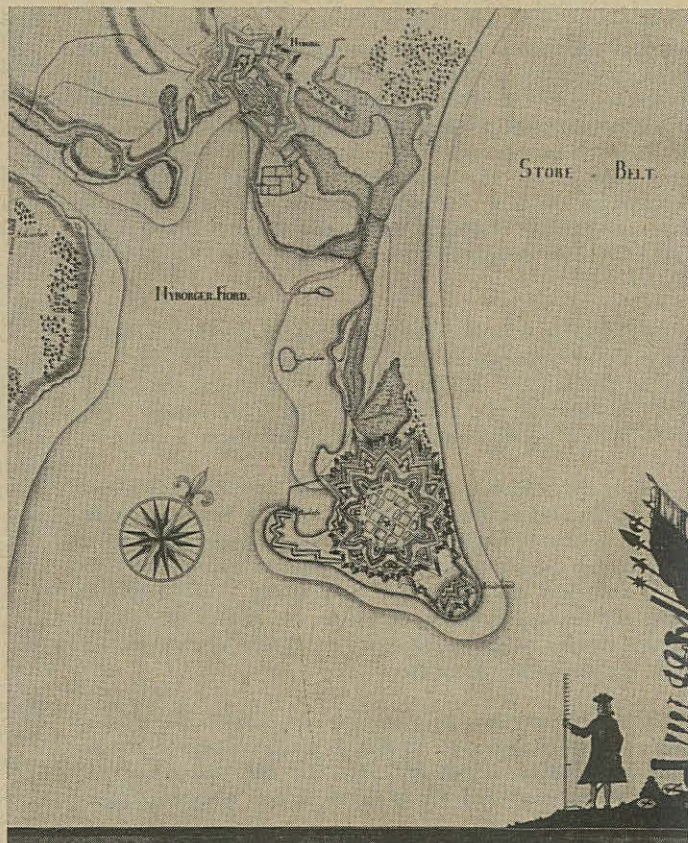
I februar 1658 havde de søgt at hindre en lille dansk eskadre under *Peter Bredahl* at ise sig ud af den tilfrosne Nyborg fjord, men det svenske artilleri kørte uhjælpeligt fast paa den uvejsomme halvø mod Slipshavn.

Det vides, at der fra gammel tid har været en skibsbro ved Slipsfjord, og at denne i 1657 blev erstattet af en helt ny bro. Naar fjorden var tillagt, blev varerne lastet og lossat herude, og bæltsmakkerne plejede at holde til i Slipshavn ved vinter-tiden; men havnen blev dog navnlig brugt ved troppetransporter, hvorfor broen blev vedligeholdt for Kronens regning.

Ganske interessant er et gammelt projekt i Hærens arkiv fra 1750 om at flytte Nyborg fæstning ud mellem Knudshoved og Slipshavn ved Store Bælts kysten og gøre den til rigets hovedfæstning i forbindelse med en flankestilling paa Slipsodde.

I aarene, der fulgte, blev Slipshavn bl. a. benyttet som konvoj- og lodsstation, og fra et opankret vagtskib understøttedes opkrævningen af den til Øresundstolden svarende strømtold i Store Bælt.

Herude blev de fornødne fartøjer til kongefamiliens overførelse over bæltet, ja, helt til Sønderjylland, ligeledes holdt i beredskab.

Hvad Slipshavn kunne være blevet til!

(Hærens Arkiv).

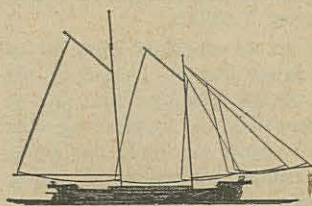
I 1808 var Nyborg fæstning i nogle faa dage atter i fjendehaand, idet de spanske hjælpetropper gjorde oprør mod Napoleon og søgte hjemover ved hjælp af den britiske flaaeddeling i de danske farvande. Spaniolerne besatte Nyborg og omlyggende batterier og rettede disses skyts mod en lille dansk flaaeddeling paa Nyborg fjord. Saa vidt vides er det den eneste gang, kanonerne paa Slipshavn skanse har været brugt i kamp. Faa dage efter blev de spanske soldater herfra sat om bord i de engelske skibe og ført bort.

Rytterregimenterne maatte dog efterlade deres smukke dyr. De blev sluppet løs paa halvøen mellem Nyborg og Knudshoved og her rejste de stolte andalusiske hingste sig paa bagbenene og gik i veritabel kamp med hinanden. Mange heste blev slaadet ned af andres hove, og engen var snart fyldt med saarede og døde heste. Enkelte søgte dog hjem til indkvarteringsstedernes stalde og har efter sigende senere hen præget den østfynske hesteavl.

Hvert foraar præges halvøen af smukke mørkerøde valmuer i stort antal — „farvet af spansk hesteblood —“, den tørre sagkundskab sigter dog mere paa frø fra hestenes muleposer.

I kanonbaadskrigen 1807 —14 blev skansen, som var blevet rekonstrueret i 1801, klargjort med besætning fra Kystmilicen og med en bestykningspaa i alt 34 kanoner af forskellige kalibre med hvad dertil hører.

Efter kanonbaadskrigen gik Slipshavn i dvale — den fortsatte som vagtskibsstation indtil 1857, idet kanonerne dog i

1855 var „lagt paa volden“. Tilbage paa Slipsodde var der nu kun fiskere og lodser.

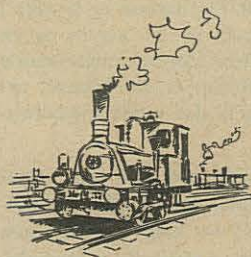
I 1866 foretog Landetaten en større udvidelse af den gamle skanse, som blev ombygget til en femkantet redoute med vagtbygninger, stormpæle, palisader og en udfaldsbro (tambour) med 2 dobbelte barriereporte. Bestykningen blev ændret til 14 kanoner i høj affutage samt 2 stk. morterer, en ovn til at gløde kugler paa m. m. Men allerede i 1885 opgav Hæren dette befæstningsanlæg og overdrog det uden skyts til Marineministeriet. Voldresterne er endnu i dag ret velbevarede og rummer i sig en senere opført 2-etages lodsbygning, der dog nu er opgivet som saadan, men formentlig vil indgaa i den nuværende marinestation.

Teknikkens rivende udvikling i sidste del af forrige aarhundrede satte ogsaa sine spor herude paa den tidligere saa afsides plet. I 1867 overtog staten den af engelske entreprenorer anlagte og drevne fynske hovedbane, som var tilsluttet postvæsenets dampskibs fart Korsør—Nyborg.

Ved en lov af 1881 bestemte man sig for dampfærgefart over Store Bælt, oprindeligt med en 3-sporet hjulfærge (ses som model paa Jernbanemuseet), som dog blev ændret til 2 dobbelt-sporede hjulfærger. Af hensyn til eventuelle isvanskeligheder paa Nyborg fjord skulle der samtidig anlægges lette baner til den gamle isbaadsstation paa Knudshoved samt til en ny isstation ved Slipshavn. Paa arealer, der var eksproprieret fra herregaarden Juelsberg, opførtes en typisk D.S.B.-station af mindste størrelse: En stationsbygning med ventesale og som noget ganske særligt, rum til tørring af forkomne passagerers vaade tøj; endvidere 2 smaa udhuse, perronanlæg og stationsspor samt en dampskibsbro og forskellige beskyttende fangdæmninger m.m. til brug for den isbryder — Danmarks første — som ifølge samme lov blev bygget paa Burmeister & Wains skibsbyggeri. Den 1. december 1883 var hele anlægget og alle skibene klare til brug, og der faldt igen ro over Slipsodde. Man afventede kampen mod „Kong Vinter“.

Vi maa forestille os lodserne, med lodsoldermanden — der samtidig var D.S.B.'s tilsynsførende med anlægget — i spidsen, fiskerne og bondemanden, hvis gaard samtidig var privilegeret kro, spejdende over mod skoven — stirrende hen ad de blanke skinner — efter toget, som aldrig kom i sin egentlige mission.

Der ankom intet tog til isstationen — ingen isbryder gik til kaj, der forekom intet mylder af forfrosne rejsende med vadsække og pakkenelliker paa den nye perron. Ej heller hørtes herude en jernbanestations kendte lyde: Dampprusten, skinneraslen, pift og klokkeklemt m. m. Vi ser kun for os den ensomme station, paa hvis gammeldags, fintpuksede stationsklokke, der ikke blev slaat.

Togene naaede aldrig længere end til Knudshoved. Slipshavn fjord pakede først af alle under isgang — hele anlægget var én stor misforstaaelse. Knudshoved hævdede derimod sit gamle ry som sikkert udgangspunkt for Store Bælts istransporter. Senere blev det i 1914—18 kaserne for det sagnomspundne „Batteriet Bardenfleth“, et særligt

opstillet 9 cm feltbatteri til flankering af minespærringen i Store Bælts vesterende som pendant til et batteri paa Halskovpynten. Isbaadsstationen har senere i en aarrække ogsaa været benyttet som D.S.B.-feriehjem og som kursussted for Jernbanehjemmeværnet.

I 1883 nævnes „Slipshavns Kro“, og samme aar blev D.S.B.-arealerne som førnævnt eksproprierede fra stamhuset Juelsberg. Havneanlægget søgtes holdt saa nogenlunde vedlige, idet der var resolveret: „— at indtil man faar indvunden Erfaringer med det under Bygning værende Isbryderskib (S/S STÆRKODDER, 1883—1937), vil det være hensigtsmæssigt at Slipshavn Havn holdes i Orden, til dersteds at kunne stationere et

Skib som i paakommende Tilfælde vil kunne gøre megen Nytte“.

Senere skønnes vedligeholdelsen at være stillet i bero, idet der i en skrivelse herom udtales: „— men Opmærksomheden bør dog være henledt paa den tiltagende Tilsanding“.

I *Den Danske Lods* for 1893 findes følgende beskrivelse: „Nord for Slipshavn danner Kysten en lille Bugt, som afgiver en ypperlig Havn, ved hvilken der findes Bolværker med 12 Fods Dybde. Postskibene benytter Havnen om Vinteren, naar Nyborg Fjord er utilgængelig paa Grund af Is. En Jernbane, som forbinder Slipshavn med Nyborg, benyttes kun, naar Postskibene ved Is forhindres i at komme ind til Nyborg. Slipshavn Fyr vises fra en gul Bygning, der ligger paa Pynnten tæt indenfor det gamle Batteris Brystværn og viser fast, rødt Lys...“

Det var oprettet i 1845 som et spejlfyr i en lygte, der var til at hejse paa en pæl. Den førnævnte fyrbygning var fra 1853 og havde en lanterne med spejllapparat paa taget; i 1898 blev dette ombygget med en linse, og i 1913 blev fyret nedlagt og erstattet af den nuværende fyrbaake med sølanterne og gasbrænder.

Fra 1894 blev der fra Slipshavn vold afgivet taagesignal: Signalskud og ringning med klokke, naar postdampskib ventedes. Den gamle klokkegalge staaar endnu som et dekorativt minde yderst paa Slipsodde, klokken selv er nu at finde paa Jernbanemuseet. I 1934 blev denne signalering ændret til almindeligt taagesignal med elektrisk naufon.

Tid efter anden benyttede den danske Orlogsflaade det lille havneanlæg under sommereskadrene, men banemæssigt set laa alt stille hen. I 1906 blev anlægget officielt nedlagt og skinnelægemet brudt op. Juelsberg tilbagekøbte Statsbanernes arealer for kr. 13.442, idet Marineministeriet med underlagte institutioner fik afgiftsfri ret til at benytte bygningerne. Baadebyggerne fra Nyborg havde dog aaret før forgæves søgt at købe havnen for at flytte deres virksomheder herud.

Som nævnt blev der ved første verdenskrigs udbrud i 1914 henlagt et feltbatteri paa Knudshoved, men først i 1916 tog Marinen Slipshavn i besiddelse eller rettere i brug som marine-etablissement.

I *Tidsskrift for Søvesen*, 1933, fortæller Kommandør F. H. Kjølser i anledning af det danske Undervandsbaadsvaabens 25-aars jubilæum:

„I Juni 1916 blev Undervandsbaadsstationen forlagt fra Korsør til Slipshavn, og det bestemtes, at Slipshavn skulle etableres som fast Station for Undervandsbaade og Flyvebaade, og i den Anledning blev Statsbanernes Isbryder STÆRKODDER henlagt som Stationsskib fra den 2. September 1916.

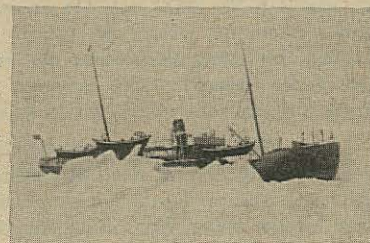
U-baadsbesætningerne logerede dog i Baadene, medens der holdtes Messer og Kabys i Isbryderen. I det mindre, nordre Stationshus indrettedes en Kraftstation til Opladning af U-baadens Akkumulatorbatterier.

Baadene gik i Törn — 3 ad Gangen — med 1 Maaned i Helsingør, 1 Maaned i Slipshavn og 1 Maaned i København. Den ældste U-baadschef førte Kommandoen. Stationen paa Slipshavn blev ophævet den 14. December 1918, og det derliggende Stationsskib H/S ÆGIR (fra Korsør—Kiel Ruten) blev afleveret til D.S.B., fra hvem det var udlaant.

Efter Krigens Slutning var Værkstedsskibet GRØNSUND med flere Undervandsbaade i Sommermaanederne 1919 stationeret i Slipshavn“.

Endelig kom STÆRKODDER da til kaj i Slipshavn — og det for en længere periode.

Den gamle dobbelt-skruede D.S.B.-isbryder, som i 1928 blev afgivet til Statens Isbrydningstjeneste, var saadan set velegnet til fast stationsskib. Der var god plads til messer m. m. i den gammeldags, smukt udstyrede passageraptering i det 522 br. reg.

Slipshavn i Mellemskibsskibsskolen

Øverst ses de forstøjede luftfartøjer, ved kajen luftdepotskibet BESKYTTEREN, i midten den gl. hangar, kroen og nederst redoutens konturer.

Under indsejlingen i Nyborg fjord ser man fra de høje moderne motorfærger tydeligt om styrbord det smukke gamle fortifications- og stationsanlæg, som i dag vel istandsat rummer *Marinehjemmeværnsskolen*.

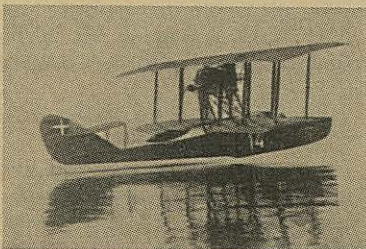
tons store skib. Det var indrettet til transport af 400 passagerer i dagfart, i natfart paa over 3 timer var dog kun 100 det tilladte passagerantal. Det havde 4 separatkahytter og i alt 48 sovepladser, men ingen elektrisk belysning.

En Reserveløjtnant fungerede som stationsofficer, og der var tilkommanderet de fornødne værnepligtige maskinister, kokke- og messegæster m. fl.

Senere blev ogsaa et andet af D.S.B.'s skibe fra den ved 1. verdenskrigs udbrud standsede natrute: Korsør—Kiel, benyttet som stationsskib i Slipshavn. Det var H/S ÆGIR (bygget paa B & W 1883) paa 545 br. reg. tons. Ogsaa for dette skib forekom der udover det tilladte passagerantal paa 500 i dagfart, den gamle bestemmelse om, at i natfart paa over 3 timer skulle passagerantallet reduceres — her til 150. ÆGIR havde 6 separatkahytter og i alt 70 køjepladser samt elbelysning.

I ruten Korsør—Kiel var statsbaneskibene ifølge gammel tradition ført af søofficerer, der i en treaarig periode stod uden for nummer i flaaen. Denne Kielerrute kom dog ikke i gang igen efter krigens ophør, H/S SKIRNER var gaaet til ophugning i 1917, H/S ÆGIR blev solgt til Tyskland i 1923, mens rutens eneste skrueskib FREJA overførtes til Aarhus—Kalundborggruten indtil det i 1934 blev solgt til ophugning. ÆGIR og FREJA havde begge i 1920 sejlet danske sønderjyder til afstemning i Sønderjylland.

I årene 1916—18 var luftfartøjerne jo endnu kun i pioneralderen, hvorfor Marinens Flyvevæsen var knapt saa regelmæssig en bruger af Slipskibene som u-baade. Flyverne logerede i stationskibene, og i 1916 blev der af haandværkere fra Holmen opført en mindre træhangar, som staaer endnu. Dens selvberende bjælkekonstruktion var arkitektonisk set ret

enestaaende for sin tid — selv hangarens størrelse giver os i dag en forestilling om, hvor smaa de første, primitive flyvebaade egentlig var.

Mellemskibsskibsskolen forløb atter paa den tidligere saa fredelige maade. Der skete intet paa Slipshavn; alt laa ubenyttet hen. Tid efter anden blev den dog benyttet af Søværnets forskellige enheder under større øvelser, især af minefartøjerne.

Udviklingen inden for flyvevæsenet viste sig derved, at den gamle træhangar allerede nu var for lille til at rumme søluftfartøjerne, som derfor maatte forføres ved bøger i Slipshavn fjord, mens luftdepotskibet BESKYTTEREN samtidig gik til kaj ved den gamle dampskibsbro.

I 1939 opstod marinestationen dog paa ny. Herfra førtes kommandoen over den danske sikringsstyrke, der bevogtede minespærringerne i Store og Lille Bælt. Og hermed er vi inde i nutiden, som rummer baade en 9. april, en 29. august og en tysk besættelse af Slipshavn; men gennem Marinehjemmeværnets aktive indsats paa den gamle marinestation er der kommet nyt liv og en aktivitet som ingensinde før i det gamle kystbefæstningsanlæg *Slipshavn*.

I dag er det gamle *Slipshavn* identisk med den unge, energiske arbejdende *Marinehjemmeværnsskole*, der som indledningsindenfor Marinehjemmeværnet (MHV) — men det sker som vis nævnt er arnestedet for hele den omfattende uddannelse overalt i det samlede *Hjemmeværn* — paa frivillig basis i den bedste kammeratlige aand.

Derfor er det værd at tænke over,

at der i **Marinehjemmeværnets** rækker

ogsaa er plads til

mange gamle **orlogsgæster**.

Flytning af Marinestue

Frederiksværk afd. maatte 1/11 1966 lade fortøjningerne gaa og søge ny havn for sin gode marinestue. Det var med stor beklagelse baade for vært og forening, at man maatte forlade de dejlige lokaler paa „Skovlyst“, som desværre var lejet ud til andet formaal.

Men lykken staar den kække bi — siger man.

Hotel Frederiksværk var kort forinden overtaget af en ny ejer Hr. Milton Pedersen og da denne erfarede at man stod uden lokale til Marinestue, tilbød han omgaaende, overtagelse af det lokale, man tidligere havde haft, og han betragtede det som en stor glæde at huse Marinestuen, idet han før sin hotelinteresse, i flere aar havde sejlet som styrmand i danske og amerikanske skibe.

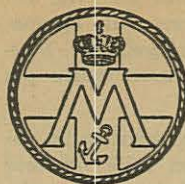
Lørdag den 20/10 foregik transporten fra „Skovlyst“ til Hotel Frederiksværk tværs over Torvet og for at markere det gode kammeratskab, havde værten paa „Skovlyst“ inviteret styrelsen, dens hjælpere og den ny vært til spising i de nylig forladte lokaler.

Frem og tilbage er som bekendt lige langt — og det var med en vis gensyns- og hjemkomstfølelse, at man atter rykkede ind i de gamle kendte lokaler, hvor Marinestuen tidligere havde haft til huse.

Den paafølgende uge var travlt optaget med tilrigning og ophængning og lørdag den 5/11 kunne alt meldes klar til modtagelse af gæster. Frederiksværk afd. glæder sig til, at kammerater fra nær og fjern finder vej til vor Marinestue — husk, hver søndag formiddag kan man altid træffe kammerater og snakke skiv m. m. i Marinestuen paa Hotel Frederiksværk paa Torvet.

Hjertelig velkommen allesammen.

Hans P.

Forenings- meddelelser

Næstved afd. afholdt 18/6 sommerudflugt til Omø sammen med Skelskør afd., sidstnævnte afd. havde tilrettelagt den vellykkede udflugt, hvori der fra Næstved var 34 deltagere. Det fine vejr og det gode samvær med medlemmer fra andre afd. gjorde sit til, at det blev en god kammeratlig oplevelse.

Godthaab havde i anledning af det portugisiske hospitalsskib GIL FANNES besøg i Herrnhutdalen, hvor Marineforeningen vedligeholder 2 portugisiske sømandsgrave, arrangeret fodboldkamp og meget andet foruden den traditionelle bekransning af Sømandsmindeankeret og en højtidelighed ved skibets katolske præst paa kirkegaarden.

Randers havde 26/8 besøg af depotskibet HJÆLPEREN og 9 motortorpedobaade, som indkom forsinket efter at have deltaget i en redningsaktion ved Fornæs. Afd.sformanden naaede dog at aflægge besøg om bord hos Flotillechefen og overrække en buket blomster.

Næstved havde 26/8 besøg af byens adoptivskib, korvetten FLORA og Marineforeningen forestod her besøgsarrangementet, hvori Borgmester Svend Hansen og flere byrådsmedlemmer deltog. Programmet omfattede reception om bord, middag paa raadhuset, ture i by og paa land samt sportskampe og Garnisonen medvirkede hertil med transport. Saa var der ogsaa kammeratskabsaften i Marinestuen og efter gudstjenesten i Sct. Mortens kirke om søndagen gennemgik pastor Munch kirkens historie og senere havde byens borgere lejlighed til at bese FLORA — et i alle maader vellykket besøg.

Esbjerg afd. var ganske naturligt involveret i festlighederne Esbjerg bys adoption af Opmaalingskibet FYLLA 27/8. Byens tidligere adoptionsskib THETIS er udgaaet af Flaadens tal, men der var fra Esbjergs side arbejdet ivrigt paa at faa et nyt, og dettes modtagelse skete meget festligt under medvirkning fra by og Marineforening. Afdelingen var saaledes vært ved en middag for de af besætningen, der ikke kunne være med ved selve adoptionsfestlighederne og FYLLAs chef overrakte i Marinestuen skibets vaabenskjold til ophængning her.

Birkerød afd.s medlemmer samledes i lighed med foregaaende aar 29. august om aftenen ved mindeankeret anbragt i et smukt lille anlæg ved Birkerød sø og medlemmer fra Hille-rød, Frederiksværk og Hundested afd. overværede den smukke mindestund, som indledtes med afd.sformandens velkomst. Efter salmen „Aldrig frejdig —“ holdt Oberst J. Poulsen en varm-følt mindetale — en stille stund, hvor der blev lagt blomster ved ankeret, hvorpaa højtideligheden blev afsluttet med „Der er et yndigt land —“.

Derefter samledes man i den smukt pyntede Marinestue i Formandens kælder, flaget blev hejst, man hengav sig til bordets glæder — flittigt afbrudt af brug af sangbogen.

Mange er de afd. om hvem man kunne ønske, at de kunne have det paa samme maade: at unge og gamle medlemmer møder op naar der kaldes — baade til alvor og fest — og det ikke een gang, men hver gang.

Glostrup/Taastrup indledte sæsonen pa traditionel vis med skafning i Marinekahytten 1/9.

Nakskov afd. afholdt fregatskydning 4/9.

Næstved afd. holdt ligeledes fregatskydning paa denne dag og forrige aars fregatkaptajn, restauratør Carøe Ravn festlig-gjorde dagen ved at møde op i en imponerende flot admiralsuni-form med overskæg og i dyb alvor inspicere de fremmødte, stærkt smilende deltagere — ny fregatkaptajn blev Arne Kristensen, Karrebæksminde.

Husk i denne travle juletid, at

Marineforeningens smukke glas

der føres i 2 størrelser:

Ølglas til kr. 9,25 og snapseglass til kr. 6,75.

(NB. Der kan heldigvis ogsaa drikkes andet læskende af disse smukke glas)

vil være en kærkommen gave til gamle orlogsgæster.

— og saa falder glassene godt i haanden.

Til julehilsnerne vil Marineforeningens nye, smukke dobbeltkort med kuvert — motiv: Nyholms gamle kran, være meget velegnede, prisen er kun 40 øre pr. stk.

(Se iøvrigt prislisten paa side 2).

Holbæk afd. afholdt films- og foredragsaften 8/9, hvor Orlogskaptajn *Bilde Jensen* fortalte om Søværnets civile opgaver, bl. a. ogsaa Søværnets og Luftvaabenets Redningstjeneste, hvorpaa der blev vist en film om de danske soldaters indsats paa Cypern.

Aarhus afd. deltog 9/9 i den officielle kongemodtagelse paa Aarhus havn og stod paa den store parades højre fløj med Flaget og 10 mand under afd.sformand *Birtbins* kommando. Efter afgivet melding modtog hver enkelt et kongeligt haandtryk — det var første gang, at der i Aarhus blev anvendt det nye regulativ for Marineforeningens optræden og placering ved paradering for H. M. Kongen.

Bornholms afd. var 10/9 paa skovtur til Neksø, man besaa den moderne konserverfabrik, hvorpaa der sluttedes paa Klemensker kro med spisning og dans.

Randers havde 15/9 besøg af det britiske fiskeriinspektions-skib BELTON og den lokale Marineforeningsafd. havde af byen faaet overdraget at tilrettelægge det meget vellykkede besøg i samarbejde med Kattegats Marinedistrikt. Der er tradition for, at fremmede skibe gerne vil anløbe Randers, for der forstaar man paa udmærket maade at tilrettelægge et saadant flaaebesøg, saa det bliver til glæde baade for gæster og værter.

Horsens afd. afholdt 17/9 sin aarlige pilketur med god tilslutning. Som sædvanlig en fin tur med upaaklagelig servering om bord, kun kneb det lidt med at faa torskene til at bide paa pilkene, men det kan arrangørerne ikke lastes for — vi haaber paa bedre held næste aar.

Skelskør afd.s aarlige fregatskydning blev afviklet 17/9, hvor tilmed en gæst fra Næstved sprængte krudtkammeret med det resultat, at afd.s gamle formand og æresmedlem *Grube Hansen* blev fregatkaptajn og tilbørligt hyldet som saadan.

Ved skafningen udnævntes hotelejer *Tage Møller Andersen* til æresmedlem og æreemblemet overraktes af Hovedbestyrelsesmedlem *Einar Nielsen, Næstved*. Det nye æresmedlem blev hyl- det paa mange maader, men ogsaa med en vis vemod, idet Hotelejer *Møller Andersen*, der i saa mange aar har hæget om Marinestuen, snart forlader hotellet.

Helsingør afd. drog 18/9 paa bus-skovtur til Torpedostationen i Kongsøre, hvor den medbragte mad blev fortæret i kantinen. Saa blev stationen forevist og paa hjemturen indtoges kaffen paa et hyggeligt traktørsted.

Frederiksberg afd. havde indbudt til mandeaften 19/9 — bl. a. ogsaa for at give en frisk indsprøjtning i anledning af det ringe fremmøde. Bestyrelsen ville have medlemmerne til at spytte ud, fremsætte ønsker med hensyn til underholdning o. l. — kort sagt til „at brokke sig“ — ikke i krogene, men for aabent tæppe, saa man i fællesskab kunne rette skuden op.

Randers afd. var 24/9 paa busudflugt gennem St. St. Blichers plantage til Mariager, hvor der var kaffehvil paa Hohøj. Derfra over Hobro og de skønne Bramslev Bakker til Hadsund, hvor der paa Hotel Hadsund (værten gl. orlogsgast) var arrangeret skafning ved selvbetjening og opdelt i bakker. Hadsund afd.s formand, *Hvims*, bød velkommen og der tilbragtes nogle fornøjelige timer inden hjemfarten.

I Marineforeningens rækker mødes alle unge og gamle orlogsgæster

fra alle aldre og nye maritime
tjenestesteder.

Henvendelse: den lokale marineforeningsafdeling
(der er 92 ialt) eller hovedkontoret, Havnegade 55,
København K., tlf. PA 2886.

Odense afd. drog 24/9 paa udflugt til „Kom-Igen-Kro“ (?) — afd. betalte bussen og efter skafningen var der en svingom — altsaa det helt rigtige program for en udflugt.

Varde afd. havde sammen med afd. i Ribe, Esbjerg og paa Fanø den 25/9 arrangeret en fællesudflugt til Husum i Syd-slesvig. Her var der et saakaldt „Krammarked“ med mulighed for mange sjove oplevelser, en god ide der førte til en morsom og fornøjelig udflugt.

Københavns afd. havde 3/9 arrangeret et interessant foredragsmøde med besøg hos B.P.-Oliekompagniet. Man hørte og saa om nutidens saa livsvigtige olie og til afslutning forevistes 2 smukke farvefilm: „Paa de syv have“ og „Mikhali“ — med billeder fra sømandens liv og virke og fra en lille græsk havneby. „Skoleskibet CHRISTIAN RADICHs venner“ deltog sammen med afd. i mødet.

Aarhus afd. besøgte 4/10 Aarhus Lodsstation i det 8-etager høje lodstaarn paa Pier 3 i Havnen. Derefter fortalte telegrafist *P. Thomassen*, Kbhv., i Marinestuen paa SØSPORTEN fængslende og friskt om en jordomsejling han havde foretaget lige efter første verdenskrig. Det udmærkede dobbeltarrangement havde samlet 50 deltagere.

Svendborg afd. holdt 4/10 „Pudseaften“ i Marinestuen og hertil var inviteret Marineforeningens næstformand, der netop var i byen. Her var 7 gamle gæster mødt op, de smed jakkerne og smøgede ærmerne op og i løbet af 3/4 time skinnede alt, hvad der kunne puldes af Marinestuens inventar. Derefter serverede værten — gammel skibskok — en glimrende labskovs, og ca. 20 gæster fra Svendborg, Taasinge og Thurø tilbragte en hyggelig aften — for denne siger O.H.M. mange tak.

Københavns afd.s mødeaften 6/10 stod i Søfartens tegn. Et af afd.s medlemmer fortalte om det verdensomspændte danske rederi *A. P. Møller* og ikke mindst om skibsrederen selv som menneske og hans indsats for Danmark. Efter to smukke farvefilm mindedes formanden skibsreder *A. P. Møller*, der altid havde vist interesse for Marineforeningen.

Holbæk afd. kaldte 8/10 til aalegilde paa den gamle historiske Gundestrup Færgekro ved Avdebodæmningen. Der var baade kogt og stegt aal — og saa var der pandekager; det taler for sig selv.

Randers afd.s fiskeinteresserede gæster drog 9/10 paa pilketur med „Theodors“ fiskebaad fra „Randersbro“ til Udbyhøj. Fiskene viste ingen interesse for pilkene, gasterne interesse for Udbyhøj N. — kromandens 22 fantastiske retter var større — og gav mod til atter at pilke lidt paa hjemturen.

Silkeborg afd. indbød medlemmerne til efteraarsmøde i Marinestuen paa „la Strada“; der vistes rejsefilm og bagefter hyggeligt samvær.

Odense afd. beskæftigede sig 11/10 grundigt med „Gule ærter“.

Gentofte afd. holdt 12/10 som sædvanligt Pakkefest i forbindelse med sit aarlige Torskegilde — af pakkefestens overskud gik de første 250 kr. til iklædning af en GEORG STAGE-dreng.

Kongens Lyngby afd. indledte 13/10 sin sæson i Marinestuen paa Lottenborg med en alvorlig gang gule ærter med tilhørende pandekager.

Bornholm afd. havde 15/10 keglespil paa Vandmøllekroen, der deltog 50 medlemmer med damer og man sluttede med skafning og dans.

Helsingør afd. stod 15/10 til søs for paa Sundet endnu en gang at prøve lykken med den største fisk — den er som bekendt ikke taget endnu — referenten melder ikke noget om, at den blev taget denne gang. †

Randers afd. bød samme dag paa torsk — dog ikke selvfangede. Det var mod sædvane kun en lille tapper flok, der mødte op, forhaabentlig bliver tilslutningen bedre fremefter.

Glostrup/Taastrup fejrede 15/10 sin 21 aars fødselsdagsfest. Først tog man sig af det store kolde bord, derpaa af kaffe med smaa kager og saa gik dansen i kammeratlig samvær.

Aalborg afd. indkaldte til Ulkeaften 18/10 og bød paa torsk, saltmad og ost. Veltjente medlemmer kunne udnævnes til baksformænd, som skulle sørge for ro og orden i 10-mands bakkerne.

Hjørring afd. afholdt fregatskydning i Svanelunden 22/10 under det sædvanlige festlige ceremoniel. Sidste aars fregatkaptajn B. Sanderhoff indledte skydningen, hvortil der blev afgivet ialt 388 skud med det resultat at *1b Hørstrup* blev fregatkaptajn; det er første gang i afd.s historie at formanden er blevet fregatkaptajn, og som saadan fik han overrakt en vandrepokal, der skal vindes 3 gange for at blive ejendom. Efter skydningen samlede man med damerne til skafning og præmieuddeling. Iøvrigt blev hovedskydningen vundet af *Jens Hansen* med 30 p., nr. 2 blev *Arne Jacobsen* med 29 p.

Frederiksværk afd. afholdt 30/10 sit aarlige andespil, det var godt besøgt og gav et overskud paa henved 500 kr. til Jule- og Hjælpefondet og mange medlemmer havde skænket fine gevinster til et ekstraspil.

Godthaab afd. har som præmie i K.D.Y.s 100 aars jubilæums-skoleskibssejlad i sommer udsat et sølvskjold, der tilfaldt skoleskibet DANMARK.

*København*s afd. afholdt 3/11 sit store berømte andespil med de mange gevinster.

Glostrup/Taastrup afd. afholdt medlemsmøde i Marinekahytten 3/11.

Randers afd. mødtes 5/11 til sin aarlige „Vildtskydning“ med paafølgende gule ærter.

Holbæk afd. samlede til andespil 7/11 i „Strandparken“.

Odense afd. fulgte successen op den næste dag med et mindst lige saa godt andespil.

Hjørring afd. havde sammenkaldt til „Bancospil“ i Marinestuen 8/11.

Helsingør afd. samlede til festaften med bancospil 9/11 i Færgegaarden, et bancospil, hvor alle gevinster var gaver til fordel for afd.s 50-aars jubilæum til næste aar. Efter spillet var der dans paa dækket.

Gentofte afd. havde 9/11 formaet Kommandør H. J. Rasmussen til at fortælle om moderne vaaben fra Bofors i Sverige og vise en film i tilslutning her til. Traditionen tro var til dette møde indbudt afd.s 2 marine-mødre samt den senere tids 70 og 75 aars fødselarer.

Frederiksborg afd. havde til 9/11 indkaldt til tvangfri aften i Marinestuen i Lindekroen til kortspil, raflespil eller hvad underholdning man nu kunne finde paa — altsammen blot for at fremme kammeratskabet ved hyppige sammenkomster uden tvang af nogen art udover det, at ses lidt hyppigere.

Silkeborg afd. holdt torskegilde 14/11.

Randers afd. samlede 19/11 til „Damerne Pakkefest“ med alm. lotteri- og amerikansk lotterispil til fordel for juletræsfesten.

Kongens Lyngby afd. samlede til det helt store, ganske eventyrlige andespil den 19/11 og animeret heraf var der tilmed „bal bagefter“.

Tønder afd. kaldte til samling 24/11. Først gule ærter — dernæst emblemdeling og endelig planlægning af flagindvielse, idet afd. har modtaget et flag fra Danmarkssamfundet, og det skulle jo gerne indvies med en vis højtidelighed.

Sønderborg afd. indbød 24/11 til fabriksbesøg paa „Danfoss“ med flg. program: Bustransport — fabriksrundgang — kaffe paa „Maikroen“ og til afslutning vist en film om „Danfoss“.

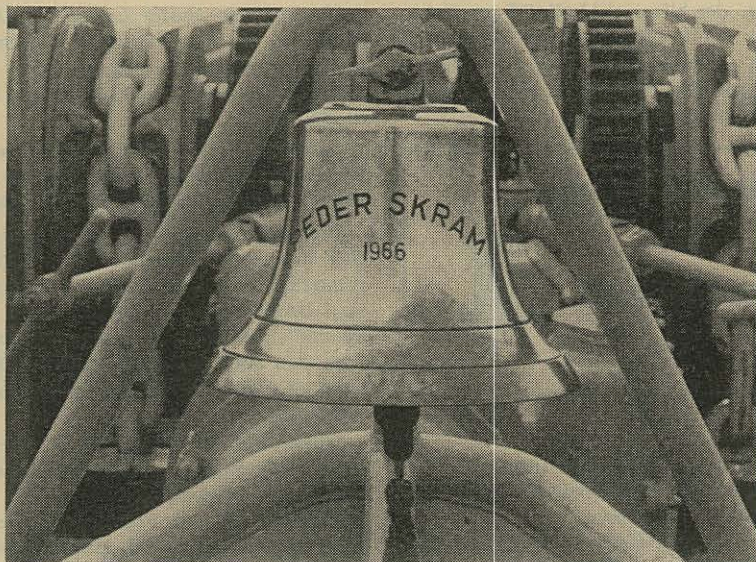
Næstved afd. afholdt 26/11 sit aarlige andespil, hvor ænderne fortæredes paa stedet; der var rekorddeltagelse — 80 mand incl. gæster fra Præstø og Skælskør. Da en flytning af marinestuen er paatænkt, holdtes festen paa „Den gamle Købmandsgaard“, men ogsaa her gjorde afd.s bekendte humorist *Carøe Ravn* stor lykke.

Bornholm afd. afholdt 20/11 bancospil med stor tilslutning: stort overskud — 250 deltagere og 50 gevinster, det er saadan det skal ordnes.

Køge afd. fejrede 27. nov. sit 25 aars jubilæum ved en smuk fest. Beklageligvis var Formanden paa tjenesterejse, og Landssekretæren, der som medstifter af afd. ogsaa var indbudt,

maatte paa grund af hospitalsophold ogsaa sende afbud, men hovedbestyrelsen var godt repræsenteret ved distriktsrepræsentant, *Einar Nielsen* fra Næstved. I dagens anledning var udsendt et meget smukt illustreret festprogram.

Frederiksborg afd. holdt 30/11 andespil — og gevinsterne her til var leverede fra den bekendte bondemand Peter Hansens andegaard, og det erfarede hurtigt at disse ænder havde glædet sig til at pryde Marineforeningens medlemmers midt-dagsbord — derfor var der mange gode gevinster og mange flittige spillere til afd.s andespil.

Med fotografiet af den nye fregat PEDER SKRAMs skibsklokke, hvorpaa der ifølge gammel sømandstradition nytårsnat slaas 16 glas — 8 for aaret, der rinder ud — og 8 for det nye, der paabegyndes — ønsker Marineforeningen alle sine mange venner og medlemmer et:

GODT NYTAAR 1967!

Fra Hav og Havn

Rederiet Lindingers færge ANØ, der betjener ruten mellem Rømø og Sild, er chartret af et udenlandsk firma til brug for undersøgelser efter olie. I de kommende uger skal det have installeret specialudstyr til en værdi af 10 mill. kr. til seismografiske undersøgelser, og turen gaar blandt andet til afrikanske farvande. ANØ vi blive erstattet paa ruten af en chartret færge; den var oprindeligt bygget til rutefarten Grenaa—Anholt—København.

Dansk Esso-Fondet har støttet vedligeholdelsen og restaureringen af den gamle fregat i Ebeltoft ved et skænke „Selskabet Fregatten Jyllands Venner“ 25.000 brochurer om skibets data og historie til salg blandt de mange danske og udenlandske turister, som besøger den gamle orlogsmænd.

Med navnet AROSIA, Aarhus, hentede Øk for første gang inspiration i en dansk by ved navngivningen af et fragtskib. Navnelinjen har ellers været præget af det store udland. ØK-bladet har i sit seneste nummer beskæftiget sig med baggrunden for de navne, kompagniets 38 skibe sejler rundt med.

Om A-skibene oplyses:

ANCONA er opkaldt efter en italiensk by ved Adriterhavet, ANDORRA efter lilleputstaden i Pyrenæerne, ARANYA efter en by i Thailand, ca. 60 kilometer nordøst for Bangkok. Den var siamesisk kongeby, indtil Bangkok blev hovedstad i 1782. Endelig AZUMA det gamle japanske navn for Østjapan.

ØKs første dampskibe havde gul skorsten — saa kom de første motorskibe med 3 og 4 skraatstillede master uden skorsten, og derpaa den store svære gule skorsten — kun de krigsforliste s/s AMERIKA og CANADA havde 2 gule skorstene. Som det nyeste er der i ØKs flåde et særlig skorstensmærke under indførelse paa de gule skorstene, det er dog ikke, som mange ventede det, bogstaverne: Ø.K., men derimod et sammenslynget E.A.C. (EAST ASIATIC COMPANY), under hvilket mærke kompagniet er kendt verden over. I international sprogbrug duer bogstavet Ø ikke, det bliver altid til OE og det er ikke dansk. Redaktøren har i 1½ aar været med barkentinen JERØ af Marstal — og det var et skibsnavn, der ude omkring kunne skabe forvirring. Bogstaverne Æ og Ø er ukendte udenfor Norden, saa det blev altid til: AEROE.

Marineforeningens mange medlemmer kendes paa naalen med

Faas paa hovedkontoret eller gennem afdelingen.

Sø-Skæmt

En værnepligtig landmand havde telefonvagt, men det kneb for ham at forstaa navnene. En dag meldte han til chefen:

— Kammerat Tordenskiold er i telefonen.

Da den forbløffede chef tog røret, viste det sig at det ikke var noget genfærd, men — kammerherre Castenskiold.

Der rasede en vældig storm, og en af skibets passagerer spurgte skibspræsten:

— Er vi i fare, hr. pastor?

— Vi er i Guds hænder, svarede denne alvorligt.

— Du milde, stønnede passageren. Staar det virkelig saa galt til?

KM-Nyt.

Naar man forhen drak med hinanden, saa ønskede man hinanden: Sundhed, kærlighed, arvinger, alderdom og lykke.

Men saa forkortedes det, og man tog blot de første bogstaver. Paa denne maade siges ordet „skaal“ at være opstaaet.

— og det lyder godt til **Marineforeningens glas.**

Hun kom ind paa politistationen.

— Hr. betjent, jeg har mistet en halvtredskroneseddell.

— Har De nogen anelse om, hvor De har mistet den?

— Ja, i toget fra Esbjerg.

— Har De tabt den i toget?

— Nej, det tror jeg bestemt ikke, den blev vist stjaalet.

— Har De nogen anelse om, hvem der kan have stjaalet den?

— Ja, jeg sad ved siden af en orlogsgast.

— Havde de pengene i Deres taske?

— Nej, i strømpeskafte.

— I strømpeskafte? Ja, undskyld, frøken, men kunne De saa ikke mærke, at han fjernede den?

— Jo, men jeg troede, han havde reelle hensigter.

(Projektøren)

Tilgang af nye medlemmer i juli kvartal 1966

Aalborg 2, Aarhus 1, Bornholm 1, Esbjerg 7, Fredericia 1, Frederiksberg 2, Frederikshavn 3, Frederiksværk 1, Gentofte 1, Glostrup 4, Godthaab, Grønland 25, Hadsund 7, Haslev 1, Helsingør 1, Hjørring 1, Holbæk 2, Kalundborg 2, Kolding 1, Korsør 1, København 2, Køge 2, Maribo 1, Marstal 4, Møen 5, Nakskov 2, Nykøbing F. 1, Næstved 2, Odense 1, Ribe 2, Saxkøbing 1, Silkeborg 1, Skagen 3, Skive 2, Skælskør 2, Stevns 1, Stubbekøbing 3, Svendborg 1, Sønderborg 2, Thisted 1, Tønder 5.

Tilgang ialt 108, afgang ialt 82, ialt + 26. Medlemstal pr. 1/11-1966: 9.325.

Smedemester *Carl Rasmussen, Maribo afd.* er afgaaet ved døden. Rasmussen har i mange aar været et trofast medlem af Maribo-afdelingen, han var indtil i fjor formand for afdelingen.

Slagtermester *Martin Larsen, Nakskov afd.* er død. Gennem aarene har han været et aktivt medlem af afdelingen. Han kom ind i foreningen i 1921 og har i flere perioder været medlem af bestyrelsen, saaledes fra 1925—35 og fra 1941—48 og fra 1957 til sin død.

Aarhus afd.s gamle kammerat, fhv. Toldpakhussformand *O. Rose* afgik ved døden først i oktober i sit 82. aar. Han havde været medlem af afdelingen i knapt 50 aar.

Direktør, Orlogskaptajn *L. Rostock-Jensen*, gammel U-baadschef, hvis navn ikke mindst er kendt fra TEDDY-ekspeditionens eventyrlige færd langs Grønlands østkyst 1923-24, senere direktør i BALTICA og senest formand i „Foreningen til Søfartens fremme“; medstifter og mangeaarigt bestyrelsesmedlem af *Gentofte afd.*, afgik 3/10 ved døden og blev begravet fra Holmens kirke i København. Ved bisættelsen saas kongeparret, hvis nære ven afdøde var.

Skagen afd. har mistet et af sine ældre medlemmer. Den 26/10 afgik Skipper *Chr. M. Pedersen*, der var æresmedlem af afdelingen, ved døden.

Gilleleje afd. har ved dødsfald mistet sit ældste medlem, mangeaarig afd.sformand, nu æresmedlem, Fyrmester *S. Beltring*. Ved graven paraderede flaget og formanden udtalte smukke mindeord om den afdøde.

Horsens afd. har mistet sit mangeaarige og trofaste medlem, borgmester *Robert Holm*, 60 aar gammel. Robert Holm var en overgang formand for Horsens afd. Marineforeningens flag paraderede sammen med en lang række andre ved baaren.

Gentofte afd.s medlem, skibsinpektør *Vald. A. Gerald*, afgik ved døden 15/10.

Aarhus afd.s medlem, Vaskemester *Anders Viggo Petersen* afgik ved døden 18/11 og blev bisat i stilhed.

ÆRET VÆRE DERES MINDE

MARINE-FORENINGEN *gratulerer*

- April Slagtermester *J. Soelberg*, Faxe afd., 70 aar.
 April Fisker *Carl Davidsen*, Faxe afd., 70 aar.
 25/4 Driftsbestyrer *G. Meng-Lund*, Næstved afd., 60 aar.
 14/9 *A. P. A. Damm*, Vanløse, Glostrup-Taastrup afd., 70 aar.
 21/9 Lodsformand *P. Willemoet Nielsen*, Hals, benaadet med Ridderkorset af Dannebrogordenen.
 23/9 *Anker Hansen*, Virum, Kongens Lyngby afd., 50 aar.
 27/9 *Chr. V. Hansen*, Glostrup, Glostrup-Taastrup afd., 50 aar.
 28/9 *Kristian Andersen*, Vedbæk, Kongens Lyngby afd., 75 aar.
 3/10 Hotelvært *J. Damsgaard Nielsen*, Hals afd., 50 aar.
 5/10 *Ib Bøge Petersen*, Søborg, Kongens Lyngby afd., 50 aar.
 13/10 Havnemester — tidl. Skagen havn, og mangeaarig energisk formand for MF.s Skagen afd. — Kaptajn *Aage Petersen*, nu Bøjden pr. Horne, Fyn, 70 aar.
 27/10 Hotelejer *E. Skakke*, Formand for Faxe afd., 70 aar.
 28/10 *P. F. Pedersen*, Vanløse, Glostrup-Taastrup afd., 75 aar.
 17/11 Maskinmester *Bach*, Horsens afd., 85 aar.
 22/11 Fhv. forvalter *S. Hansen* — mangeaarig tjeneste i den amerikanske Marine — Næsby — Næstved afd., 70 aar.
 30/11 Maskinmester *Holger Høybye*, Aarhus afd., 75 aar.
 1/12 Lodsformand *Arne Kristensen*, Karrebæksminde, Næstved afd., 60 aar.
 3/12 Installatør *Laur. Petersen*, Holbæk afd., 75 aar.
 3/12 Underdirektør *Erling Andersen*, Nakskov afd., 50 aar.
 4/12 Skomagermester *S. Jubl*, Aarhus afd., 60 aar.
 5/12 Skibsfører *Tb. S. S. Pedersen*, Københavns afd., 90 aar.
 11/12 Bagermester *Aage Nørgaard*, Kolind, Aarhus afd., 65 aar.
 11/12 Ingeniør, Direktør *Henry Dahlgaard*, Formand for Holbæk afd., 60 aar.
 13/12 Mekaniker *Anders M. Petersen*, Aarhus afd., 65 aar.
 15/12 Teknisk Assistent *Anders Christensen*, Randers afd., 65 aar.
 17/12 Folkepens. *Chr. Marius Knudsen*, Næstved afd., 75 aar.
 19/12 Ejendomsagl. *Arthur Rasmussen*, Svendborg afd., 70 aar.
 21/12 Overtjener *Marius Jensen*, Københavns afd., 60 aar.
 22/12 Købmand *Carl Andersen*, Randers afd., 50 aar.
 23/12 Ingeniør *K. Simonsen*, Nakskov afd., 70 aar.

1967

- 3/1 Kontorbestyrer *Einar Nielsen*, Formand for og æresmedlem af Næstved afd., medlem af Marineforeningens Hovedbestyrelse og dennes forretningsudvalg, 70 aar.
 3/1 Skibsfører *Chr. H. Carlsen*, Holbæk afd., 90 aar.
 10/1 Restauratør *Svend Erik Sørensen*, Aarhus afd., 50 aar.
 9/2 Tømrermester *Hans Møller*, Aarhus afd., 75 aar.
 17/2 Overlærer *Thor Dahl*, Aarhus afd., 75 aar.
 23/2 Fisker *Carl Willadsen*, Havnsø, Holbæk afd., 75 aar.
 11/3 Skræder *J. G. Frandsen*, Aarhus afd., 70 aar.

Boganmeldelser

Alfred G. Hassings forlag har udsendt 4. bind af den meget interessante *5 Aars Kamp for Friheden, Vendepunktet*, nærmere betegnet 29. august herhjemme. Der gives en udførlig redegørelse for de modsætninger, som opstod mellem de tyske civile og militære myndigheder i Danmark og Norge; bl. a. den norske nazist Vidkun Quislings forhold til den tyske besættelsesmagt samt de mange betydningsfulde tildragelser, der foregik under kampen mod undertrykkerne — begivenheder, som vi i dag har godt af at faa repeteret, saaledes at vi fortsat kan have vore frihedskæmperes indsats og ofre for øje, de kan let glide for meget i baggrunden for dagliglivets foreteelser, som ofte kan synes ubetydelige i forhold til modstandskampens begivenheder. Bind IV er skrevet af Redaktør *Ole Küllerich* med *Niels Jørgensen* som hovedredaktør for det rigt illustrerede værk.

Marineforeningens Godthaab afd. har udsendt et smukt lille hæfte paa dansk, grønlandsk og engelsk om *Mindeankeret i Godthaab* forfattet af Chefen for Grønlands Kommando, Kontreadmiral *H.-H. Wesche*. Barkskibet CERES' gamle stokanker er blevet et minde om alle de, der satte livet til i grønlandske farvande, et vartegn for søens folk og deres indsats i de farlige farvande højt mod nord. Hæftet kan faas paa Marineforeningens Hovedkontor og indtægten heraf gaar til støtte for Godthaab afdelingens uddannelsesfond, Kommandør *de Lichtenbergs* Fond.

Københavns Havn har udsendt sin meget interessante, smukt illustrerede aarsberetning, hvori de mange „facts“ om storhavns udvikling, travsel og drift behandles paa kyndig og overskuelig maade ligesom statistikker og regnskaber understøtter beretningen om storhavns nationaløkonomiske betydning.

Jul paa Havet, VIKINGEN's kendte julehilsen til Søens folk, til alle søinteresserede, foreligger som sædvanlig i meget god tid, saa den kan naa at komme med i julepakkerne til vore færende folk verden over. Mange dejlige billeder veksler med interessante skildringer og beretninger søen vedrørende; som sædvanlig er dette smukke hæfte en kærkommen julegave baade ude og hjemme.

Skipper-Labskovs af *Otto Ludwig* paa Erichsens forlag, er en virkelig sjov bog, som vil mere mange gamle orlogsgæster. Spøg og skæmt veksler, og søfartsjournalisten, hvis navn er velkendt, har selv sejlet under splitflaget — saa han ved da, hvad han beretter om. Det er aarets julebog til en gammel søulk. Pris: kr. 9,75.

Vor store nationale rederi D.F.D.S. fylder 11/12 100 aar. I den anledning modtoges ved redaktionens slutning et meget smukt værk: „Hundrede aar paa havene“. I medlemsbladets næste nr. vil det blive indgaaende anmeldt — foreløbig en hjertelig lykønskning til det jubilerende rederi — hvis mange skibe pløjer havene under *Dannebrog* og det hvide Malteserkors paa blaa dug — og ikke at forglemme med det kendte, brede, røde skorstensbaand.

AALBORG

Aalborg Sømandshjem

Hyggelige restaurationslokaler og god mad

Nymonterede værelser

Nyhavnsgade 60 - Tlf. *12 19 00

AARHUS

Aarhus „Artol“ Renseri

Telf. 3 00 30

Villy Kyst Glarmester

Telf. 6 96 96

Tordenskjoldsgade 3 - Aarhus

Aargang 8968/1928

Aarhus Maskinfabrik

Telf. 3 67 44

Kraner - gravemaskiner og transportanlæg

A/S Aarhus Flydedok og Maskinkompagni

Telf. 3 40 00

— han regner med et kæmpesalg til jul af Marineforeningens praktiske glas og smukke julekort —

BORNHOLM**Skibsprovantering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. Haagensen

Juveler, Guldsmed & gravør

Store Torv 8 - Telf. 270

ESBJERG**Claus Sørensen**

Esbjerg

H. J. Christensen & Søn

Vaadbinderi og tovtørreri

Esbjerg

„Hotel Spangsbjerg“

Mødested for Marineforeningens medlemmer

Esbjerg

Telf. (051) 2 17 55

FREDERIKSHAVN**Electra I/S**

Elektroinstallatørfirma

Telf. 2 02 39

Danmarksgade 38 Frederikshavn

Johan Damsgaard

Kolonial & skibshandel

Telf. 2 26 22

Frederikshavn

P. Conradsen

Teknisk maskinforretning

Skibsartikler - Olie

Telf. *2 09 00

Einer Sørensen & Co.

Stevedore

Telf. *2 14 00

Havnegade 11

Frederikshavn

FYN

Aktieselskabet

Svendborg Skibsværft**Carl Antonsen**

Guld- og sølvsmed

N. Due-Petersen & Kryger

Ingeniører

Telf. 21 41 18 (3 ledn.) - Svendborg

HIRTSHALS

Sig det med blomster

„Viola“

Telf. 94 10 74

Levorsen & Jørgensen Lys - kraft - skibsinstitution -
ekkolod

Betjening dag og nat

Telf. Hirtshals 94 10 11

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING****Klaaborgs Conditori**

Østergade 18-20

NYKØBING F.**Nykøbing F. Bryghus**

Lager og pilsner

NYKØBING M.**Morsø Støbegods**

Nykøbing Mors

Aktieselskabet

N. A. Christensen & Co.

Kongelig hofleverandør

RANDERS

Aktieselskabet

Bryggeriet „Thor“

Randers

Chas. Mortensen Sejl, presenning, flag og
teltfabrik

Randers

Telf. 2 89 88

ROSKILDEUnder Deres besøg i Roskilde bør
De ikke undlade et besøg i den
interessante marinestue**Hotel Prinsen**

Algade 13, Roskilde, telf. 35 80 10

SKAGEN**Oscar Skougaard**

Aut. installatør

Telf. 4 13 45

Skibsradio, sendere og pejlelanlæg

Sejl, flag og presenninger

Sejlmager

Alex Jørgensen

Skagen

Telf. 4 14 23

THYBORØN**Thyborøn Fiskeauktion**

v. Albert Steen - Telf. 3 12 07